

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Έτος Ιδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Μάιος - Ιούνιος 1997

Αριθμός Τεύχους 104-105

RECEIVED

AUG 26 1997

Ο ΑΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ

Η μνήμη του τιμάται στις 9 Μαΐου

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN TELEPHONE: 0171-723 4787 FAX: 0171-224 9301

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Ετος Ιδρύσεως 1964

Τοίτη Περιόδος

Αριθμός Τεύχους 104-105

Μάιος - Ιούνιος 1997

Ετήσια Συνδρομή £10

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή

5 CRAVEN HILL, LONDON W2

TEL: 0171-723 4787

FAX: 0171-224 9301

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3. Εγκύρως Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων για τα 75χρονα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής.
4. Τα ονομαστήρια του Οικουμενικού Πατριαρχή.
4. Φεστιβάλ Νεολαίας Nottingham και Midlands.
5. Οικον. Αναστασίου Δ. Σαλαπάτα, Παν-Ορθόδοξο Συμπόσιο για την Χριστιανική Κατήχηση.
- 6-8. Ο Πανιερώτας Μητροπολίτης Πάφου στην Κουνότητα του Bristol.
9. Αρχιμ. Ανθίμου Ελευθερίδη, Περί Ελπίδος Ανθίμου, Δόξα στη Μνήμη.
- 10-12. Μακαρίου Τηλλινούδη, Επισκόπου Ριζούτας Ο Μητροπολίτης Καμπάλας και Πάσης Ουγγαρίας Θεόδωρος Ναρκινάμα.
- 13-19. Χάρο Μεττή, Κύπρος, Οκτώβριος 1931.
19. Δούκα, Η απάντηση ενός Ηγέτη.
20. Οικον. Αναστασίου Δ. Σαλαπάτα, Η σημασία της Ονομαστικής μας Εορτής.
- 21-22. Very Revd. Archimandrite Dr. Panteleimon Tsorbatzoglou, The Bible and the Ecological Issue.
- 23-24. Fr. Christos B. Christakis, Augustine of Hippo, The special features of his teaching on the Trinity.
25. Ecclesiastical News.
- 26-28. Χρονικό Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου.

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ
Ν' ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ
ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΣΤΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΞΑ

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2

TEL: 0171-723 4787

FAX: 0171-224 9301

First Published 1964

May - June 1997

Third Period

No: 104 - 105

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Ο τελευταίος Αυτοκράτορας του Βυζαντίου

Η 29η Μαΐου είναι ημέρα μνήμης για σύνολο το Ελληνικό Έθνος. Είναι η επέτειος της Αλώσεως της Βασιλίδος των πόλεων, της Πόλης των ονείρων μας, της έδρας του μαρτυρικού μας Οικουμενικού Πατριαρχείου, της Κωνσταντινούπολεως.

Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος έμεινε μέχρι το μαρτυρικό του τέλος μαχόμενος υπέρ Πίστεως και Πατρίδος στα τείχη της ένδοξης Πόλης. Στο τέλος έπεσε κι αυτός, μαζί με την Βασιλεύοντα. Η ιστορία έγραψε το όνομά του στο μεγάλο βιβλίο της με ολόχρυσα γράμματα.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου
για τα 75χρονα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής (1922-1997)

Αγαπητοί,

Με τη βοήθεια του Αγίου Θεού, η Ι. Αρχιεπισκοπή μας συμπληρώνει εφέτος Εβδομήντα Πέντε χρόνια συνεχούς και καρποφόρου ζωής σε τούτη την ευλογημένη Χώρα του Ηνωμένου Βασιλείου. Τον Μάρτιο του 1922 ο αιοδιμός Οικουμενικός Πατριάρχης Μελέτιος Δ' ο Μεταξάκης και η περί αυτόν Αγία και Ιερά Σύνοδος έλαβαν την ιστορική απόφαση να ιδρύσουν τη Μητρόπολη Θυατείρων και να θέσουν έτοι επίσημα και αδιαμφισβήτητα την εκκλησιαστική και πνευματική τους σφραγίδα πάνω στις χιλιάδες Ομογενών που διέμεναν στη Δυτική και Κεντρώα Ευρώπη. Επέλεξαν δε σαν Έδρα της Θεοσώστου αυτής Επαρχίας του Οικουμενικού θρόνου το Λονδίνο, ως πρώτο δε ποιμενάρχη της τον αείμνηστο Μητροπολίτη Γερμανό Στρηνόπουλο, Σχολάρχη της Θεολογικής Χάλκης, έναν από τους πλέον εξέχοντες εκκλησιαστικούς Αρχιερείς του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Είναι, λοιπόν, πρέπον και σκόπιμον όπως, την μεγάλη αυτή Επέτειο η Ομογένεια, που ζει και προοδεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο, την εορτάσει με τη σοβαρότητα, αλλά και τη μεγαλοπρέπεια που της αξίζει. Να τιμήσουμε πρώτη απ' όλα το Σεπτέμβριο μας Οικουμενικό Πατριαρχείο, κάτω από τις πτέρυγες του οποίου βρίσκεται η Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μ. Βρετανίας. Ύστερα δε να τιμήσουμε τους Ποιμενάρχες, αλλά και τον Κλήρο και τους λαϊκούς Άρχοντες και το ευσεβές Ποίμνιο των Κοινοτήτων μας, οι οποίοι συνέβαλαν κατά καιρούς στην εδραίωση και την καρποφόρο δραστηριότητα και την πρόοδο της Μητροπόλεως αρχικά και αργότερα Αρχιεπισκοπής μας.

Καλούμε, λοιπόν, όλους σας όπως μεριμνήστε για τα κάτωθι:

- 1) Να οργανώσετε τοπικές Εορταστικές Εκδηλώσεις, ώστε η ιστορική διαδρομή της Αρχιεπισκοπής και η προσφορά της στην πνευματική οικοδομή του Ποιμνίου μας να γίνει γνωστή σε όσο το δυνατό μεγαλύτερα στρώματα του λαού μας.
- 2) Να φροντίσετε για τη διασφάλιση των Αρχείων της Κοινότητος, τα οποία θα ήταν ορθό και σκόπιμο στο εγγύς μέλλον να φωτοτυπήσετε και αντίγραφά τους να στείλετε στην Αρχιεπισκοπή προς φύλαξη και μελέτη και ασφάλεια.
- 3) Να αναλάβετε κάποιος από σας που διαθέτει ιστορικές και συγγραφικές γνώσεις να ετοιμάσει ένα περιεκτικό σύντομο ιστορικό της Κοινότητός σας.

Στην έκθεση αυτή, να αναφέρετε τους Ιδρυτές, τους Ιερείς και τα κατά καιρούς Συμβούλιά σας. Να αναφέρετε επίσης τα περιουσιακά στοιχεία της Κοινότητος (δηλαδή πότε αποκτήσατε το ναό και τους άλλους βοηθητικούς χώρους κ.τ.λ.), το Ελληνικό σας Σχολείο και τις λοιπές δραστηριότητές σας. Και όλ' αυτά να συνοδεύονται, - όπου τούτο είναι δυνατό, - και με κατάλληλες φωτογραφίες.

Η Ι. Αρχιεπισκοπή ετοιμάζει την έκδοση ενός αναμνηστικού τόμου για την ιστορία της, γι' αυτό οι δικές σας έκθεσις θα είναι απαραίτητες ώστε να μην απουσιάζει καμμία Κοινότητα από τις σελίδες του τόμου αυτού. Έτσι αποτυπώνεται η ποικιλόμορφη ζωή και δραστηριότητα της Αρχιεπισκοπής και των Κοινότητων της.

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

1. Η Ι. Αρχιεπισκοπή, επίσης, θα οργανώσει το Σάββατο, 11 Οκτωβρίου 1997, στο ξενοδοχείο Royal Lancaster του Λονδίνου, Lancaster Terrace, Hyde Park, London W2 2TY, μεγάλη πανομογενειακή Εκδήλωση. Καλείσθε όπως μετάσχετε κι εσείς και μέλη της Κοινότητός σας.
2. Την Κυριακή πρωί, 12 Οκτωβρίου 1997, θα τελεσθεί στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου Αρχιερατικό Συλλείτουργο.
3. Στις 20, 21, 22, 24 Οκτωβρίου θα δοθούν Διαλέξεις με ομιλητή τον Καθηγητή Ιστορικό κ. Βασίλειο Σταυρίδη, με θέμα: "ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ, Η ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ".
4. Θα οργανωθούν ωσαύτως διάφορες άλλες παρεμφερείς εκδηλώσεις με πρωτοβουλία της κάθε Κοινότητος σε συνεργασία με την Αρχιεπισκοπή.

Κάθε κοινοτική Επιτροπή μαζί με τον Ιερέα της και τους λοιπούς τοπικούς Συλλόγους και τις Οργανώσεις καλείται να συμβάλει στη διοργάνωση Εκδηλώσεων για να τιμηθεί δεόντως το γεγονός, το δε Ποίμνιο να γίνει κοινώνο και συμμέτοχο τούτης της κοινής χαράς και ευλογίας της Εβδομηκονταπενταετίας της Αρχιεπισκοπής μας.

Πρόεδρος της Επιτροπής του Εορτασμού ανέλαβε ο Θεοφιλ. Επίσκοπος Κυανέων κ. Χρυσόστομος, πλαισιούμενος και από ομάδα επιλέκτων ομογενών.

Ευχόμαστε σε όλους σας υγεία και την επιστασία του Αγίου Θεού στα έργα σας. Θα αναμένουμε την ενεργό συμμετοχή και βοήθειά σας στους Εκκλησιαστικούς και Πνευματικούς αυτούς Εορτασμούς. Και διατελούμε μετά πολλής εν Κυρίῳ αγάπης και ευχών.

Λονδίνο, Ιούνιος 1997

+Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Panagiota Despota,

Erefkaria onomastirion ymon ieros kliros kai apan ymeteron efseves poimnion theosostou eparhias Thyateiron kai Mehgalis Vretanias thermos syghairomen stop Prosefhometha isypsiston ina harizite ymin ygeian kai makrohmeresyn epagatho Orthodoxias kai genous eisan eth ymon polla ki evlogimena

Arhiepiskopos Gregorios

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

Ιερώτατε Αρχιεπίσκοπε Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας, υπέρτιμε και έξαρχε Δυτικής Ευρώπης, εν Αγίω Πνεύματι αγαπητέ αδελφέ και συλλειτουργέ της ημών Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις είναι τη μιμετέρα Ιερότηται και ειρήνη παρά Θεού.

Ευχαρίστως ελάβομεν το εόρτιον συγχαρητήριον μήνυμα της μιμετέρας αγαπητής Ιερότητος και προαγόμεθα ίνα εκφράσωμεν αυτή δια τώνδε των Πατριαρχικών ημών Γραμμάτων τα πλέον εγκάρδια ευχαριστήρια επί τη συμμετοχή αυτής εις την χαράν της εορτής του Αγίου Αποστόλου Βαρθολομαίου, του και προστάτου και κηδεμόνος της ημετέρας Μετριότητος.

Η πνευματική συμπαράστασης της μιμετέρας αγάπης εμψυχοί ημάς εις την συνέχισιν του "καλού αγώνος" και υπαγορεύει τα ανάλογα ημών προς αυτήν αισθήματα αδελφικής τιμής και αγάπης.

Λογίζομενοι την ιμετέραν προσφιλή Ιερότητα συναθλητήν υπέρ του Ευαγγελίου Ιησού Χριστού και απευθύνοντες αυτή τον εγκάρδιον αδελφικόν ημών ασπασμόν εν Αυτώ, αντευχόμεθα αυτή τα κράτιστα και επικαλούμεθα επ' αυτήν και επί τους συν αυτή την χάριν και το άπειρον Αυτού έλεος.

1997 Ιουνίου 12η
+ Ο Κωνσταντινουπόλεως αγαπητός εν Χριστώ αδελφός Β.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΝΕΟΛΑΙΑΣ NOTTINGHAM ΚΑΙ MIDLANDS

Τω Οσιολογιατάτω Αρχιμανδρίτη κυρίω Ιακώβω Σάββα, Προέδρω της Οργανωτικής Επιτροπής του Α' Φεστιβάλ Μαθητών και Νεολαίας των Κοινοτήτων Nottingham και Midlands, τέκνω της ημών Μετριότητος εν Κυρίω αγαπητώ, χάριν και ειρήνην παρά Θεού.

Ευχαρίστως ελάβομεν το από της ζ' Μαΐου ε.ε. υιικόν γράμμα της μιμετέρας αγαπητής Οσιολογιότητος, δί' ου υποβάλλετε τη Μητρί Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία και ημίν περί του συγκαλουμένου αυτόθι Α' Φεστιβάλ σπουδαζόντων και εργαζόμενών ομογενών νέων τη Κυριακή κβ' τρέχοντος μηνός Ιουνίου, εφ' ω και αιτείσθε τας ευχάς του καθ' ημάς Οικουμενικού Πατριαρχείου και τας ημετέρας Πατριαρχικάς ευχάς.

Εις απάντησιν, εκφράζομεν διά τώνδε των Πατριαρχικών ημών ευχετικών Γραμμάτων την πατρικήν χαράν ημών επί τη πρωτοβουλία και ευλογούμεν το Φεστιβάλ υμών τούτο, ως προσπάθειαν ενότητος, αφορμήν συντονισμού των καλών προσπαθειών, και ευκαιρίαν αλληλογνωριμίας και προβληματισμού επί κοινών προβλημάτων, αλλά και εφαρμογής κοινών ιδανικών.

Εν τω Ιερώ Ευαγγελίω αναγινώσκομεν "ουαί τω ενί", καθότι ο άνθρωπος σώζεται δια της αγάπης, διά του πληρίου, κατά τους λόγους του Κυρίου ημών "αγαπάτε αλλήλους", ότι "εν τούτω γνώσονται πάντες ότι εμοι μαθηταί εστέ, εαν αγάπην έχητε εν αλλήλοις".

Είθε ο Κύριος της αγάπης, του ελέους και των οικτημάνων να επιβλέψῃ ίλεως και εφ' υμάς και να ανοίξῃ τας καρδίας πάντων υμών και να συμβῇ ότι ο ίδιος εβεβαίωσεν, ότι "ο πιστεύων εἰς ἐμέ... ποταμοί εἰκ της κοιλίας αυτού ρεύσουσιν ύδατος ζώντος".

Εν τοιαύταις σκέψεις και προσδοκίαις, καταστέφομεν την ιμετέραν αγαπητήν Οσιολογιότητα και πάντας τους συνέδρους δια των ευχών της Μητρός Εκκλησίας και δια των ημετέρων Πατριαρχικών ευλογών, και δεσμεύοντι του Πατρός των Φώτων και πάσης παρακλήσεως όπως σκέπτη και κατευθύνη την ζωήν υμών εις παν έργων αγαθών και εις οδούς προόδου και καταξιώσεως του χρόνου της ζωής, επικαλούμεθα εφ' υμάς την χάριν και το άπειρον Αυτού έλεος.

1997 Ιουνίου 21η

+ Ο Κωνσταντινουπόλεως διάπυρος προς Θεόν ευχέτης Β.

Πανοσιολογιώτατον Αρχιμανδρίτην Ιάκωβον Σάββα, τους Συνεργάτες του και τη Νεολαία που συμμετέχει στο Festival της περιοχής, Midland.

Αγαπητοί μας,

Με πολλή χαρά επικοινωνώ μαζί σας με την ωραία ευκαιρία της διοργανώσεως του Festival Νεολαίας που διοργανώνεται στην Περιοχή σας.

Θέλω πρώτα να συγχαρώ όλους εκείνους οι οποίοι εργάστηκαν για την διοργανώση του και συμμετέχουν σήμερα σε τούτη την εορτή της Νεολαίας μας.

Για την Εκκλησία, για την Πατρίδα και για τη Χώρα που ζούμε η Νεολαία αποτελεί την ελπίδα του μέλλοντος. Είμαστε βέβαιοι ότι σεις οι Νέοι θα παραμείνετε κοντά στην Ορθόδοξη μας Εκκλησία. Θα σπουδάσετε και θα εκπαιδευθείτε ανάλογα για να μπορέσετε να φανείτε αντάξιοι και των προσδοκιών των Γονιών σας, και της κοινωνίας της οποίας είσαστε μέλη. Να ονειρεύεστε τα ωραία και ευγενικά ιδανικά που διδάσκει η Εκκλησία και το Ευαγγέλιο της αγάπης που έφερε ο Χριστός στον κόσμο. Να καλλιεργείτε το σεβασμό προς την Οικογένεια, τους Δασκάλους και τις Πολιτικές Αρχές του τόπου που ζούμε και έχουμε την ελευθερία να λατρεύουμε τον Τριαδικό Θεό σύμφωνα με την Ορθόδοξη Χριστιανική μας παράδοση και πιστή. Να μάθουμε να μοιραζόμαστε τα αγαθά και τα ταλέντα μας και με τους άλλους ανθρώπους, και ιδιαίτερα Εκείνους που έχουν ανάγκη της βοήθειας και της αγάπης μας.

Με τούτες τις ιερές σκέψεις σας χαιρετίζω όλους και σας εύχομαι υγεία, πρόοδο και ΚΑΛΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ. Λυπούμε πολύ γιατί δεν μπορώ προσωπικά να είμαι μαζί σας, αλλά θα με εκπροσωπήσει ο Θεοφίλεστατος Επίσκοπος Τροπαιού κ. Αθανάσιος.

Προσεύχομαι για την επιτυχία σας στη ζωή και την κοινωνία που ζούμε και προσδεύουμε και διατελέω μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Λονδίνο, 22/6/1997

+ Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΠΑΝ-ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ

του Οικον. Αναστασίου Σαλαπάτα

Πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 10 Μαΐου 1997, στους ίδιαίτερα φιλόξενους κοινοτικούς χώρους της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας στο Λονδίνο, το 1ο Παν-ορθόδοξο Συμπόσιο για την Χριστιανική Κατήχηση. Το Συμπόσιο αυτό οργανώθηκε από μια Παν-ορθόδοξη Επιτροπή, που έχει έδρα το Λονδίνο, και μέλη της οποίας είναι κληρικοί και λαϊκοί από όλες τις Εθνικές Ορθόδοξες Εκκλησίες που λειτουργούν στην Μεγ. Βρετανία. Την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία εκπροσωπεί επόμενα στην Επιτροπή αυτή ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ζηνούπολεως κ. Αρίσταρχος.

Το εν λόγω Συμπόσιο βρίσκονταν υπό την αιγίδα του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου, όπως επίσης και του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σουρόζ κ.κ. Αντώνιου (της Ρωσικής Εκκλησίας), καθώς και του Σεβασμιωτάτου Επισκόπου Μεγ. Βρετανίας και Σκανδιναυίας κ.κ. Δοσιθέου (της Σερβικής Εκκλησίας).

Στην ευλογημένη αυτή Σύναξη έλαβαν μέρος πολλοί κληρικοί και λαϊκοί, μέλη των διαφόρων Εθνικών Ορθόδοξων Εκκλησιών του Ήνωμένου Βασιλείου. Ιδιαίτερα συγκινητική ήταν η μεγάλη προσέλευση νέων ανθρώπων. Σκοπός της Σύναξης ήταν να συναντηθούν όλοι αυτοί που εργάζονται στις Ορθόδοξες Εκκλησίες τους στο έργο της Χριστιανικής Κατήχησης, να γνωριστούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν σκέψεις, ιδέες και απόψεις, να γνωρίσουν ο ένας τις διάφορες πρακτικές που χρησιμοποιεί ο άλλος, στο συγκεκριμένο έργο της Κατήχησης, και τέλος να εμπλουτισθούν όλοι με γνώσεις αλλά και εμπειρίες, από την σπουδαία αυτή δυνατότητα της επικοινωνίας μεταξύ τους.

Οι εργασίες του Συμποσίου ξεκίνησαν στις 10.00 π.μ. και ολοκληρώθηκαν στις 4.30 μ.μ. Ετοι, δόθηκε η δυνατότητα, κατά την διάρκεια της ημέρας, να ακουστούν πολλές ομιλίες, αλλά και παρατηρήσεις και προτάσεις από τους συμμετασχόντες.

Ανάμεσα στους ομιλητές ήταν ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σουρόζ κ.κ. Αντώνιος, ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ζηνούπολεως κ. Αρίσταρχος, ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Διοκλείας κ. Κάλλιστος, ο Αιδεσιμολογιώτατος π. Χρήστος Χρηστάκης και άλλοι, Ελληνες και ξένοι. Οι ομιλητές με ξεχωριστή έμπνευση και σοφία ανέλυσαν πολλές πλευρές του σπουδαιότατου αυτού τομέα του έργου της Εκκλησίας μας, τον οποίο ονομάζουμε Χριστιανική Κατήχηση.

Όπως επισημάνθηκε στο Συμπόσιο η Κατήχηση αφορά όλους τους Ορθόδοξους Χριστιανούς, απευθύνεται προς όλα τα στρώματα της κοινωνίας και προς όλες τις ηλικίες και είναι ανάγκη όλοι μας να είμαστε συνειδητοποιημένοι στον τομέα αυτό, γιατί σίγουρα ο καθένας μπορεί να προσφέρει με τον δικό του τρόπο στην καλύτερη πραγμάτωση του κατηχητικού έργου.

Η Κατήχηση ξεκινά από την εμβρυακή ηλικία, αφού ο τρόπος ζωής της μητέρας επηρεάζει σαφώς την ανάπτυξη του εμβρύου. Μια εγκυμονούσα, η οποία έχει εκκλησιαστική ζωή και συμμετέχει στα ιερά μυστήρια, ζώντας ταυτόχρονα μια ήρεμη και χριστιανική ζωή στην κατ' οίκον Εκκλησία, περνά στο έμβρυο πολλά θετικά μηνύματα. τα οποία βοηθούν ουσιαστικά στην

ψυχοσωματική ανάπτυξη και ολοκλήρωση του παιδιού της.

Αργότερα, όταν το παιδί γεννηθεί και μεγαλώσει, έχουμε την δυνατότητα να το εισαγάγουμε στο Κατηχητικό Σχολείο, που είναι το Σχολείο της Πίστης. Εκεί θα μάθει τις αλήθειες του Ευαγγελίου και θα αρχίσει σιγά-σιγά να συνειδητοποιείται γύρω από την εκκλησιαστική του ταυτότητα, πορεία και ζωή.

Στην συνέχεια έχουμε να αντιμετωπίσουμε τους εφήβους και τους νέους, οι οποίοι έχουν πολλά χαρίσματα και αρετές, και μπορούν να αφομοιώνουν πολύ εύκολα τα ευλογημένα μηνύματα του Ευαγγελίου και της Ιερής Παράδοσης, αρκεί να ασχοληθούμε μαζί τους με αγάπη και κατανόηση.

Η Κατήχηση όμως απευθύνεται και προς τους ενηλίκους. Όλοι μας έχουμε ανάγκη να ξανα-ευαγγελιζόμαστε συνεχώς και να ανανεώνουμε την σχέση μας με την Νύμφη του Κυρίου μας, την Εκκλησία. Για τούτο χρειάζεται πάντα να εκκλησιαζόμαστε, να μελετούμε τη Αγία Γραφή και άλλα καλά χριστιανικά βιβλία, να ακούμε με προσοχή τον ιεροκήρυκα να αναλύει το Ευαγγέλιο και τις αλήθειες της πίστης μας και να αναπτύσσουμε χριστιανικές φιλίες, που θα μας βοηθούν στην επίγεια πνευματική μας πορεία.

Στην όλη υπόθεση της Κατήχησης οπωσδήποτε εμπλέκονται όλοι: κληρικοί, κατηχητές, δάσκαλοι και γονείς. Η ευθύνη όλων αυτών, ιδιαίτερα μάλιστα των γονέων, που βλέπουν περισσότερο από όλους τους άλλους τα παιδιά τους, είναι πολύ μεγάλη. Όλοι όμως πρέπει να είναι σε συνεχή επαφή και επικοινωνία μεταξύ τους, για να εξασφαλίσουμε όλοι μαζί την μεγαλύτερη δυνατή επιτυχία στο κατηχητικό έργο της Εκκλησίας μας.

Το Συμπόσιο ασχολήθηκε εκτενώς με όλα τα παραπάνω και αποφάσισε (με πρόταση του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου μας κ.κ. Γρηγορίου) να συνεχίσει την συζήτηση και την έρευνα όλων αυτών των δεδομένων, γιατί είναι ανάγκη όλοι οι Ορθόδοξοι, ανεξάρτητα από εθνικότητα, να συνειδητοποιήσουμε την ανάγκη για ενότητα, ομόνοια και συναντήληψη, για να μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε όσο πιο αποτελεσματικά γίνεται τις πολλαπλές και ποικίλες νέες καταστάσεις στις οποίες μας εισαγάγει η προοδευμένη μεν, επιστημονικά και τεχνολογικά, αλλά και "πονηρεμένη" (κατά τον Φώτη Κόντογλου) εποχή μας.

Η "ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ" στον L.G.R. φιλοξενεί την Δευτέρα 2 Ιουνίου 1997, τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Νάφου κ. κ. Χρυσόστομο (καθιστός, πρώτος από αριστερά). Διαχωρίνονται επίσης ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ζηνούπολεως κ. Αρίσταρχος (καθιστός, πρώτος από δεξιά) και οθόφων από αριστερά: ο Αρχιμ. Ανθίμιος Ελευθεριάδης, ο Αρχιμ. Δαμιανός Κωνσταντίνου και ο Οικον. Αναστάσιος Δ. Σαλαπάτα.

Ο ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ BRISTOL

Η Πρόεδρος της Βοηθ. Αδελφότητας "Η Ταβιθά" και Ιωάννα Σταμπονλία προσφέρει στον Άγιο Πάφον αναμνηστικό δώρο. Διακρίνεται επίσης και ο Ιερέας της κοινότητας Οικον. Γεώργιος Νικολάου.

Την Τρίτη 3 Ιουνίου 1997 και ώρα 6.00 μ.μ. έφθασε στην Κοινότητά μας ο Μητροπολίτης Πάφου κ.κ. Χρυσόστομος, συνοδευόμενος από τον Οικονόμο π. Αναστάσιο Σαλαπάτα (εφημέριο του Ιερού Ναού Αγ. Παντελεήμονος, Harrow, Λονδίνου), τον κ. Γλαύκο Βιολάρη και τον κ. Σωτήρη Κωνσταντίνου. Επισκεύθηκε την Εκκλησία και το Σχολείο μας και στις 7.00 μ.μ. χοροστάτησε του Εσπερινού στην εκκλησία μας.

Συμμετείχαν περίπου 60 άτομα. Αργότερα παρατέθηκε δείπνο προς τιμήν του στο ελληνικό εστιατόριο "The All in One" στην Park Road, όπου συμμετείχαν γύρω στα 30 άτομα. Η βραδυά ήταν εξαιρετική!

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΠΑΦΟΥ κ.κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ Οικον. Γεωργίου Νικολάου

(Ι.Ν. Αγ. Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, Bristol,
3η Ιουνίου 1997)

Αγαπητοί φίλοι και αδελφοί Χριστιανοί,

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ !

Απόψε φάλλαμε στην Εκκλησία μας την Ιερή Ακολουθία του Εσπερινού, με την ευκαιρία της Εορτής της Αποδόσεως του Πάσχα, που σημαίνει δηλαδή την κατακλείδα της φετινής αναστάσιμης περιόδου.

Σ' αυτήν λοιπόν την αναστάσιμη και ιδιαίτερα χαριμόσυνη ημέρα, μας προσέφερε ο Μεγάλος Θεός μας την παμέγιστη ευλογία να υποδεχθούμε και να φιλοξενήσουμε στην ιστορική Κοινότητά μας μια σπουδαία εκκλησιαστική προσωπικότητα της σύγχρονης Ορθόδοξης Εκκλησίας μας, που μας έρχεται κατ' ευθείαν από την Μητρά Πατρίδα και μας μεταφέρει εδώ την ευλογία της Αποστολικής

Εκκλησίας της Κύπρου μας, την οποία διακονεί ως ο δεύτερος τη τάξις Αρχιερέας της.

Είναι ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ.κ. Χρυσόστομος, Ποιμένας και οιακοστρόφος της γεραράς και σεβάσμιας και παλαιφάτου Μητροπόλεως της Πάφου, ο οποίος και μας προσέφερε την τιμή και την χαρά να παρευρεθεί και να χοροστατήσει στην Ιερή αυτή Ακολουθία, που μόλις τελέσαμε.

Πανιερώτατε, εκ μέρους των Αρχόντων και του λαού της Κοινότητάς μας σας απευθύνουμε το : "Ως ευ παρέστητε!".

Καλώς ωρίσατε, Πανιερώτατε Δέσποτα, μετά της συνοδείας σας!

Η Κοινότητά μας απόψε βιώνει μια ιστορική στιγμή, κι εμείς που είμαστε εδώ και μετέχουμε στην εκκλησιαστική αυτή εμπειρία, αισθανόμαστε την καρδιά μας να φτερουγίζει και αναλογιζόμαστε την αγαπημένη μας Πατρίδα, τον εύοσμο αέρα της οποίας μας μεταφέρετε απόψε εδώ, με την ευλογημένη παρουσία σας.

Επιτρέψατε μας, Πανιερώτατε, να σας αναφέρουμε, με πολύ συντομία, λίγα στοιχεία από την μακρά και -πιστεύουμε σημαντική- ιστορία της Θεοφιλούς Κοινότητάς μας. Η ιστορία του Ελληνισμού στο Bristol θα λέγαμε ότι αρχίζει από τις 4 Μαρτίου 1877 όταν ο πατήρ Τιμόθεος Hatherly ίδρυσε εκκλησία για τους Έλληνες ναυτικούς του Bristol.

Στον αιώνα μας η πρώτη Θεία Λειτουργία έγινε το 1947, στον Ιερό Ναό του Αποστόλου Βαρνάβα, όταν η κυρία Αγλαΐα Hill, ένα από τα ιδρυτικά και δραστήρια μέλη της Κοινότητάς μας, κάλεσε από το Λονδίνο Ιερέα για να βαπτίσει την κόρη της.

Σύμφωνα με διηγήσεις, οι πρώτοι Έλληνες από την Κύπρο έφθασαν στο Bristol κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου 1941-42. Το 1945 υπάρχουν εγκατεστημένες 20 οικογένειες που ασχολούνται κυρίως με εστιατόρια (Fish & Chips Shops) και καφενεία.

Με την πάροδο του χρόνου, ο αριθμός των

ελληνικών οικογενειών στο Bristol και στην ευρύτερη περιοχή αυξάνεται και τον Ιούνιο του 1951 ανέρχεται στις 50 οικογένειες. Την ίδια χρονιά στις 27 Ιουνίου γίνεται Ιδρυτική Καταστατική Συνέλευση της Κοινότητας και ιδρύεται ο "Σύνδεσμος Ελλήνων Δυτικής Αγγλίας". Βασικός σκοπός του Συνεδρίου ήταν η διατήρηση της Ελληνικής γλώσσας, της Θρησκείας, και των εθνικών ιδεωδών, και παραδόσεων. Επίσης προέβλεπε την ίδρυση Ελληνικού Σχολείου.

Σήμερα υπάρχουν 200 οικογένειες στο Bristol και άλλες 100 στις γύρω περιοχές. Πολλοί έχουν σπουδάσει σε Κολλέγια και Πανεπιστήμια και κατέχουν καλές υπαλληλικές θέσεις σε μικρούς και μεγάλους παραγωγικούς χώρους. Η παρουσία του ελληνικού στοιχείου στον ακαδημαϊκό χώρο, ενισχύεται με την φοίτηση 600-700 Ελλήνων φοιτητών από την Κύπρο και την Ελλάδα κάθε χρόνο.

Στο ενεργητικό της Ελληνικής Κοινότητας, και αποτέλεσμα της καρποφόρου συνεργασίας της με τους κατά καιρούς Ιερείς της ενορίας καθώς επίσης και με την Ιερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας, έχουν καταγραφεί μια σειρά επιτυχημένων δραστηριοτήτων σε διάφορους τομείς. Για λόγους οικονομίας χρόνου θα αναφερθώ εν συντομίᾳ σε ορισμένους απ' αυτούς.

Η παροικία του Bristol ουδέποτε έμεινε αδιάφορη σε κρίσιμα εθνικά θέματα, από το 1955, όταν ξεκίνησε ο απελευθερωτικός αγώνας της Κύπρου, μέχρι σήμερα.

Όπως είναι γνωστό, η Ελληνική Κοινότητα, εφιλοξενείτο για τις θρησκευτικές ανάγκες της σε διάφορες Αγγλικές εκκλησίες μέχρι το 1959, όποτε της παρεχωρήθηκε ο Ιερός Ναός του St. Simon, η σημερινή μας εκκλησία.

Το 1978 αποφασίζεται η αγορά του ιερού ναού των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, όπως έχει μετονομασθεί ο ναός, εξαφλείται δε το 1982. Την ίδια χρονιά αγοράζεται και ανακαίνιζεται το Πρεσβυτερείο (The Old Vicarage), δίπλα στον ναό από την Ιερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας, και δωρίζεται στην Κοινότητα για την στέγαση του Ελληνικού Σχολείου.

Την περίοδο αυτή παρουσιάζονται σημαντικοί δωρητές για την εκκλησία και την Κοινότητα γενικώτερα, παροτρυνόμενοι από τα αξιόλογα έργα που έχουν πραγματοποιηθεί. Είναι γεγονός, ότι χάρις στις ευγενικές προσφορές των μελών της Κοινότητας, η εκκλησία μας σήμερα κατέχει μια σοβαρή περιουσία για την συντήρησή της και την κάλυψη των αναγκών της.

Χάρις στις επίμονες και συντονισμένες προσπάθειες της δασκάλας κυρίας Μαρίκας Matthews και του Αρχιμ. Ειρηναίου Αθανασιάδη ιδρύεται το Ελληνο-κατηχητικό Σχολείο στο Bristol και στο Weston super Mare το 1958.

Η προσφορά των μελών της Κοινότητας για την λειτουργία των ελληνικών σχολείων τόσο του Bristol όσο και του Weston super Mare, είναι συγκινητική. Για μια σειρά ετών το ελληνικό σχολείο του Bristol λειτουργεί κάτω από αντίξοες,

πολλές φορές, συνθήκες, φιλοξενούμενο σε διάφορους χώρους, έως τον Νοέμβριο του 1982 που απέκτησε την δική του στέγη, όπως προαναφέρθηκε.

Από τότε λειτουργεί στη βάση των 5 ημερών εργασίας την εβδομάδα, με δασκάλους από την Ελλάδα και την Κύπρο, και με ένα μεγάλο αριθμό μαθητών να παίρνουν τα GCSE και τα A' Level στα μαθήματα της Ελληνικής γλώσσας. Από το 1994 το σχολείο μας είναι ανεγνωρισμένο, από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, ως εξεταστικό κέντρο της περιοχής για τα ελληνικά GCSE και Advanced Level. Τα τελευταία πέντε χρόνια λειτουργεί και ελληνικό νηπιαγωγείο.

Τόσο η εκκλησία όσο και το σχολείο του Bristol λειτουργούν ως συνδετικός κρίκος και ποιοτικός καταλύτης, στην ζωή της παροικίας μας. Αποτελούν πυρήνες για την συνέχεια της κουλτούρας της γενιάς και περιφρούρηση και προάσπιση των ιδανικών της φυλής μας όπως τα διαφεντεύει η Ορθόδοξη Εκκλησία και η παράδοση του Ελληνικού γένους.

Καθ' όλη την διάρκεια αυτής της ιστορικής διαδρομής, τα Ελληνορθόδοξα μέλη της Κοινότητας μας κράτησαν πάντα ψηλά -με βαθειά και ειλικρινή αφοσίωση- το λάβαρο της Πίστεως και της Πατρίδος, της Ορθοδοξίας και του Ελληνικού Έθνους μας.

Η οικογένειά μας, η εργασία μας, η κοινωνική μας ζωή βρίσκεται και εξελίσσεται εδώ, στην φιλόξενη αλλά ξένη αυτή χώρα. Η ψυχή μας όμως, Πανιερώτατε, είναι πάντοτε εκεί, στην Πατρίδα, στο χωριό ή στην πόλη, στο βουνό ή κοντά στην θάλασσα, πλημμυρισμένη από την μυρωδιά του θυμαριού και της θαλασσινής αλμύρας.

Τελειώνοντας, θα θέλαμε να μας επιτρέψετε να σας εκφράσουμε θερμότατες ευχαριστίες που μας τιμήσατε με την επίσκεψή σας και θα θέλαμε επίσης να σας παρακαλέσουμε να μας θυμάστε πάντα στις αρχιερατικές προσευχές σας, γιατί το έχουμε ανάγκη, αλλά και γιατί αυτός είναι ένας τρόπος να είμαστε σε διαρκή επικοινωνία μεταξύ μας.

Καλώς ωρίσατε Πανιερώτατε Μητροπολίτα, της Αποστολικής Εκκλησίας της Πάφου, κ.κ. Χρυσόστομε, κι ευχόμαστε ολόψυχα ο Μεγάλος Τριαδικός Θεός μας να ευλογεί και να σκέψει πάντα την φιλόθεη αρχιερατική ποιμαντορική διακονία σας!

Ο Πανιερώτας Μητροπολίτης Πάφου κ.κ. Χρυσόστομος, προσκεκλημένος της Κοινότητος Αγ. Παντελεήμονος, τελεί την Κυριακή 1η Ιουνίου 1997 την Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στον Ι.Ν. της Κοινότητας. Διακρίνονται επίσης ο Οικουν. Αναστάσιος Δ. Σαλαπάτας και ο Ιεροδιάκονος Θεοφάνης Πέτρουν.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΑΦΟΥ κ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ BRISTOL

Ευχαριστώ τόσο πολύ για την υποδοχή που τύχαμε σήμερα, όσο και για τα καλά σας λόγια.

Μέσα σ' αυτήν την όμορφη Αναστάσιμη ημέρα που αποδίδεται η εορτή της Αναστάσεως, ήρθαμε να προσευχηθούμε και μαζί να παρακαλέσουμε το Θεό να δώσει ό,τι καλό για την Ομογένειά μας εδώ, αλλά και για όλους τους Χριστιανούς μας. Με πολλή χαρά σύραμε τα βήματά μας σήμερα και ήρθαμε εδώ για να σας δούμε από κοντά. Βρισκόμαστε στη φιλοξενούσα χώρα για τους εορτασμούς που κάνει η κοινότητά μας κάθε χρόνο για την Ημέρα της Κύπρου, που η μέρα αυτή είναι ταυτόσημη με την εορτή του Αποστόλου μας, του Απ. Βαρνάβα, του Ιδρυτού και προστάτου της Εκκλησίας μας, αλλά και για τα εβδομηκονταπεντάχρονα της ίδρυσης της Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας. Ήρθαμε για να γίνομε μέτοχοι της χαράς της Ομογένειάς μας που γιορτάζουμε αυτές τις μέρες, αυτές τις όμορφες εκδηλώσεις τις εορταστικές για την Εκκλησία και την Πατρίδα μας. Και χαρήκαμε που ακούσαμε ότι εδώ στο Bristol είστε καλά οργανωμένοι: μονιμάσμενοι στέκεστε δίπλα στην Εκκλησία (μέσα στην εκκλησία) και σίμαστε σίγουροι ότι εξασφαλίζει αυτή η παρουσία σας μέσα στην εκκλησία να είστε ενωμένοι και με τις πατρίδες μας, τόσο με την Ελλάδα όσο και με την Κύπρο.

Εκείνο που επιθυμούμε εμείς είναι, αυτή η παρουσία των ομογενών μας, τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Αμερική, στον Καναδά, στην Αυστραλία, στη Νότια Αφρική, να είναι μια επέκταση της Ελλάδας και του Ελληνισμού' αλλά για να γίνει και να παραμείνει αυτό, η επέκτασης του Ελληνισμού, πρέπει ακριβώς να μείνετε ενωμένοι με τις ρίζες σας, και τούτο σας το εξασφαλίζει η Εκκλησία.

Πιστεύω ότι κάθε Κυριακή και κάθε γιορτή που βρίσκεστε εδώ, διά της Εκκλησίας ενώνεστε πνευματικά με την πατρίδα. Εσείς πρέπει να το αισθανόσαστε πιο πολύ από εμάς. Χαίρομαι γιατί υπάρχουν εδώ και σχολεία και νηπιαγωγεία, και μάλιστα είναι αναγνωρισμένα τα σχολεία με πολλές επιτυχίες και θα ήθελα να πω, ευχόμενος στα παιδιά καλή πρόδος και ό,τι καλό να δώσει ο Θεός για όλα, ότι πρέπει να προσπαθήσουν να φέρνουν εδώ στο σχολείο το Ελληνικό και τους φίλους τους, που είναι μαζί στο Αγγλικό σχολείο, τις απογευματινές ώρες· γιατί έτσι θα παραμείνει η ομογένειά μας ως επέκταση της πατρίδας. Γιατί αν χάσουμε τη Γλώσσα μας, δεν είναι παράξενο να χάσουμε και τη Θρησκεία μας. Η Γλώσσα είναι εκείνη που θα κρατήσει ριζωμένο τον Ελληνισμό, όπου και αν βρίσκεται και ενωμένο με την πατρίδα.

Αν άντεξε το Έθνος μας, αν ο υπόδουλος ραγιάς άντεξε 4-5 αιώνες κάτω από φοβερή δουλεία, δεν έχασε, γιατί οι δικοί μας, ο αγράμματος παπάς, μόνο με λίγη ανάγνωση και τίποτε άλλο, εκράτησε τα παιδιά, τους νέους, Έλληνες και Χριστιανούς. Έμαθαν έστω ανάγνωση. Σήμερα πολύ περισσότερα πράγματα μαθαίνουμε στο σχολείο. Αλλά κράτησε το Έθνος

μέχρι την ημέρα του ξεσηκωμού για να ελευθερωθεί από την μπότα του αλλόθρησκου εχθρού. Σήμερα έχουμε περισσότερα μέσα και θα ήταν κρίμα και αμαρτία αν χάναμε την ταυτότητά μας από την αδιαφορία μας. Κάποτε οι Ρωμαίοι υποδούλωσαν τους Έλληνες επί 600 ολόκληρη χρόνια. Άλλα οι Έλληνες, παρ' όλο που τους κατάκτησαν διά των όπλων, υπέταξαν τη Ρώμη διά του πνεύματος. Εμιλούσαν Ελληνικά και μέσα σ' αυτή τη Ρώμη. Αυτό το Ελληνικό πνεύμα δεν πρέπει να ηττηθεί σήμερα. Και αν αδιαφορήσουμε, σίγουρα θα ηττηθεί.

Γι' αυτό, το μήνυμα που σας φέρνω είναι τούτο: πρέπει να κρατήσουμε. Πρέπει να μείνουμε ενωμένοι με τις ρίζες μας και θα' ρθει η μέρα που κι ο Αττίλας θα φύγει από την Κύπρο, δεν μπορεί να κάθεται επ' άπειρο, αλλά θα' ρθει και η μέρα που θα πάψει ο Τούρκος να διεκδικεί το Αιγαίο, γιατί η βουλιμία του θα σταματήσει. Σήμερα θέλει το μισό Αιγαίο. Αύριο θα το θέλει ολόκληρο. Σήμερα θέλει τη Βόρειο Ελλάδα. Αύριο θα θέλει και τη Θεσσαλονίκη και να κατέβει πιο κάτω. Αν εμείς όμως κρατήσουμε, αυτή η βουλιμία του θα σταματήσει. Και θα κρατήσουμε, όπως είπα, μέσα στην Εκκλησία του Χριστού. Γιατί καθείς μέσα στην Εκκλησία αντλεί δύναμη. Όχι μόνο δύναμη, αλλά βρίσκει τον εαυτό του. Βρίσκει την πληρότητα της ζωής. Μόνο μέσα στην Εκκλησία του Χριστού μπορεί να βρει κανείς τη χαρά και την ευτυχία. Γιατί ο άνθρωπος ζει την Ανάσταση του Χριστού. Ο Χριστός είναι αναστημένος μέσα μας. Γεννάται, Σταυρώνεται, αλλά και Αναστάται κάθε δευτερόλεπτο μέσα μας ο Χριστός. Και πρέπει να Τον κρατήσουμε μέσα μας αναστημένο. Έτσι το Πνεύμα του Θεού το Άγιο θα μας φωτίζει, θα μας ενισχύει και θα μας κατευθύνει στη σωστή πορεία της ζωής. Όσα εμπόδια και αν βρούμε στην πορεία της ζωής, που η δική μας αδυναμία δεν μπορεί να τα υπερηφδήσει, θα έρχεται η παντούδυναμία του Θεού και θα μας συνοδεύει, να υπερηφδά το ένα μετά το άλλο τα εμπόδια, ούτως ώστε να φθάσουμε και να βιώσουμε αυτή τη χαρά της Αναστάσεως, που φέρνει τη Ανάσταση του Χριστού και η χαρά αυτή θα είναι μόνιμα μέσα μας.

Εύχομαι, αγαπητοί μου, ό,τι καλό να δώσει ο Θεός για όλους μας, για την Εκκλησία μας την Ορθόδοξη που έχει δυσκολίες σήμερα, για την Πατρίδα μας που κινδυνεύει, αλλά και για όλους εσάς και τον καθένα ξεχωριστά, ό,τι καλό να δώσει ο Θεός.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ και για όσους θα έρχονται στην Κύπρο για διακοπές, η πόρτα του γραφείου μου θα είναι ανοιχτή και η παρουσία σας εκεί δεν θα είναι ενόχληση για μας, αλλά θα είναι χαρά. Θα χαρώ να σας δω όλους εκεί γιατί μας δίδετε και μας χαρά, αλλά κι εσείς αντλείτε δύναμη με την παρουσία σας στην πατρίδα, που χρειάζεται αυτή τη δύναμη, για την περαιτέρω σωτήρια πορεία που πρέπει να βαδίζουμε όλοι.

ΠΕΡΙ ΕΛΠΙΔΟΣ

Αρχιμ. Ανθίμου Ελευθεριάδη

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Ένα όμως επί πλέον γεγονός, που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση, αναφορικά με τέθα μας, είναι η εμφάνιση των προφητών Μωϋσή και Ηλία κατά την θεία του Χριστού Μεταμόρφωση. Αναφέρεται σχετικά : "Και ιδού ώφθησαν αυτοίς Μωϋσής και Ηλίας, μετ' αυτού συλλαλούντες" (Ματθ. 17,3). Εντύπωση προκαλεί το γεγονός πως οι μαθητές του Χριστού ανεγνώρισαν τους δύο προφήτες, μιά και δεν έζησαν στην εποχή τους για να τους γνωρίζουν. Σημασίαν όμως έχει, ότι μετά την πάροδο τόσων αιώνων βλέπουν οι μαθητές σε ανθρώπην όψι τους προφήτες, που στη συνέχεια εξαφανίζονται. Τί είδαν λοιπόν οι Πέτρος και Ιάκωβος και Ιωάννης; Οπωσδήποτε τας ψυχάς των "ενδεδυμένας" το άυλο πλέον σώμα τους!

Το ότι η ψυχή μας θα είναι ενδεδυμένη μ' ένα καινούριο σώμα, όχι υλικό, αλλά που θα φέρει τη "μορφή" του υλικού σώματος, αυτού που σγκαταλείπουμε τη στιγμή της κοιμήσης μας, εξάγεται και από τα ακόλουθα χωρία της Καινής Διαθήκης :

Κατ' αρχήν στην παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου γίνεται σαφής λόγος, ότι ο πλούσιος είδε τον Λαζάρον να βρίσκεται στους κόλπους του Αβραάμ. Τί είδε ο πλούσιος; την ψυχήν του Λαζάρου μόνον, ή μήπως και το καινούριο σχήμα του επίγειου σώματός του; Γιατί η ψυχή μας σαν πνεύμα που είναι δεν έχει μορφήν αυτή καθ' εαυτήν. Πέραν από τα ιδιαίτερα χαρίσματα και τις αρετές που προσοικεύνεται ο χριστιανός διά του πολυμέτωπου επίγειου αγώνα του και φτάνει στο σημείο διαφοράς με άλλες ψυχές, αποτελώντας ξεχωριστή πνευματική οντότητα με δική της αξία και τιμή, η ψυχή παραμένει ένα πνεύμα μόρφο, μιά πνοή. Το κατοικητήριο αυτής, το σώμα του ανθρώπου, έχει μορφή, μάλιστα ξεχωριστή από τα αμέτρητα εκατομμύρια που ζούν στον πλανήτη μας. Ωστε τα σώματά μας δεν θα πάμσουν να έχουν τη μορφή τους (τότε όμως χωρίς το υλικό στοιχείο) και να συνδεθούν παντού την ψυχή. Αυτό λοιπόν το "σώμα" του Λαζάρου "είδε" ο πλούσιος στην άλλη ζωή!

Όταν λοιπόν ακολουθούμε μιά κηδεία ενός αγαπημένου προσώπου και μετά την Ακολούθια στο Ναό φθάσουμε στο Κοιμητήριο, κοντά στο τάφο, και ο χριστιανός αυτός που γνωρίσαμε κι αγαπήσαμε βαθειά, κατεβαίνει στο μήμα του, γιά ένα πράγμα πρέπει να είμαστε βέβαιοι, ότι θα έλθει η ώρα της θείας ανοίξεως, τότε, που ο κάθε σπόρος θα δώσει τον δικό του καρπό. Η προσωπικότητα που κατώρθωσε να αναπτύξει και ωριμάσει με τον ορθόδοξο αγώνα της δεν θα χαθεί, αλλά μάλλον θα εμφανισθεί περισσότερο πνευματική και απαλλαγμένη από τα γήινα στοιχεία με την ταυτότητα της αιωνιότητος και της αθανασίας. Και στο σημείο αυτό οπωσδήποτε σελαγίζει πανώρια με πιστότητα η ελπίδα μας.

Ο κορυφαίος των αποστόλων Πέτρος περιγράφει με ανεκλάλητη χαρά την σωτηρία μας, που είναι συνδεδεμένη με την ελπίδα της δικής μας αναστάσεως, σαν συνέπεια και συνέχεια εκείνης του Κυρίου. Λέγει λοιπόν,

"Ευλογητός ο Θεός και πατήρ του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, ο

κατά το πολύ αυτού έλεος αναγεννήσαι ημάς εις ελπίδα ζώσαν δι'

αναστάσεως Ιησού Χριστού εκ νεκρών, εις κληρονομίαν άφρατον

και αμίαντον και αμάραντον, τετηρημένην εν ουρανοίς εις υμάς

τους εν δυνάμει Θεού φρουρουμένους δια πίστεως εις σωτηρίαν

ετοίμην αποκαλυφθήναι εν καιρώ εσχάτω" (Α'

Πέτρου 1, 3-5).

Διατηρούμε μέσα στα κατάβαθμα της ψυχής μας την ελπίδα, ότι στον ουρανό υπάρχει θέσις για όλους μας. Στην προς Εφεσίους επιστολή του ο απόστολος Παύλος (Κεφ. 1, 13-14) μας ομιλεί για το γεγονός της σωτηρίας μας, τονίζοντας, ότι αφού επιστεύσαμε σ' αυτό, ελάβαμε σύμφωνα με τις υποσχέσιες του Θεού την σφραγίδα του Αγίου Πνεύματος, που είναι ο αρραβώνας, η εγγύηση για την κληρονομία μας :

"εν ω και υμείς ακούσαντες τον λόγον της αληθείας, το ευαγγέλιον

της σωτηρίας ημών, εν ω και πιστεύσαντες εσφραγίσθητε τώ

Πνεύματι της επαγγελίας τω Αγίω, ος εστίν αρραβών της κληρονο-

μίας ημών, εις απολύτρωσιν της περιποιήσεως, εις έπαινον της

δόξης αυτού".

Αλλά πέρα απ' αυτό, όπως και πιό πάνω τονίσαμε, η ανάσταση του Ιησού Χριστού είναι σαφής εγγύηση της καθολικής αναστάσεως των ανθρώπων από των νεκρών, που θα έχει σαν αποτέλεσμα την κατάκτηση της πνευματικής ζωής.

Αυτός ο "τόπος" - κατάσταση, η ουρανία Βασιλεία του Θεού, τί είναι πράγματι; Πολλοί των ανθρώπων δίνουν εσφαλμένες ερμηνείες. Υποκειμενικά πιστεύω ότι στηρίζονται μάλλον στην κοσμική λογική παρά στο λόγο του Θεού. Τούτο, όταν γίνεται, είναι βλασφημία, αλλά κι θεολογικά επικίνδυνο, αφού ο Κύριος μας μίλησε καθαρά χωρίς να υπάρχει και η πιό ελάχιστη περίπτωση για κάτι αντίθετο.

◆◆◆◆◆

ΔΟΞΑ ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

Από μακριά, πέρα στη Δύση,
στο λιγοστό φως του ήλιου που τρυπά την ομίχλη,
προσπαθώ να δω στα χαλάσματα με το μάτι της Μνήμης
τη δόξα Σου, αθάνατο Βυζάντιο.

Και θλέπω. Τι θλέπω; Να αναδίνει από τις πέτρες
φώς κι αστραπές. Να αχολαλούν καμπάνες!
Φωνές νικητήριες να σχίζουν τους αιθέρες
και με δύναμι με ορμούν στο είναι μου.

Τότε είναι που γίνεται το θάμα!
όλα μοιάζουν να στέκωνται όρθια!
Αλλαλαγμοί και ωσαννά παίρνουν μορφές
αγίων, βασιλέων, στρατηλατών.

Θεέ μου, πως ζούν και αναπνέουν
στο ρυθμό της Ανάστασης!
Ούτε πάθος, ούτε σταυρός. Μόνο Πάσχα.

Οι μηχανές θαρρείς νίκησαν το Πνεύμα.
Μα είν' πρόσκαιρο γιατί τους λείπει η ψυχή.
Το Βυζάντιο ζει πάντα στις Μνήμες
γιατί έχει ψυχή αθάνατη, φεγγοθόλα
στα σκοτάδια που ζύγωσαν το Γένος και φεύγουν...

Όσο θ' αναπνεύουν οι ψυχές
η Εφτάλοφη τρανή για αποσταμένη
θ' αναμένει στη Μεγάλη Εκκλησιά,
η Μνήμη Της να γένει και πάλι δόξα
περίλαμπρη και φωτισμένη!

Λονδίνο 19 Μαΐου 1997, Ανθίμος

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΜΠΑΛΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΟΥΓΓΑΝΔΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΝΑΓΚΥΑΜΑ (1924 - 1997)

Μακαρίου Τηλλυρίδη, Επισκόπου Ριζούτας

Το 1942 η Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας απεφάσισε να αποστέλλει αντιπρόσωπό της με σκοπό να επισκεφθεί τις χώρες της Ανατολικής Αφρικής για να εξετάσει επι τόπου την κατάσταση των χριστιανών Ορθοδόξων που ζητούσαν να υπαχθούν κάτω από την πνευματική δικαιοδοσία του Θρόνου του Αγίου Μάρκου. Απεσταλμένος του Πατριαρχείου ορίστηκε ο Μητροπολίτης Αεώμης Νικόλαος, ένας από τους διαπρεπέστερους Αρχιερείς του Θρόνου, ο οποίος στο τέλος του ταξιδίου του εξέδωσε πραγματεία με τον τίτλο "Τριλογία Αναμνήσεων". Στο τέλος του πολύτιμου αυτού έργου ο αδίδιμος Νικόλαος καταλήγει ως εξής: "...Επάρτε, Μακαριώτατε, και υμείς Αδελφοί Αρχιερείς, τους οφθαλμούς υμών και θεασμόμεθα τας χώρας, οτι "λευκαί εισί προς θερισμόν ἡδη". "Δεηθώμεν του Κυρίου του θερισμού όπως εκβάλη εργάτας εις τον θερισμόν Αυτού.***"

Τα βήματα ήταν αργά και δειλά. Ο πόλεμος, ίσως και διάφορες άλλες εσωτερικές καταστάσεις δεν επέτρεψαν το άνοιγμα του Πατριαρχείου προς την Αφρική. Η Σύνοδος με τον Πατριάρχη προβληματίστηκαν σοβαρά με την έκθεση του Νικολάου Αεώμη. Το 1945 εμφανίστηκε ένα σχόλιο με τα αρχικά Φ.Κ.Ι. (Κύπριος Αρχιμανδρίτης Φιλόθεος Ιερείδης) στο επίσημο όργανο του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας. Το σχόλιο "Ιεραποστολάι στην Αφρική" εκφράζει τον θαυμασμό και τον έπαινο για τις άλλες ομολογίες που αποστέλλουν ιεραποστόλους αφοσιωμένους στο έργο της εξάπλωσης του Ευαγγελίου στις χώρες της Μαύρης Ηπείρου. Και συνεχίζει το σχόλιο: "...Αμοιβή των ιεραποστόλων τούτων δεν λογίζεται εις ύλην και νόμισμα. Ο βίος αυτών, βίος πλήρης πόνων και στερήσεων και ασθενειών, υπομιμνήσκει τον βίον των αρχαίων ασκητών και αναχωρητών της ερήμου υπ' άλλην μορφήν. Την αμοιβήν και απόλαυσιν αυτών ευρίσκουν εν τη ψυχική και ηθική ικανοποιήσει τη ζωηρώς και ακαταλήπτως αισθητή εν τη συνειδήσει, ότι είναι υλικά και πνευματικά όργανα ίνα εκλάμψει εις τας καρδίας και ψυχάς των εν σκια αγνοίας οικούντων το φώς της αληθείας."

Δεν ήταν τυχαία τα όσα έγραφε ο σχολιαστής του Πανταίνου την εποχή εκείνη. Εδίνε ένα είδος συμβουλής στον Πατριάρχη και τα μέλη της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας. Ήθελε να υπενθυμίσει την ζεχασμένη εντολή του Κυρίου για πορεία προς τα έθνη. Τόνιζε τον παναφρικανικό χαρακτήρα του Θρόνου του Αγίου Μάρκου -την ιερή αποστολή σ' όλη την Μαύρη Ηπείρο, κανονική δικαιοδοσία του Πατριαρχείου.

Τότε ακριβώς η Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας κάνει το πρώτο άνοιγμα και προσκαλεί νέους από την Ουγγάνδα στο κέντρο της για να μορφωθούν και να προετοιμασθούν στην υπηρεσία των ανθρώπων της Μαύρης Ηπείρου που διψούσαν για Χριστό και Ορθοδοξία. Η πρόσκληση έγινε και η ανταπόκριση ήταν γρήγορη.

Ένας απ' αυτούς ήταν ο Θεόδωρος Ναγκυάμα, τον οποίον η Θεία Χάρις, όπως θα δούμε στη συνέχεια,

ετοίμαζε να γίνει ο πρώτος Αφρικανός Ορθόδοξος Μητροπολίτης. - Η ζωή του από τότε που γνώρισε την Ορθοδοξία ήταν μάλιστα προσφορά στην ουσία και στην πράξη.

Ο Θεόδωρος ζούσε στην Ουγγάνδα και είχε μια περιπετειώδη παιδική ζωή με τις τότε γνωστές οικογενειακές και κοινωνικές καταστάσεις. Διακρίνετο όμως για την επιμέλειά του και το ήθος του. Είχε χαρίσματα και ταλέντα πολλά. Αγαπούσε πάνω απ' όλα τον Θεό και πίστευε σ' Αυτόν. Από μικρός ξεχώριζε από τα άλλα παιδιά. Κρατούσε σφιχτά το χέρι του Θεού και Τον ακολουθούσε. Ο Θεόδωρος Ναγκυάμα γεννήθηκε στις 3 Μαρτίου 1924 στο Τουεγιάνζε της επαρχίας Μπουλεμέζι από γονείς προτεστάντες που μεταστράφηκαν αργότερα στην Ορθοδοξία, τον Τζιούχι και την Τζουχιάνα Εσεκάγ. (Ο γράφων είχε την ευκαρία μαζί με τον μ. Θεόδωρο να επισκεφθεί το πατρικό του σπίτι).

Τα πρώτα γράμματα διδάχθηκε στο Ανιόνια και στη συνέχεια στο Κολλέγιο Τζούα II. Χαρακτηριστικά ο ίδιος γράφει: "εκεί εκάθησα από το 1939 εως το 1942. Ο π. Οβαδίας δεν γνωρίζω τι παρατηρούσε σ' εμένα, παρ' όλο που δεν ήμουν Ορθόδοξος. Κοντά του έμαθα διά την Ορθοδοξία. Τις μεγάλες εορτές του Πάσχα ή τα Χριστούγεννα, εκαλούσε όλα τα παιδιά του Σεμιναρίου να κάνουν εξομολόγησιν... Ετσι με άφησε ο μπαμπάς μου και με πήρε στα χέρια του ο π. Οβαδίας, που με έστειλε στον π. Σπάρτα. Κοντά του έμεινα το 1943 και το 1944."

Ετσι λοιπόν κοντά στους δύο πρωτοπόρους Αφρικανούς ιεραποστόλους ο Θεόδωρος έμαθε πολλά και προσπάθησε στη συνέχεια να τα εφαρμόσει και να ακολουθήσει προ παντός το παράδειγμά τους που ήταν θυσία, αυταπάρνηση, ταπείνωση και ζήλος. Δεν έχασε ποτέ του τους δύο αυτούς ταπεινώντας εργάτες του Ευαγγελίου που πρώτοι έδωσαν το φώς της Ορθοδοξίας εκεί.

Ενθυμούμενος τα παιδικά του χρόνια και τη μεταστροφή του στην Ορθοδοξία ο Επίσκοπος Θεόδωρος σημειώνει τα εξής: "Τότε όλοι στο σπίτι ήμαστε Προτεστάντες... Από το 1936-43 πήγαινα στα διάφορα Ορθόδοξα σχολεία της χώρας μας... Έμαθα αρκετά περί Ορθοδοξίας και πάντα επιθυμούσα να γίνω κι εγώ Ορθόδοξος... Γι' αυτόν τον λόγον, έμεινα Προτεστάντης όλο αυτό το διάστημα που ήμουν στα Ορθόδοξα σχολεία, αν και έκαμψα στα Ορθόδοξα παιδιά την προσευχή κάθε βράδυ και κάθε πρωΐ.... αλλά πριν φύγουμε για Αλεξανδρεία, κατά τον μήνα Μάρτιον 1945, πρώτα με μύρωσε ο μακαρ. Επίσκοπος Σπάρτας..."

Ήταν συγκινημένος για τον δρόμο που ετοίμασε ο Θεός.

Αυτή η Ευλογία και η Χάρις που δέχθηκε τον όπλισε πνευματικά. Είχε μέσα του τώρα τον πνευματικό Ορθόδοξο θησαυρό τον οποίο έπρεπε να χρησιμοποιήσει και να εκμεταλλευθεί για την μετέπειτα πορεία του. Αυτός ο πνευματικός πλούτος τον γέμισε κυριολεκτικά. Τώρα πια ήταν έτοιμος για την μεγάλη ταξιδί της μόρφωσης και της προετοιμασίας. Νόμιζε ότι άνοιξαν οι πόρτες του

Παραδείσου τόσο αισθάνθηκε την παρουσία του Θεού μέσα του.

Το 1945 ο Θεόδωρος αναχώρησε για την Αλεξανδρεία μαζί με δύο άλλους Ουγγανδούς. Ήταν η αρχή μιας νέας περιόδου της ζωής του, το ξεκίνημα τώρα της αληθινής μεταστροφής του προς την Ορθοδοξία -πρόσφατη ήταν εξάλλου η εισδοχή του στους κόλπους της Μιάς, Αγίας και Καθολικής Εκκλησίας. "Εφθάσαμε στο Κανισκέρειον Ορφανοτροφείον την 1ην Απριλίου 1945 και την επομένην, 2 Απριλίου, αρχίσαμε να μαθαίνουμε τα Ελληνικά..." σημειώνει ο ίδιος στην αυτοβιογραφία του. Τον Σεπτέμβριο του 1945 ο Θεόδωρος μπήκε για συνέχιση των σπουδών του στην Πατριαρχική Σχολή "Φώτιος ο Α'".

Εδώ έμαθε την τάξη του Πατριαρχείου και μελέτησε την ιστορία του Θρόνου.

Στην Σχολή αυτή ο Θεόδωρος διδάχθηκε τις αλήθειες της Ορθόδοξης Χριστιανικής πίστης και μαθήτευσε "παρά τους πόδας" του μεγάλου Πατριάρχη Χριστοφόρου ο οποίος του έτρεφε ιδιαίτερη συμπάθεια. Στο περιβάλλον εκείνο γνώρισε από κοντά την ζωή και την σκέψη των Αλεξανδρινών πατέρων και σοφών διδασκάλων.

Δεν αρκέστηκε όμως μόνο σ' αυτά. Ήταν άνθρωπος της αναζήτησης. Κοντά στα άλλα ο Θεόδωρος έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και στη μουσική. Έτσι ευρισκόμενος στην Αλεξανδρεία διδάχθηκε το πιάνο, το οποίο αργότερα τον βοήθησε επιστρέφοντας στη χώρα του. Και μετάφρασε τον πλούτο των λειτουργικών μας κειμένων και στη συνέχεια έβαλε ο ίδιος την μουσική.

Όταν τελείωσε τις σπουδές του στην Αλεξανδρεία (1949-1954) αναχώρησε για την Ελλάδα όπου γράφτηκε στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και παρακολούθησε μαθήματα Θεολογίας (1955-1958). Έτσι με την απόκτηση του πτυχίου Θεολογίας έγινε ο πρώτος Αφρικανός Ορθόδοξος Θεολόγος. Στην Αθήνα έφθασε στις 2 Οκτωβρίου 1954.

Εδώ φυσικά στο κέντρο των γραμμάτων και των τεχνών ο Θεόδωρος σπούδασε όχι μόνο την επιστήμη της Θεολογίας αλλά και εκείνη της ελληνικής παιδείας. Λάτρης του αρχαίου ελληνικού πνεύματος έγινε και σημαιοφόρος της ορθόδοξης παράδοσης και πίστης. Αγάπησε με πάθος κάθε τι το ελληνικό και μετέδωσε τις γνώσεις του και την αγάπη του αυτή στους συμπατριώτες του. Οι συχνές επισκέψεις του σε μεγάλα ορθόδοξα προσκυνήματα τον έφεραν ακόμα πιο κοντά στις πηγές της ορθόδοξης πίστης και παράδοσης.

Αφού τελείωσε τις σπουδές του στην Αθήνα ταξίδεψε από το 1958 έως το 1959 στη Γερμανία και Αγγλία για γνωριμία με τους λαούς της Ευρώπης. Σταθμός του Θεόδωρου ήταν η Οξφόρδη όπου παρακολούθησε μαθήματα ανθρωπολογίας (1959-1961). Ένας άλλος κόσμος τώρα παρουσιάστηκε μπροστά του. Κι' εδώ έμαθε πολλά από τους Ρώσους της διασποράς.

Στις 10 Φεβρουαρίου 1961 επέστρεψε στην Αλεξανδρεία. Στις 21 Μαΐου 1961 χειροτονήθηκε διάκονος στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου του Κανισκέρειον Ορφανοτροφείου. Γράφει ο ίδιος χαρακτηριστικά "...όλον αυτόν τον καιρό έκαμα υπομονήν, διότι ήθελα πολύ όχι μόνον να φανώ ευγνώμων στους πατέρες Σπάρτα και Οβαδία, αλλά και στον Πατριάρχη Αλεξανδρείας κύριο Χριστόφορο. Από όσα έμαθα από τον Πατριάρχην αυτόν, νομίζω πως η αγάπη στον άνθρωπο παίζει μεγάλο ρόλο στις

-σχέσεις των ανθρώπων...". Το γήρας του Πατριάρχη και η σοφία του ενέπνευσαν τον νεαρό κληρικό Θεόδωρο. Μιλούσε γι' αυτόν συχνά.

Ο Θεόδωρος χειροτονήθηκε στις 28 Μαΐου 1961 πρεσβύτερος από τον τότε Μητροπολίτη Ειρηνουπόλεως κ. Νικόλαον, μετέπειτα Πατριάρχην Αλεξανδρείας. Αυτός ήταν ο πρώτος πνευματικός πατέρας των Ορθόδοξων Αφρικανών. Όταν επέστρεψε στην Ουγγάνδα το 1961, ο π. Θεόδωρος τώρα μορφωμένος, και ύστερα από απουσία 16 χρόνων ανέλαβε Διευθυντής του Τζούα II Κολλεγίου (1961 - 1972).

Τώρα πια δίνει τον εαυτό του στην υπηρεσία των Ορθόδοξων χριστιανών που τον περίμεναν όλα αυτά τα χρόνια.

Τότε τον Δεκέμβριο του 1972 χειροτονήθηκε Επίσκοπος της πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Επισκοπής Ναυρατίδος στην Αλεξανδρεία. Σαν ταπεινός Επίσκοπος αναδιοργάνωσε την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουγγάνδας.

Η ενθρόνιση του πρώτου Μητροπολίτη Ουγγάνδας έγινε στις 20 Απριλίου 1995 στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Νικολάου Καμπάλας. Ήταν ένα ξεχωριστό γεγονός όχι μόνο για την Ορθόδοξη Εκκλησία της Αφρικής - που θα είχε τώρα τον πρώτο Μητροπολίτη Αφρικανό μέλος της Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας - αλλά και για όλη την Αφρική ήταν γεγονός υψηστης σημασίας. Στην ενθρόνιση παρέστη ο ίδιος ο Πρόεδρος της Ουγγάνδας Μουσεβένι με όλα τα μέλη της Κυβέρνησής του όπως και αντιπροσωπεία απ' όλες τις άλλες χριστιανικές και μη ομολογίες και θρησκείες της Ουγγάνδας. Στην ομιλία του ο Μητροπολίτης Ουγγάνδας Θεόδωρος τόνισε ανάμεσα στ' άλλα και τα εξής: "Πρωταρχική ιερά αποστολή της Ορθόδοξου Εκκλησίας είναι να οδηγήσει τον άνθρωπον εις σωτηρίαν. Τούτο συνεπάγεται σποράν, καλλιέργειαν και ενίσχυσιν της χριστιανικής πίστεως εις Ουγγάνδαν... Πρέπει επίσης οι νέοι να εκπαιδευθούν, ώστε να ωριμάσουν εις παραδειγματικόν χαρακτήρα, συμπεριφοράν και αγαστόν ήθος. Πρέπει να αναιμιχθούν ενεργώς εις διακονίας και καθορισμένας θέσεις ευθύνης εις την Εκκλησιαστικήν ηγεσία...".

Δυστυχώς ο Μητροπολίτης τώρα Θεόδωρος δεν μπόρεσε να υλοποιήσει τους στόχους και τους προγραμματισμούς του. Ήταν έτοιμος για νέο ξεκίνημα στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουγγάνδας. Πίστευε στην τέλεια αναδιοργάνωση και ανανέωση. Ξεκίνησε, αλλά το σχέδιο του Θεού ήταν διαφορετικό.

Στις 17 Ιανουαρίου 1997, ύστερα από ταλαιπωρία πολλών μηνών άφησε την τελευταία του πνοή. Η κηδεία του έγινε στις 22 Ιανουαρίου στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Νικολάου Καμπάλας με την παρουσία αντιπροσώπων από την Κυβέρνηση και από όλες τις χριστιανικές ομολογίες και μη. Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας τον τίμησε ιδιαίτερα με την παρουσία του Αξώμης. Το σκήνωμά του αναπαύεται ακριβώς πίσω από το ιερό του ναού. Εδώ ακριβώς ακούστηκαν οι πρώτες προσευχές του προς τον Υψίστο.

Ο αείμνηστος Θεόδωρος Ναγκυάμα ήταν ένας χαρισματούχος διάκονος της Εκκλησίας. Απλός, ταπεινός, πάντα χαρούμενος, προ παντός όμως άνθρωπος, σκορπούσε παντού την αγάπη και συγκινούσε με τα λόγια και τα έργα του κάθε ένα που τον γνώριζε. Η ζωή του ήταν μια συνεχής μαρτυρία και μαρτύριο. Πέρασε δύσκολες μέρες λόγω των πολιτικών ανωμαλιών που επικρατούσαν στην Ουγγάνδα. Έμεινε όμως πάντα σταθερός και δυνατός

ενισχύοντας τους γύρω του. Μάλιστα, όπως έγραψε μια τοπική εφημερίδα "μοιραζόταν τα λίγα ή πολλά που είχε με τους φτωχούς". Πράγματι έτσι ήταν. Ζούσε απλά και ταπεινά. Γεννήθηκε φτωχός και πέθανε πάμπτωχος.

Πιο κάτω παραθέτουμε μερικές από τις σκέψεις του.

Το 1957 εμφανίστηκε τόσο στον "Πάνταινο" όσο και στην "Εκκλησία" ίσως και σε άλλα περιοδικά το πρώτο γνωστό άρθρο του Θεόδωρου Ναγκυάμα "Η Ορθοδοξία εις την Ουγγάνδαν". Ήταν τόσος ο ενθουσιασμός του που η χώρα του και οι συμπατριώτες του θα δεχόντουσαν την αληθινή πίστη.

Ήταν ο προάγγελος όλων όσα επρόκειτο να πραγματοποιηθούν στην συνέχεια. Τελείωνε εκείνο το άρθρο ως εξής:

"Οθεν είναι ανάγκη η Ορθόδοξης Ελληνική Εκκλησία να έλθει αρωγός εις την Ιεράν και σπουδαίαν αυτήν προσπάθειαν που καταβάλλεται εκεί. Μιά καλώς οργανωμένη Ορθόδοξη ιεραποστολή εις τα μακρυνά αυτά μέρη της Αφρικής θα είχε να παρουσιάσει εκπληκτικά όντως αποτελέσματα.

Αποτελεί γεγονός αναμφισβήτητον πλέον, ότι δια την Ορθοδοξία διανοίγεται λαμπρόν όντως μέλλον εις τας χώρας αυτάς, αρκεί μόνον ν' αντιληφθεί τούτο καλών. Ήμείς είμεθα διατεθειμένοι να πράξουμε το παν χάριν του ονόματος του Χριστού και προς δόξαν Αυτού." Είχε την βεβαιότητα ότι με την βοήθεια της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας η νεαρά τώρα Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουγγάνδας θα προόδευε και θα έδινε ζωή και ελπίδα στους ταλαιπωρημένους ανθρώπους που ανέμεναν για διυρχιάδες χρόνια να γνωρίσουν την αληθινή πίστη. Το Φως της αλήθειας θα έλαμπε μέσα στις καρδιές των ανθρώπων και θα τους αγίαζε τη χάρις του Θεού...

Ο Θεόδωρος Ναγκυάμα ήταν ιδιαίτερα χαρούμενος και συγκινημένος για το άνοιγμα του Ορθόδοξου Πατριαρχικού Σεμιναρίου "Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ο Γ'" στην Ναϊρόμπι. Το 1981 σημειώνει ακριβώς τις ακόλουθες σκέψεις : "Την ανέγερση του Σεμιναρίου εχρηματοδότησε ο αγαπητός και ιερός Πατέρας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος της Κύπρου που απόθανε από καρδιακή προσβολή. Μαγεύει το γεγονός πως το Σεμινάριο αυτό είναι το πρώτο στο είδος του σ' όλη την ήπειρο της Αφρικής... Τώρα αυτό είναι το μεγαλύτερο όνειρο των Ορθοδόξων πιστών και ευχετών της Ορθοδόξου Ιεραποστολής. Η ύπαρξη τέτοιου κτιρίου του Σεμιναρίου στην καρδιά της Αφρικής κάνει τις ρίζες της Ορθοδοξίας στερεές κι έτσι θα έχει διαρκή ευημερία... Με την ελάχιστη ευκαιρία ήλθε στην Αφρική (ο Μακάριος) και βάπτισε τόσο πολλούς όσο και τους έκτισε ένα Σεμινάριο. Η αγάπη του για τους Αφρικανούς δείχθηκε κατ' αυτό τον τρόπο. Προσπαθούσε να μορφώσει τους νέους μας και είμαστε πάρα πολύ ευγνώμονες..."

Και ένα τελευταίο: "Φαίνεται πως η Ορθοδοξία ήλθεν στην Ανατολική Αφρική για να καθίσει για πάντα. Επιθυμώ πολύ μίαν ημέραν να δω καλώς οργανωμένην και συστηματικήν Ορθόδοξον Ιεραποστολήν." Αυτός ήταν ο Θεόδωρος.

Εγγώρισα τον Αείμνηστο Μητροπολίτη Θεόδωρο γύρω στο 1960 όταν ακόμα ήμουν δεκαπέντε ετών και φοιτούσα στα Κατηχητικά σχολεία της Ιεράς Μητροπόλεως Κίτιου. Μέχρι εκείνη την ώρα δεν είχα δει Αφρικανό και μάλιστα ιερωμένο. Μας μιλούσαν για την ιεραποστολή στην Αφρική. Ο πνευματικός μας πατέρας Αρχιμανδρίτης Νικόλαος Σιδεράρης ήταν συμμαθητής του π. Θεόδωρου στο Πανεπιστήμιο. Ο Αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ήταν ιδιαίτερα ευαίσθητος από τότε για την εξωτερική ιεραποστολή και άρχισε να σκέφτεται σοβαρά για το θέμα αυτό.

Ενθουσιάστηκα τόσο πολύ με την παρουσία του π. Θεόδωρου και από εκείνη την στιγμή αισθάνθηκα το κάλεσμα και έθεσα στόχο μέσα μου - μυστικά - να πορευθώ μιά μέρα στην Αφρική να γίνω ιεραπόστολος. Μας έκανε εντύπωση μεγάλη τότε ότι ένας μαύρος της Αφρικής μιλούσε τόσο ωραία τα Ελληνικά και λειτουργούσε ακόμα. Είναι οι στιγμές αυτές αλησμόνητες και βαθειά χαραγμένες μέσα στην καρδιά μου. Μας μίλησε για τον π. Χρυσόστομο τον άγιο αυτό πρωτοπόρο της Ορθοδοξίας στην Μαύρη Ήπειρο. Αυτός ήταν και η αιτία ν' αρχίσω την προσωπική αλληλογραφία μαζί με τον π. Χρυσόστομο μέχρι που κοιμήθηκε. Έτσι ο Κύριος τους χρησιμοποίησε και τους δυό για να ανοίξουν τον δρόμο και να πρεστοιμάσουν τον αγρό του θερισμού... Από τότε μέχρι και τις τελευταίες στιγμές της ζωής του επικοινωνούσαμε, είτε τηλεφωνικώς, είτε με επιστολές, αλλά και με προσωπικές επισκέψεις διατηρήσαμε ένα πολύ στενό αδελφικό δεσμό.

Είθε εκεί που βρίσκεται με τους δίκαιους να μεσιτεύει για την συνέχιση του ωραίου έργου που άφησε πίσω του.....

Σημείωση Συντάξεως: Ο "Ορθόδοξος Κήρυξ" και η Ιερά Αρχιεπισκοπή εκφράζουν τα ειλικρινή τους συλλυπητήρια για την πρόωρη αυτή απώλεια ενός όντος υπέροχου ανθρώπου και αφοσιωμένου Ιεράρχη, ο οποίος χαρακτηριζόταν για την καλοσύνη, την ευγένεια και την πιστότητά του σε όλες του τις πράξεις και σχέσεις. Είχαμε δε την ευτυχία να τον γνωρίσουμε από κοντά και να εκτιμήσουμε το αξιολογώτατο έργο του στον τομέα της Ορθόδοξης Ιεραποστολής στη Μαύρη Ήπειρο. Αιώνια του η μνήμη.

Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ.α. Χρυσόστομος επισκέπτεται την ιστορική Κοινότητα Νότιας Ονδαλίας (Ι.Ν. Αγ. Νικολάου Κάθδιφ), την Τρίτη 3η Ιουνίου 1997.

(συνέχεια από προηγούμενο τεύχος, αρ. 98-99)

ΕΚΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ

Συνεχίζουμε την εξιστόρηση των γεγονότων που οδήγησαν τελικά τον Ελληνοκυπριακό πληθυσμό της Μεγαλονήσου στον ηρωικό, αλλά άπειλη αγώνα του τον Οκτώβριο του 1931 ν' αποτινάξει τον Βρετανικό ζυγό και να ενωθεί με την Ελλάδα. Πρωτοστάτης στην εθνική αυτή ανάταση υπήρξε η Εθναρχόυσα Εκκλησία της Κύπρου, η οποία, ήδη από της πρώτης στιγμής που οι Αγγλοι πάτησαν στη Μεγαλόνησο το 1878, διαδήλωσε διά στόματος του Αρχιεπισκόπου της Σωφρονίου τη στέρεα απόφαση των Ελληνοκυπρίων για ένωσή τους με τη Μητέρα Ελλάδα. Αναδημοσιεύουμε, λοιπόν, πιο κάτω την επιστολή διαμαρτυρίας που απέστειλαν στην εφημερίδα "Τάιμς" του Λονδίνου τα μέλη της Κυπριακής Εθνικής Αποστολής, όπως και τρία σχόλια που γράφτηκαν στο επίσημο όργανο της Εκκλησίας της Κύπρου, το περιοδικό "Απόστολος Βαρνάβας", γιατί το περιεχόμενό τους αντανακλά πλήρως τη σοβαρότητα, αλλά και την εμμονή τόσο της επίσημης Εκκλησίας, όσο και του λαού της Κύπρου, να επιδίξουν πάση δυνάμει την εθνική τους απελευθέρωση, την οποία όμως έβλεπαν συνάνυμη με την πολιτική τους ένωση με την Ελλάδα. Βλέπουμε όμως επίσης στα τρία αυτά σχόλια και την καθαρή προειδοποίηση των Ελληνοκυπρίων για μελλοντική ανάληψη πιο δυναμικών μέτρων προς ευόδωση του μονολιθικού τους αυτού στόχου, δηλ. της Ένωσης και μόνο Ένωσης με την Ελλάδα.

(Την 6η Ιουλίου η εν Λονδίνω Κυπριακή Αποστολή απηγύθυνε από των στηλών του περιωνύμου δημοσιογραφικού οργάνου "Τάιμς" την επόμενη έκκληση προς το Αγγλικό δημόσιο).

Λυπούμεθα ότι και πάλι θα καταλάβωμεν μέρος του πολυτίμου υμών χώρου. Συνηγορούμεν υπέρ της εθνικής αποκαταστάσεως της Κύπρου, και επειδή η ιστορία και παραδόσεις των "Τάιμς" συνδέονται τόσω στενώς προς τους ελευθερωτικούς αγώνας των λαών, είναι ό,τι φυσικόν δί' ημάς να προβώμεν εις την έκκλησιν ημών διά των υμετέρων στηλών.

Ημεθα το παρελθόν έτος εδώ και υπεβάλομεν εις την Βρετανικήν Κυβέρνησον την επιθυμίαν και αξίωσιν των Ελλήνων Κυπρίων προς ένωσιν των μετά της μητρικής χώρας - της Ελλάδος. Η απάντησις της Κυβερνήσεως της Α.Μ. -περιεχομένη εις επιστολήν του Πρωθυπουργού υπό ημερομηνίαν 14 Νοεμβρίου 1919 - ήτο, ότι δεν ηδύνατο τότε να δοθή οριστική απάντησις εις την αίτησίν μας περί ενώσεως μετά της Ελλάδος "συνεπεία της αβεβαίου διεθνούς καταστάσεως εν τη Μέση Ανατολή" αλλ' ότι "οι πόθοι των κατοίκων της Κύπρου θα ελαμβάνοντο συμπαθέστατα υπ' όψιν παρά της Κυβερνήσεως της Α.Μ. κατά την υπ' αυτής ανασκόπησιν του μέλλοντος της Νήσου".

Επεστρέψαμεν εις Κύπρον κατά Δεκέμβριον και εθέσαμεν υπ' όψιν των συμπατριωτών ημών τας άνω απόψεις της Κυβερνήσεως της Α.Μ. Συνεφώνησαν δε μεθ' ημών ότι η νομιμότης των Κυπριακών πόθων από ουδεμιάς απόψεως δύνανται να επηρεασθώσιν εκ της

ανελίξεως των γεγονότων εν τη Μέση Ανατολή, και απήτησαν την επάνοδόν μας εις την χώραν ταύτην όπως υποβάλωμεν νομοταγώς προς την Βρετανικήν Κυβέρνησον και το Βρετανικό δημόσιον, ότι επέστη πλήρως ο καιρός προς πραγμάτωσιν των Κυπριακών πόθων. Ουδείς, και μαλιστα Άγγλος, δύναται να ψέξῃ τους Έλληνας Κυπρίους επί τω απέστειλαν ημάς πάλιν ενταύθα όπως αξιώσωμεν την εθνικήν των απελευθέρωσιν. Η ανυπομονήσια των υπέρ της εθνικής των ανεξαρτησίας έφθασεν εις το κατακόρυφον και οιαδήποτε περαιτέρω επιβράδυνσις της επιλύσεως του ζητήματός των θα προξενήσῃ μεγάλην δυσαρέσκειαν και απόγνωσιν παρ' αυτοίς, και φοβούμεθα ότι θα δημιουργήσῃ εν τη Νήσω ανώμαλον κατάστασιν πραγμάτων.

Την 3ην Ιουνίου οι απηγυθυνθημεν προς τον Πρωθυπουργόν αιτούμενοι σύντομον παραχώρησιν της Κύπρου εις την Ελλάδα. Επικαλούμεθα δε σήμερον διά των υμετέρων στηλών την υποστήριξιν των Βρετανικών Βουλών, του Βρετανικού Τύπου και Έθνους εις υπόθεσιν, ήτις αναντιρρήτως είναι ορθή και δικαία. Είμεθα μικροί και ασθενείς, αλλ' η υπόθεσίς μας είναι λιαν ισχυρά. Πρόκειται να επιτραπή εις Ελληνικήν από τρισχιλίων και επέκεινα ετών νήσον οικουμένην υπό πληθυσμού κατά πέντε έκτα Ελληνικού το αίμα, την καταγωγήν, την θρησκείαν, την γλώσσαν, νήσον, ήτις κατά την μακράν ιστορικήν της περιοδον μετέσχε των αγώνων, των θλίψεων, των θυσιών και μαρτυριών του Ελληνικού Έθνους, να περιέλθη υπό το Κράτος της ιδίας αυτού φυλής. Τοιαύτη αξίωσις δεν δύναται ή να εύρη, είμεθα βέβαιοι, ευνοϊκήν απήχησιν εις το Βρετανικόν έθνος, το οποίον ίδρυσε και στηρίζει το μεγαλείον και την παγκόσμιον ισχύν του διά της αμερολήπτου προς πάντας εφαρμογής των φιλελευθέρων αυτού ιδεών και υπερόχων αρχών.

Είμεθα βέβαιοι ότι δεν απευθυνόμεθα μάτην προς έθνος οίον το ιδιόν σας, το οποίον εκτιμά και τιμά την ιδέαν της ελευθερίας υπέρ παν άλλο εν τω κόσμω έθνος, το οποίον εξιφούλκησε κατά τον μέγαν πόλεμον προς ανατροπήν της δεσποτικής δυνάμεως και αποκατάστασιν εν τω κόσμω της ελευθερίας και δικαιοσύνης. Απευθυνόμεθα επομένως προς υμάς εν ονόματι της δικαιοσύνης, εν ονόματι της αρχής των εθνικοτήτων, εν ονόματι της Βρετανικής τιμής εξαιτούμενον να επιτραπή ημίν η εκ νέου ένωσίς μας μετά της Ελλάδος, πιστής και ευγνώμονος συμμάχου σας.

Προ ενός περίπου αιώνος συνεβάλετε εις την κατάθεσιν του θεμελίου λίθου του ελευθέρου Βασιλείου. Μετά τίνα έτη παρεχώρησατε τας Ιονίους Νήσους εις την Ελλάδα. Προσφάτως εβοηθήσατε την Ελλάδα εις την αποκατάστασιν της επί εδαφών ανηκότων εις εαυτήν επι αιώνας. Θα αρνηθήτε εις ημάς το δικαιώμα και το προνόμιον να εργασθώμεν ομού μετά των αδελφών ημών, υπέρ της παλινορθώσεως της αρχαίας ευκλείας της Ελλάδος και της ανιδρύσεως, τη βοηθεία και συμπράξει υμών, επί των αυτών κλασσικών εδαφών, τρίτου Ελληνικού πολιτισμού; Πιστεύομεν όχι. Είμεθα πλήρως πεπεισμένοι, ότι δεν θα μας το αρνηθήτε, δύοτι θα ήτο τούτο αντίθετον των ενδόξων παραδόσεών σας και της Βρετανικής αντιλήψεως της δικαιοσύνης. Αυτή

είναι η περίστασις όπως μας βοηθήσητε, καθ' ον χρόνον νέα περίοδος εν τη οδώ του πολιτισμού ανατέλλει διά την Ελλάδα.

Έχομεν την τιμήν να διατελώμεν ευπειθέστατοι υμών θεράποντες,

Η Κυπριακή Αποστολή
+ Ο Κύπρου ΚΥΡΙΛΛΟΣ
Θ. ΘΕΟΔΟΤΟΥ, Φ. ΖΑΝΝΕΤΟΣ,
Ν. ΛΑΝΙΤΗΣ, Ν. ΠΑΣΧΑΛΗΣ.
5 Ιουλίου 1920.

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΘΡΙΑΜΒΟΝ

Η ιστορική και βαρυσήμαντος ημέρα της 29ης Ιουλίου 1920, καθ' ην εν τα Μουσείω των Σεβρών υπεγράφη η συνθήκη υποδεικνύει τον οριστικόν θρίαμβον των ελληνικών αγώνων υπέρ της απελευθερώσεως των πλειστών ελληνικών χωρών, υπέρ της κατισχύσεως και επικρατήσεως των αρχών του δικαίου και της ελευθερίας. Ήδη από της ημέρας εκείνης όπου γης οικούσιν Έλληνες, μετά δακρύων ιεράς συγκινήσεως και ανεκλαλήτου χαράς βλέπουσι το τέλος μιας φοβεράς περιόδου, ην επι 400 έτη διήνυσε το Ελληνικόν Έθνος εν μέσω πυκνού σκότους δουλείας, εν μέσω διωγμών ανηκούστων και μαρτυρίων, βλέπουσιν εν τω γλυκυτάτω φωτί της ελευθερίας τας πλειστών των ελληνικών χωρών. Μετά τον τοιούτον θρίαμβον περιχαρές το Ελληνικόν Έθνος ανατρέχει εις το παρελθόν και αναλογίζεται τας διαφόρους περιόδους της εθνικής σταδιοδρομίας, εν ενδομέχω αυτού ευχαριστία προς τον Υψιστον απολαμβάνει των καρπών της επανελθουσής πάλιν εις αυτό ελευθερίας και πάντως σταθμίζει καλώς τα νέα αυτού καθήκοντα και υποχρεώσεις τας απορρεούσας εκ του νέου ελευθέρου αυτού βίου, υποχρεώσεις προς νέους αγώνας, ειρηνικούς τούτους, υπέρ της ακμής και της γιγαντώσεως τούτου εν τη ελευθερία, υπέρ της αληθούς πρόσδοτος και του πολιτισμού.

Αναλογίζεται το Ελληνικόν Έθνος μετά τον θρίαμβον, ότι εθνικά απυχήματα δυνάμενα ν' απελπίσωσι και να καταβάλωσι πάντα άλλον λαόν, εαυτό ουδέποτε κατέβαλον μέχρι της απελπισίας και του θανάτου. Και ως τούτο εγένετο κατά τους προ Χριστού αιώνας ούτω και μετά ταύτα πολλώ περισσότερον μάλιστα διότι μετά των υπερόχων αυτού πνευματικών προσόντων συνέδεσε τας μεγάλας και θείας αρχάς του χριστιανισμού και ούτω κατέστη μάλλον ανδρείον εν τη ψυχή, μάλλον τολμηρόν και ενεργητικόν ν' ανεγερθή εξ επελθουσών κατ' αυτού ηττών και καταπτώσεων.

Ηρέστο τη νέα απελευθέρωσις του Ελληνικού Έθνους προ ενός αιώνος μετά φοβερόν επταετή αγώνα και έκτοτε βραδέως εχώρει αύτη εις τας διαφόρους ελληνικάς χώρας. Διάφοροι περιστάσεις εν τω διαρρεύσαντι έκτοτε αιώνι συνετέλεσαν να απελευθερώθωσι τμήματά τινα της ελληνικής πατρίδος, ότε επήλθον τα τελευταία ταύτα έπει τη καθ' α το Ελληνικόν Έθνος ηγωνίσθη ενδόξους και νικηφόρους αγώνας εν τοις πεδίοις των μαχών διά του γενναιίου στρατού του, εν τοις συνεδρίοις των αρχηγών των διαφόρων εθνών, διά του μεγάλου πολιτευού του, του πολιτικού Αρχηγού του, ων αγώνων το τέλος είναι η νίκη και ο θρίαμβος, τα ραγδαία και μεγάλα γεγονότα της απελευθερώσεως σχεδόν ολοκλήρου του Ελληνικού Έθνους.

Μετά τον τοιούτον θρίαμβον δεν επιτρέπεται εις ουδεμίαν κοινωνικήν τάξιν ν' αφεθή εν τη επιπολαιότητι και παρασυρθή εν τη μέθη της χαράς εις

τον υπολογισμόν, ότι εις τα τοιαύτα χαρμόσυνα εθνικά γεγονότα είναι μόνον η ικανοποίησις ατομικών και προσωπικών συμφερόντων και δη εν τω κύκλω της ψυχοφθόρου ύλης. Πάσαι αι κοινωνικαί τάξεις δέον να εξαρθώσιν εις το μείζον επίπεδον του των ατομικών συμφερόντων, εις υψηλοτέρας σφαίρας, καθ' αις εν αυταπαρνήσει να επιδιώκηται το εθνικόν συμφέρον, η εθνική ακμή, ισχύς και δόξα, εις σφαίρας καθ' αις πας ως μέλος του όλου εθνικού σώματος αν θέλη να είναι υγιές και επομένων και το όλον Έθνος να είναι τοιούτο, να επιδώκη προ πάντων την θρησκευτικήν, ηθικήν και πνευματικήν ευρωστίαν και ενίσχυσιν.

Τρανά μαρτύρια της τοιαύτης θρησκευτικής αληθείας είναι διάφοροι περιστάσεις της εθνικής ημών ιστορίας, καθ' αις μετά της εκλειπούσης αληθούς θρησκευτικότητος, μετά της θημήκης εκλύσεως και καταπτώσεως συνεπήλθε και η εθνική ταπείνωσις, η υποδούλωσις. Χαρώμεν και πανηγυρίσωμεν μετά τον θρίαμβον του Έθνους ημών, ευχαριστήρια αις αναπέμψωμεν προς τον Κύριον, δοξολογήσωμεν Αυτόν επί τοις μεγάλοις και θαυμαστοίς αυτού έργοις υπέρ του Έθνους ημών, αϊδιον την ευγνωμοσύνην εν τη καρδία ημών αις έχωμεν προς τον μέγαν πρωτεργάτην και αγωνιστήν Αρχηγόν του Ελληνικού και ουδέποτε αις εγκαταλείπη ημάς η θέλησις να ζώμεν και να κινούμεθα εν τω ζωογόνω φωτί της θρησκείας ημών επιτυγχάνοντες ούτω και της εθνικής ημών ενισχύσεως, και καθιστάμενοι ικανοί ου μόνον προς διατήρησην της αποκτηθείσης ελευθερίας αλλά και προς απελευθέρωσιν και των λοιπών υποδούλων ελληνικών χωρών.

Από το περιοδικό "Απ. Βαρνάβας"
31 Αυγούστου 1920.

Ο ΠΟΘΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΩΣΙΝ

Η δουλεία είναι δουλεία έστω και αν αύτη είναι υπό πεπολιτισμένον κράτος, προκειμένου περί υποτελούς χώρας, η οποία αποδεικνύεται εκ των εσωτερικών δεσμών της, ιστορικών και εθνικών παραδόσεων της και της γλώσσης, ήτις εν αυτή λαλείται, ότι ανήκει έκπαλαι εις ιστορικόν και ένδοξον έθνος. Βεβαίως χώρα άνευ ιστορίας και εθνικών παραδόσεων, άνευ δεσμού προς έθνος τι ή ανήκουσα εις έθνος, όπερ είναι αδύνατον και ανίκανον να βαδίση προς την πρόοδον και τον πολιτισμόν, ευτυχής καθίσταται να τύχη των αγαθών της διοικήσεως αυτού. Υπό την άποψιν ταύτην ημείς οι Κύπριοι πώς είμεθα; Το φώς της ιστορίας καθοδηγεί ημάς να ίδωμεν πώς είμεθα πράγματι και να καταδείξωμεν εις πάντας πόσον δεδικαιολογημένος είναι ο πόθος της ενώσεως ημών μετά της μητρός Ελλάδος.

Τις δε δεν βλέπει προς το γλυκύ φως της ιστορίας της Ελληνικής το διαχεόμενόν από των αρχαιοτάτων, προϊστορικών χρόνων και καταδεικνύονταν στενόν και θαυμάσιον δεσμόν μεταξύ Ελλάδος και Κύπρου, δεσμόν δεικνύοντα την Κύπρον καθαρώς Ελληνικήν εκφαινόμενον εν τη καταγωγή των αρχαιοτάτων κατοίκων αυτής εν τη γλώσση, ταις θρησκευτικαίς και εθνικαίς παραδόσεσι; Και εν τη μακρά και απεράντω σταδιοδρομία του Ελληνικού έθνους η Κύπρος αποτελούσαν αναπόσπαστον αυτού μέρους συμμετέχει όλων των τυχών αυτού εις διαφόρους περιστάσεις, προσφέρει σπουδαίαν συμβολήν εις τους αγώνας αυτού, συμμετέχει της χαράς των νικών και των θριάμβων του, όπως και της οδύνης εις τας ατυχίας αυτού. Τι δε είναι το Ελληνικόν έθνος από

αρχαιοτάτων χρόνων, μεθ' ού συγκαταλέγεται και η Κύπρος υπό έποψιν καταγωγής, γλώσσης, θρησκείας και μεθ' ού συνδεδεμένη και πολιτικώς εις αρχαίους ενδόξους χρόνους, είναι περιττόν να ειπωμεν, ως περιττόν είναι να ειπή τις περί της λαμπρότητος του ηλίου εις ανθρώπους υγιώς έχοντας τους οφθαλμούς. Ενώ τούτο επί αιώνας απ' αρχαιοτάτων χρόνων διέπρεπε διά του πολιτισμού αυτού εν τη αναδείξει πυκνής χορείας ανδρών εξόχων εν ταις επιστήμαις και ταις τέχναις, εν τη Ευρώπη, από των συνόρων της Ελλάδος και της Ιταλίας μέχρι της Ιβηρίας και της Μεγάλης Βρετανίας κατ' αυτόν έτι τον τέταρτον αιώνα μ.Χ. οπότε ανεδεικνύετο νέον Ελληνικόν κράτος, το Βυζαντιακόν, τα πλήθη των εθνών και φυλών είναι απεριγραπτα εν τη ωμότητι και βαρβαρότητι και απολιτίστω αυτών καταστάσει. Πολλούς αιώνας μετά ταύτα, ως γνωστόν, ήρξατο ο πολιτισμός της Ευρώπης εν γένει διά της επιδράσεως της Ελληνικής παιδείας μετά την άλωσιν και εν τω θαυμασιών αγώνι υπέρ της προόδου και του πολιτισμού των διαφόρων εθνών και κρατών της Ευρώπης εξέχουσαν κατέλαβε θέσιν η Μεγάλη Βρετανία.

Εν τω τοιούτω αγώνι των λαών της Ευρώπης το Ελληνικόν έθνος περιέπεσεν εις την χειρίστην δουλείαν· τοιαύτης δουλείας προτιμοτέρα ήτο βεβαίως η δουλεία υπό πεπολιτισμένον έθνος ή κράτος και διά τούτο ευτυχείς υπήρξαν αι λόνιοι νήσοι αξιωθείσαι της υποταγής αυτών υπό πεπολιτισμένον κράτος αντί δουλείας εις τον φοβερόν και προαιώνιον εχθρόν της Ελλάδος, ελευθερωθείσαι τελείως, ως γνωστόν, υπό της μεγαθύμου Αγγλίας· ευτυχής υπήρξε και η Κύπρος αξιωθείσα προ τεσσαράκοντα και επέκεινα ετών να αποσπασθή των ονύχων του τυράννου και να περιέλθη υπό την πολύτιμον σκέπτην της φιλελευθέρας Αγγλίας. Άλλα δύναται λαός έχων παναρχίαν ιστορίαν ενδόξου έθνους, έχων μέγα έθνος και μεγάλην πατρίδα σπουδαίων αγωνισθείσαν υπέρ του πολιτισμού της ανθρωπότητος να μη ποθή διακαώς και ενθερμίως να έλθη υπό την σεπτήν σκέπτην αυτής όσον ευγνώμων και αν είναι προς πεπολιτισμένην διοίκησιν απαλλάξασαν αυτήν στυγεράς δουλείας; Δεν αισθάνεται ο λαός ούτος, ότι μακράν της πατρίδος του πολιτικώς είναι δούλος έστω και αν είναι απηλλαγμένος των καταπέσεων, των διωγμών, των απειλών, των βασάνων, των μαρτυρίων βαρβάρους άρχοντος; Διά τούτο και η Κύπρος εχαιρέτισε την ελευθερίαν, η έτυχε παρά της Μεγάλης Βρετανίας ως προάγγελον της πλήρους αυτής ελευθερίας διά της αποδόσεως αυτής εις τους κόλπους της μητρός Ελλάδος.

Τον ενδόμυχον αυτής πόθον τούτον διεκήρυξε με τας μάλλον χρηστοτέρας ελπίδας προς εκπλήρωσιν από της πρώτης στιγμής, καθ' ην την ημισέληνον αντικαθίστα η σημαία του Σταυρού διά της Μ. Βρετανίας και διακρύπτει επι τεσσαράκοντα και δύο ήδη έτη. Ο πόθος ούτος είναι προαιώνιος όπως και τοιούτος είναι και εις την καρδίαν παντός Έλληνος να ίδη την πατρίδα αυτού ολόκληρον ελευθέρων περιλαμβάνουσαν εις τους κόλπους αυτής τους Πανέλληνας εκπληρούντας ελευθέρως την μεγάλην αποστολήν της προόδου και του πολιτισμού, του οποίου πρώτοι κατήρξαντο και τον οποίον σημαντικώς ανέδειξαν και προήγαγον ούτοι έκπαλαι.

Ο πόθος ούτος δεν κατεπνίγη υπό των δεινών δουλείας 400 ετών όπως και δεν καταπνίγεται και υπό οιωνδήποτε αγαθών ξένης κυριαρχίας. Είμεθα ευτυχείς οι Κύπροι διότι από 40 και πλέον ήδη ετών ελευθέρως και πανηγυρικώς εκδηλούμεν τον πόθον τούτον και συμφώνως προς αυτόν ελευθέρως ανατρεφόμεθα υπό την πατρικήν στέγην,

εκπαιδευόμεθα εν τοις σχολείοις με τας πατρικάς εθνικάς ημών παραδόσεις και αναμνήσεις, συμφώνως προς αυτόν δοξολογούμεν τον Θεόν. Άλλα έως πότε πάντα ταύτα με μόνην την ελπίδα, βραδυνούσης τόσον της γλυκυτάτης πραγματοποίησεως του πόθου τούτου; Ιδού η πατρίς ημών μεγάλη ήδη και ισχυρά. Ιδού ύμνους και εγκώμια υπέρ αυτής υπό των μεγάλων και ισχυρών της γης ως εφαμίλιου της παλαιάς Ελλάδος εις όλας τας μεγάλας αρετάς. Ιδού η Ελλάς συμμαχούσα φιλικώτατα μετά της μεγάλης Αγγλίας ωραιότατα συμπραττούσης εν τη απελευθερώσει όσον το δυνατόν πλείστων ελληνικών χωρών από της Τουρκικής τυραννίας. Ιδού αι επαγγελίαι, αι διακηρυχθείσαι κατά τον τελευταίον Ευρωπαϊκόν πόλεμον προς ελευθέρωσιν των υποδούλων λαών χωρούσιν εκπληρούμεναι. Πάντα ταύτα είναι αίσια δι' ημάς και δυνάμεθα εξ αυτών παρακινούμενοι να απεκδεχώμεθα παρά της γενναιοφροσύνης της Μεγάλης Βρετανίας την ταχείαν εκπλήρωσιν του πόθου ημών προς ένωσιν μετά της μητρός Ελλάδος. Ωραία παρατηρεί ο μέγας φιλέλλην Κρόσφηλδ εν τελευταίω άρθρω περί Κύπρου ότι η απόδοσις της Κύπρου εις την Ελλάδα δεν είναι ταπείνωσις της Μεγάλης Βρετανίας, αλλ' απλούστατα διότι η Νήσος είναι Ελληνική. Εν τη λαμπρότητι της τοιαύτης αισιότητος εργασθώμεν διά παντός νομίμου μέσου προς ταχείαν εκπλήρωσιν του πόθου της ενώσεως ημών μετά της μητρός Ελλάδος.

Από το Περιοδ. "Απόστολος Βαρνάβας"
16 Οκτωβρίου 1920.

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Ηυδόκησεν επί τέλους ο έντιμος Υφυπουργός των Αποικιών της Αγγλίας να δεχθή εις ακρόασιν την Κυπριακήν αποστολήν τη 13 του λήγοντος ήδη μηνός, ίνα αναγγείλη προς αυτήν την απόφασιν της Αγγλικής Κυβερνήσεως διά το Κυπριακόν εθνικόν ζήτημα. Την απόφασιν ταύτην ανήγγειλεν η Α.Μ. ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου μετά των άλλων εντίμων μελών της Αποστολής εν Λονδίνω και ελήφθη εν Κύπρω αύτη τη 17η του μηνός εν ημέρα βαθυτάτου πένθους, διότι την προτεραίαν της ημέρας ταύτης είχε γνωσθή εν Κύπρω ο οδυνηρός θάνατος της Α.Μ. του Βασιλέως των Ελλήνων Αλεξανδρου. Η αναγγελθείσα απόφασις της κεντρικής Αγγλικής Κυβερνήσεως κατέρριψε τον Κυπριακόν λαόν εις έτερον χάος πένθους. Η απόφασις αύτη είναι όλως απροσδόκητος εν τοιούτοις χρόνοις, καθ' οὓς εις σύμπαντα τον πεπολιτισμένον κόσμον γλυκύταται αι ιαχαί ακούονται υπέρ της ελευθερίας των υποδούλων λαών, είναι παρά τας ελπίδας, τους πόθους και τας παραδόσεις της Ελληνικωτάτης Κύπρου. Τις είναι η απόφασις αύτη είναι γνωστή ήδη εις σύμπαν τον Κυπριακόν λαόν και είναι ότι "Η Αγγλία οριστικώς θα κρατήση την Κύπρον". Φοβερόν αληθώς ειπείν τούτο· μετά βαθυτάτης οδύνης ο σεπτός πρωθιεράρχης της Κύπρου μετά των άλλων μελών της Αποστολής ανήγγειλε την απόφασιν ταύτην τηλεγραφικώς εις Κύπρον και διεμαρτυρήθη εντόνως η Αποστολή προς τον έντιμον Υφυπουργόν των Αποικιών διά την άδικον ταύτην απόφασιν της Βρετανικής Κυβερνήσεως και την διαμαρτυρίαν ταύτην επανέλαβον χιλιάδες πολιτών τη αυτή ημέρα της αναγγελίας και τη επομένη ημέρα εν τη πρωτευούση και ταις άλλαις πόλεσι και αλλαχού της Κύπρου εις πυκνάς συναθροίσεις και εγγράφως έστειλαν αρμόδιως την διαμαρτυρίαν των ταύτην εν Αγγλίᾳ. Διαμαρτυρόμεθα εντόνως, επαναλαμβάνουσιν

άπαντες οι Έλληνες κάτοικοι της Κύπρου κατά της αδίκου ταύτης αποφάσεως, και παρουσιάζονται έτοιμοι να διαδηλώσωσι την διαμαρτυρίαν των ταύτην διά του μάλλον επισήμου και πεπαρρησιασμένου τρόπου ενώπιον των ισχυρών κυβερνητών αυτών.

Δεν αγνοεί ο Κυπριακός λαός, ότι η ελευθερία αποκτάται δι' αγώνων και θυσιών, και διά τούτο δεν υπελειφθῇ εν τα ζητήματι τούτω ουδεμιάς άλλης Ελληνικής χώρας κατά τους χαλεπούς χρόνους του δουλεύοντος Γένους, διά τούτο δε από της Αγγλικής κατοχής δεν έπαισε να αγωνίζηται υπέρ των εθνικών αυτού πόθων δι' αγώνων ευγενών ανταξίων προς το μεγαλείον και τον πολιτισμόν της κατεχούσσης αυτόν Μεγάλης Βρετανίας. Αφ' ής στιγμής αύτη ύψωνε την σημαίαν αυτής επί της Κύπρου, το μόνον πολύτιμον αγαθόν, όπερ ο Κυπριακός λαός εθεώρει εγγίζον διά της τοιαύτης μεταπολιτεύσεως από της τυράννου Τουρκίας εις την πεπολιτισμένην Αγγλίαν ήτο η εκπλήρωσις του πόθου της εθνικής αυτού αποκαταστάσεως και τούτο πανηγυρικώς εξεδήλωσε διά του αοιδίμου Αρχιεπισκόπου Σωφρονίου και επανέλαβε τον πόθον μετά ταύτα και εις συλλαλητήρια και εις υπομνήματα προς την Κυβέρνησιν της Μεγάλης Βρετανίας και εις αγορεύσεις εν τη Κυπριακή Βουλή διά των αντιπροσώπων αυτού και επαναλαμβάνει ήδη διά του σεπτού Πρωθιεράρχου του και των λοιπών αντιπροσώπων αυτού κατά τον μάλλον έντονον τρόπον εν τη περιωνύμια Μητροπόλει του Αγγλικού Έθνους. Είναι αληθές, ότι εις πάντα αγώνα απαιτείται πρωτίστως να υπάρξει βεβαίότης περί του ορθού και του δικαίου εις το οποίον αποβλέπει ο τοιούτος αγών' ότι δε ο αγών ημών έχει υπέρ εαυτού το ορθόν και το δίκαιον είναι προφανές εκ της πατρίου ιστορίας ημών, της Κυπριακής, τούτο δε κατανοείται και ομολογείται ευτυχώς και υπό Αγγλων Κυβερνητών και φιλελλήνων και μετ' ευγνωμοσύνης ο Κυπριακός λαός παρατηρεί την αναγνώρισιν ταύτην των δικαίων εθνικών αυτού πόθων, όπως και μετ' οδύνης και αποστροφής ακούει την άδικον συνηγορίαν ετέρων Αγγλων κατά της απελευθερώσεως της Κύπρου.

Ωσαύτως είναι αληθές ότι ο αγών υπέρ του ορθού και του δικαίου, όταν στρέφονται κατά Βαρβάρου και τυράννου κυριάρχου, δεν έχει μόνον μέσον τον ορθόν λόγον, αλλά και την εξέγερσιν εναντίον αυτού μετά παντοίας αντιστάσεως προς αποτελεσματικήν έκβασιν και θρίαμβον, ο αγών δε ημών των Κυπρίων υπέρ των εθνικών ημών πόθων δεν στρέφεται κατά τοιούτου κυριάρχου, και επομένως αιωνίως θλιβερόν και απαίσιον, διά ποταμού αιμάτων και μαρτυριών να ζητώμεν παρά πεπολιτισμένης Δυνάμεως την ελευθερίαν ημών. Αποβλέπει δε ο αγών ημών εις το να πείσωμεν διά του ορθού λόγου, των δικαίων παραπόνων και των επιμόνων απαιτήσεων ημών, όπως παύση αύτή να κατέχη λαόν καθαρώς ελληνικόν διακαώς επιποθούντα την ένωσιν αυτού μετά της μητρός Ελλάδος. Ιδού όμως δυστυχώς ευρισκόμεθα εις την λυπηράν θέσιν, ην μας ανήγγειλε το άνω τηλεγράφημα. "Διαμαρτυρόμεθα εντόνως κατά της θλιβεράς αποφάσεως της Κυβερνήσεως της Μεγάλης Βρετανίας και δειν απελπιζόμεθα προκειμένου περί αυτής. Αύτη εσεβάσθη ανέκαθεν την ελευθερίαν των λαών, αύτη το μεγαλείον αυτής οφείλει κατά μέγα μέρος εις το φιλελεύθερον και φιλοδικαίον της, αύτη σήμερον πρωτοστατεί εν τη απομακρύνσει του προαιωνίου εχθρού ημών από των ελληνικών χωρών, αύτη συνηγορεί φιλικώτατα σήμερον υπέρ των δικαίων του Ελληνικού Έθνους και ελπίζομεν να τείνη ευήκοον ους εις τας δικαίας ημών διαμαρτυρίας και να λάβη υπ' όψιν τους νέους αγώνας, εις τους οποίους ριππόμεθα

νυν μη παύοντες διά των εννόμων ενεργειών να επιζήτωμεν την πλήρη ημών ελευθερίαν. Ελπίζομεν ακραδάντως να αναθεωρήση την άδικον αυτής απόφασιν κατά λαού μικρού μεν, αλλά ενδόξου απ' αρχαιοτάτων χρόνων εν τη σταδιοδρομία της προόδου και του πολιτισμού.

Περιοδ. "Απόστολος Βαρνάβας"
31 Οκτωβρίου 1920.

Το πιο πάνω κύριο άρθρο στο επίσημο δημοσιογραφικό άργανο της Εκκλησίας της Κύπρου, γραμμένο δέκα ακριβώς χρόνια πριν από την απονεονημένη εξέγερση του Οκτωβρίου 1931, όφειλε οπωσδήποτε αφ' ενός μεν να προβληματίσει την Αγγλική Διοίκηση στην Κύπρο, αφ' ετέρου όμως να αφυπνίσει τους ίδιους τους Έλληνες απέναντι στην κυνικότητα των Άγγλων και να τους προπαρασκευάσει για μια πιο δυναμική δραστηριοποίηση όλων των δυνάμεων του Ελληνικού Λαού της Μεγαλονήσου. Δυστυχώς ούτε οι τραγικές απογοητεύσεις της Συνθήκης των Σεβρών, ούτε η Μικρασιατική Καταστροφή και η πλήρης εγκατάλειψη της Ελλάδος από τους πρώην "πιστούς Συμμάχους" της, όπως ονειροπαρμένα χαρακτήριζαν οι Έλληνες τους Άγγλους, δεν στάθηκαν ικανά κριτήρια για τους Ελληνοκυπρίους ν' αλλάξουν βιολί και να εγκαταλείψουν την πολιτική του "σφάξε με αγά, ν' αγιάσω".

Υπόμνημα επίσης υποβλήθηκε και προς τον Αρχιεπίσκοπο Καντουαρίας από τον Αρχιεπίσκοπο Κύριλλο, με την ελπίδα ότι η Αγγλικανική Εκκλησία θα μπορούσε να ασκήσει κάποια πίεση πάνω στην Βρετανική Κυβέρνηση στο θέμα της Κύπρου. Το υπόμνημα αυτό έχει ως εξής:

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Σ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΝ ΚΑΝΤΕΡΒΟΥΡΙΑΣ

Εν Λευκωσία Κύπρου, τη 12/25 Μαρτίου 1921.

Σεβασμιώτατε εν Χριστώ αδελφέ.

Η Ιερά Σύνοδος της κατά Κύπρον αγιωτάτης Αποστολικής Εκκλησίας συνελθούσα εις την πρώτην από της εκ Λονδίνου επιστροφής του Μακαριώτατου αυτής Προέδρου τακτικήν συνεδρίαν ήκουσε μετά πολλής της ευγνωμοσύνης των όσων η Μακαριότης του εξέθηκεν ενώπιον αυτής περί των από μέρους της Υμετέρας Σεβασμιότητος και του κλήρου της Αγγλικανής Εκκλησίας φιλαδέλφων περιποίησεων και λοιπών εκδηλώσεων εν Κυρίω αγάπης προς το πρόσωπον αυτής και αμφοτέρας τας περιπτώσεις καθ' ας ευρέθη εν τω μέσω υμών εκπληρούσα υπέρτατον προς την ημετέραν πατρίδα καθήκον.

Κατ' εξοχήν δε η Ιερά Σύνοδος μετ' ευγνωμοσύνης ήκουσε του Μακαριώτατου Προέδρου αυτής εκθέτοντος προ αυτής την μεγάλην αρωγήν νν εν τη επιδιώξει της πραγματώσεως του σκοπού και του έργου τής υπ' αυτόν αποστολής εύρεν ούτω εν τω πρόσωπω της Υμετέρας Σεβασμιότητος συνεπικουρουμένης υπό των Σεβασμ. Επισκόπων και του υφ' εαυτήν αγιωτάτου κλήρου και των δημοσιογραφικών οργάνων αυτής μετ' ενθέου ζήλου εγκολπωθέντων την υπόθεσιν ημών, εφ' ης την ιερότητα πεποιθότες ενεφανισθημέν προ του Βρετανικού κοινού αιτούντες δικαιοσύνην. Δι' αμφότερα ταύτα η Ιερά Σύνοδος από μέρους αυτής και εν τη εκπροσωπευτική αυτής ιδιότητι από μέρους σύμπαντος του Ελληνοχριστιανικού πληρωμάτος της νήσου ταύτης εκφράζει υμίν και παντί τω αγγλικανικών

κλήρω θερμάς ευχαριστίας και αίδιον ευγνωμοσύνην. Συν τη εκφράσει δε των ευγνωμόνων ευχαριστιών ημάρισ επιτραπήτη ημίν, Άγιες εν Χριστῷ αδελφέ, όπως φέρωμεν εις γνώσιν ουμών και τα ακόλουθα. Δεν δέψυγε βεβαίως της προσοχής ουμών το γεγονός της περί της ελληνικής ταύτης νήσου αδίκου όσον και ανελπίστου αποφάσεως της Βρετανικής Κυβερνήσεως διθείσης διά στόματος του Υφυπουργού προς την Κυπριακήν αποστολήν, δι' ης αποφάσεως κατεδικάσθη ο Κυπριακός λαός να συνεχίση το μαρτύριον επτά αιώνων, καθ' ούς παρά πάντα θείον και ανθρώπινον νόμον ζη μακράν και κεχωρισμένως των ομαιμόνων ομοφύλων αυτού υπό πολιτικά καθεστώτα, άτινα όσω και αν διαφέρουν απ' αλλήλων κατά βαθμόν πολιτισμού, κοινόν γνώρισμα είχον και έχουν ότι είναι ένα προς την συνείδησιν και ιστορίαν και τας παραδόσεις του λαού τούτου, δύσις διά του αίματος και του ιδρώτος έγραψεν επί της νήσου ταύτης ανεξίτηλους τους τίτλους της κυριαρχίας του, εφ' ων ερειδόμενος δικαιούται εις τον αυτοκαθορισμόν των καθ' εαυτόν.

Μεγίστη υπήρξεν η πικρία ήν ησθάνθη ο κυπριακός λαός κατ' ακολουθίαν της αδίκου και παρανόμου ταύτης αποφάσεως κατά τοσούτω μάλλον καθ' όσον ως πρόφασις της αδίκου ταύτης αποφάσεως αντετάχθη η επιθυμία να προστατευθή η ελαχίστη Μωαμεθανική μειονότης μόλις το 1/5 του όλου πληθυσμού αποτελούσα, παρορωμένων ούτω των ιερών δικαίων 4/5 του πληθυσμού της νήσου ταύτης του ιθαγενούς και αυτόχθονος υπέρ μειονότητος των επιηλύδων και επιδρομέων κοινωνησάντων προς τον λαόν της χώρας ταύτης μόνον διά της επ' αυτού καταδυναστεύσεως διά μεθόδων ήκιστα ανθρωπιστικών.

Περί της βαθυτάτης ταύτης πικρίας μαρτυρούν αι έντονοι και αποδοκιμαστικαί εκδηλώσεις του κυπριακού λαού δια ψηφισμάτων, συλλαλητηρίων και λοιπών πολιτικών επί τόπου ενεργειών προαγγέλων σιβαρωτέρων αντιδραστικών ενεργειών κατά καθεστώτος υφισταμένου ενταύθα ου μόνον παρά πάντα θείον και ανθρώπινον νόμον ως ανωτέρω ελέχθη, αλλά και παρά τας επανειλημένως διακηρυχθείσας υπό της Βρετανικής Κυβερνήσεως αρχάς περί σεβασμού των ελευθεριών των μικρών λαών.

Εις τους νέους αυτού υπέρ ελευθερίας αγώνας και προς επιτυχή έκβασιν αυτών τας ελπίδας αυτού ανέθηκεν ο κυπριακός λαός μετά τον Θεόν και τον εαυτόν του εις τα εκλεκτά τέκνα της Βρετανικής γης, από της συνειδήσεως των οποίων δεν έλειψε ποτέ η συναίσθησις του δικαίου και δη εις τον ιερόν Αγγλικόν κλήρον εμφορούμενον από τα αγνά ιδεώδη του κηρύγματος Εκείνου όστις την ισότητα μεταξύ των ανθρώπων ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, φυλής και εθνότητος εκήρυξεν ως την απότοκον της υπό του ενός ουρανίου Πατρός υιοθετήσεως ημών υψίστης αληθείας.

Επί τούτω δε και ημείς, οις έλαχεν ο επίμοχθος κλήρος να ηγώμεθα λαού εστερημένου του τιμαλφεστάτου δώρου του Θεού, της ελευθερίας αυτού, θεωρούμενων ως καθήκον τημών μη εξερχόμενον του κύκλου των αρχιερατικών ημών καθηκόντων να απευθύνωμεν έκκλησιν προς υμάς και τον υφ' υμάς ιερόν κλήρον, όπως εγείρητε την ισχυράν φωνήν ουμών υπέρ του δικαίου μικρού μεν λαού, πολλά όμως εισενεγκόντος εις το έργον του πολιτισμού και της ηθικής διαπλάσεως του κόσμου και δικαιουμένου ως εκ τούτου μείζονος σεβασμού από μέρους Έθνους ως το Βρετανικόν όπερ υπέρ την υλικήν βίαν ειθισται να

τάσση την ισχύν του δικαίου. Τρέφομεν δε ακράδαντον την πεποίθησιν ότι εν τη δικαία αυτού υποθέσει ο Κυπριακός λαός θα εύρη ως και μέχρι τούδε αγαθόν παραστάτην τους εν τη χώρα εκείνη λειτουργούς του Ευαγγελίου και καταλήγομεν συν τη εκ νέου εκφράσει θερμών προς υμάς ευχαριστιών, επί πάσι δε τούτοις ευχόμενοι όπως η εθνική των λαών αποκατάστασις και συναδέλφωσις τούτων διά της άρσεως των εθνικών ανταγωνισμών προοδοποίηση ημάς εις το κατάντημα και το αγαθόν τέρμα, την ενότητα της πίστεως και τον προς αλλήλους εν ειρήνη σύνδεσμον ον και η ημετέρα Εκκλησία επόθησε και ποθεί επι αιώνας τώρα, ηυχήθη δε και εύχεται καθ' εκάστην προς τον Αρχιποίμενα όπως άρτη τα σχίσματα των Εκκλησιών, τον άρραφον της Εκκλησίας χιτώνα διαρρήξαντα προς χαράν του επιβούλου.

Επι τούτοις δέξασθε εν Κυρίω αδελφέ τας αδελφικάς υμών προσρήσεις.

+ Ο Κύπρου ΚΥΡΙΛΛΟΣ
Πρόεδρος

Προς την Α. Σεβασμιότητα
των Αρχιεπίσκοπον Κανταρβουρίας
εις Λονδίνον".

Η στάση, βεβαία, αυτή και η εν γένει δραστηριοποίηση των Ελληνοκυπρίων Βουλευτών και του λοιπού πολιτικού και πνευματικού κόσμου της Κύπρου, όπως επίσης και η Εθναρχική πρωτοβουλία και πρωτοκαθεδρία της Εκκλησίας της Κύπρου σε όλες τις εθνικές εκδηλώσεις των Ελληνοκυπρίων δεν μπορούσαν παρά να δυσαρεστήσουν την Αποικιοκρατική Κυβέρνηση της Νήσου και να προκαλέσουν την πικρόχολή της αντίδραση, όπως καταφαίνεται και από το πιο κάτω υπόμνημα των Ελληνοκυπρίων Βουλευτών προς τον Υπουργό των Αποικιών:

**ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟΝ ΤΩΝ ΑΠΟΙΚΙΩΝ**
Εν Λευκωσία, τη 8/21 Απριλίου 1921.

Εντιμότατε,
Λαμβάνομεν την τιμήν να φέρωμεν εις γνώσιν της Υμετέρας Εντιμότητος τα ακόλουθα γεγονότα, άτινα συνέβησαν εν Κύπρω τη 24 Μαρτίου/ 6 Απριλίου, και την 25 Μαρτίου/ 7 Απριλίου 1921, και να παρακαλέσωμεν την Υμετέραν Εντιμότητα να λάβη ταύτα υπό την σύντονον και σοβαράν προσοχήν της.

2. Ως γνωστόν η 25 Μαρτίου/ 7 Απριλίου είναι μεγάλη θρησκευτική και Εθνική εορτή των Ελλήνων. Η ημέρα αυτή εορτάζεται απανταχού του ελευθέρου και υποδούλου Ελλήνησμού μετά πάσης μεγαλοπρεπείας. Εν Κύπρω η ημέρα αυτή εωρτάζετο και επί Τουρκοκρατίας, από δε της Αγγλικής κατοχής και εντεύθεν ειθισται να εορτάζηται μετά μείζονος μεγαλοπρεπείας. Κατ' αυτήν αι πόλεις της Κύπρου εστηματοστολίζοντο, μετά δε την τελούμενην εν τοις ναοίς δοξολογίαν μαθηταί και πολίται μετά των εθνικών των σημαιών παρήλαυνον διά των κεντρικωτέρων οδών των Ελληνικών συνοικιών των πόλεων.

3. Η παρελθόντα 25 Μαρτίου/ 7 Απριλίου ήτον έκαποτή επέτειος της ενάρξεως του υπέρ ελευθερώσεως του Ελληνικού Έθνους αγώνος και ως τοιαύτη θα εωρτάζετο μετά μεγαλυτέρας ή άλλοτε μεγαλοπρεπείας. Διό αι κατά τόπους κοινωνικά και σχολικά αρχαί κατήρτισαν τα σχετικά προγράμματα

του εορτασμού και εδημοσίευσαν ταύτα προς τον σκοπόν του να επιτευχθή εν πλήρει τάξις ο πανηγυρισμός της μεγάλης ταύτης ημέρας.

4. Δυστυχώς όμως η Κυπριακή Κυβέρνησης ήθελησε να παρακωλύσῃ την εκτέλεσην των δημοσιευθέντων προγραμμάτων, και προς τούτο έδωκε σχετικάς οδηγίας εις τους κατά τόπους στρατιωτικούς Διοικητάς οίτινες συμφώνως προς τας διοθεσίας οδηγίας εκάλεσαν τους εν εκάστη πόλει βουλευτάς μετά τινων εκ των τα πρώτα φερόντων, και εδήλωσαν εις αυτούς, ότι η Κυβέρνησης απαγορεύει τας διά των οδών των πόλεων παρελάσεις των μαθητών και των πολιτών μετά σημαιών και μουσικής, εν γνώσει ότι αι παρελάσεις αύται εγίνοντο κατ' έτος άνευ ουδέ του ελαχίστου εκτρόπου και χωρίς να διασαλευθή η τάξις.

5. Οι κληθέντες βουλευτάς και προύχοντες διεμαρτυρήθησαν προς τους Στρατιωτικούς Διοικητάς κατά της αδικαιολογήτου ταύτης απαγορευτικής διαταγής, υποδειχνάντες ότι δεν υπάρχει προηγούμενον διαταράξεως της δημοσίας τάξεως κατά τον επισίως γινόμενον πανηγυρισμόν της εορτής ταύτης, και εζήτησαν αναθεώρησην της διαταγής, δηλώσαντες, ότι ανελάμβανον οι ίδιοι εν τοιαύτη περιπτώσει την ευθύνην περί της εν πλήρει τάξις και ησυχία διεξαγωγής του πανηγυρισμού.

6. Παρ' όλα όμως ταύτα η Κυβέρνησης επέμεινεν εις τας αυστηράς διαταγάς της χωρίς όμως να δημοσιεύσῃ ή τοιχοκολήσῃ ταύτας προς γνώσιν του Κοινού αλλ' αρκεσθείσα εις το ότι ανεκοίνωσε ταύτας εις τίνα μάνον πρόσωπα εκάστης κοινότητος.

7. Αι κατά τόπους κοινοτικάι αρχαί συμμορφούμεναι προς την επιμονήν της Κυβερνήσεως μετέβαλον καταλλήλως το πρόγραμμα του εορτασμού, ούτως ώστε να είναι σύμφωνον προς τας Κυβερνητικάς διαταγάς.

8. Παρ' όλην όμως την τροποποίησην των προγραμμάτων αι ανελεύθεροι διαταγαί της Κυβερνήσεως προυκάλεσαν οδυνηράν εντύπωσιν εις τον λαόν, κατά δυστυχίαν δε η υπό των εν Λευκωσία αστυνομικών οργάνων κατά τρόπον απότομον και προκλητικόν εκτέλεσης των κυβερνητικών διαταγών προυκάλεσε λυπηρά επεισόδια, το μέγεθος και τα αποτελέσματα των οποίων ευτυχώς περιωρίσθησαν διά της επικαίρου παραινετικής επεμβάσεως τινών εκ των ηγετών του λαού.

9. Κατά την παραμονήν της 25 Μαρτίου/ 7 Απριλίου μαθηταί του Παγκυπρίου Γυμνασίου απολυθέντες εκ της σχολής των είχον, παρά τας ρητάς διαταγάς των ιθυνόντων τα της σχολής και εν αγνοία αυτών, μεταβή αυτοσχεδίως εν σώματι και με την σημαίαν των εις το εκτός της Λευκωσίας Γυμναστηρίου. Αλλά καίτοι διά την ημέραν ταύτην δεν είχον απαγορευθή αι παρελάσεις, ο υπασπιστής της Α. Εξοχότητος λοχαγός κ. Σάρριτζ εν πολιτική περιβολή εισελθών εις το περίφρακτον Γυμναστήριον όπου ήσαν οι μαθηταί συγκεντρωμένοι, έκαμε χρήσιν χλευαστικών εκφράσεων προς την Ελληνικήν σημαίαν και εζήτησε να αφαιρέση ταύτην διά της βίας από τας χείρας του σημαιοφόρου μαθητού. Ως ήτοι επόμενον, ο Σημαιοφόρος ηρνήθη να την παραδώσῃ, ούτω δε προεκλήθη το πρώτον επεισόδιον, διά το οποίον φέρει ακεραίαν την ευθύνην ο ρηθείς υπασπιστής της Αυτού Εξοχότητος.

10. Την επιούσαν 25 Μαρτίου/ 7 Απριλίου, ενώ κάτοικος περιχώρου Λευκωσίας εισήρχετο εφ' αμάξης εις την πόλιν μετά του μικρού υιού του, όστις έφερε μικράν Ελληνικήν σημαίαν, εσταματήθη υπό της αστυνομίας, η οποία διά της βίας αφήρεσε την σημαίαν από τας χείρας του μικρού παιδός, συνέλαβε

δε τον πατέρα και αφού εκράτησεν αυτόν δι' όλης της ημέρας, προσήγαγεν είτα τούτον ενώπιον του Στρατοδικείου επι παραβάσει του στρατιωτικού νόμου.

11. Επίσης κατά την ημέραν ταύτην μετά την τελεσθείσαν διοξολογίαν, εις την οποίαν οι μαθηταί υπεχρεώθησαν να μεταβώσι καθ' ομάδας κεχωρισμένας και υπό αστυνομικήν επιτήρησιν, μη επιτραπέντος εις αυτούς να μεταβώσιν εις τον ναόν εν σώματι μηδέ να φέρωσι μεθ' εαυτών τα σχολικά των λάβαρα, η αστυνομία, ακολουθούσα ανωτέρας διαταγάς, απηγόρευσεν εις το εκκλησίασμα να μεταβή αθρόον εκ της εκκλησίας εις την Αρχιεπισκοπήν, ένθα θα εγίνετο η στέψις του μνημείου του Εθνομάρτυρος Αρχιεπισκόπου Κυπριανού. Η Αστυνομία επέμεινεν όπως το εκκλησίασμα κατά μικράς ομάδας και κατά διαλείμματα εξερχόμενον του ναού μεταβαίνη εις την Αρχιεπισκοπήν. Η διαταγή αύτη εδόθη εν πλήρει γνώσει του ότι δεν ήτο δυνατόν να εκτελεσθή, καθότι το εις χιλιάδας αριθμούμενον εκκλησίασμα, έχον να διέλθη δια στενωπών οδών και επιθυμούν να φθάση κατά την ωρισμένην ώραν εις την Αρχιεπισκοπήν, δεν ηδύνατο να περιμένη να εξέρχηται εκ του ναού καθ' ομάδας και κατά διαλείμματα. Συνεπεία τούτην διαταγήν ηναγκάσθη, παρά την Αστυνομικήν ταύτην διαταγήν, να εξέλθη εσπευσμένως εκ του ναού, διά να κατορθώσῃ εγκαίρως να παρευρεθή εις την τελετήν της στέψεως.

12. Άλλα και εν τη Αρχιεπισκοπή, Αστυνομική δύναμις παρεκώλυε τον λαόν από του να παρακολουθήσῃ την τελετήν εκ της πλατείας της Αρχιεπισκοπής, όπου κείνη το Αρχιεπισκοπικόν μέγαρον και το Παγκύπριον Γυμνάσιον. Η Αστυνομία επέμενεν όπως ο λαός μη ίσταται εν τη πλατεία αλλ' εισέρχηται εις τον περίφρακτον περίβολον της Αρχιεπισκοπής, ο οποίος δεν ηδύνατο να επαρκέσῃ διά το πλήθος. Η επιμονή αύτη της Αστυνομίας προυκάλεσε την δικαίαν αγανάκτησιν του λαού, μέρος δε αυτού, όπερ δεν κατώρθωσε να εισέλθη εις τον περίφρακτον περίβολον, εγκατέλιπε την τελετήν και εν διαδηλώσει διηθύνθη προς το Γυμναστήριον, μεθ' ο ήραστο επανερχόμενον εις την πόλιν.

13. Δυστυχώς κατά την διαδήλωσιν ταύτην άστοχος και τελείως αδικαιολόγητος επέμβασις της Αστυνομίας όπως διαλύστη λαόν, εν ενθουσιασμώ αλλά και εν απολύτω τάξις, εκδηλούντα τα φρονήματά του, και απόπειρα αυτής να αφαιρέσῃ από τίνα σημαιοφόρον την Ελληνικήν σημαίαν, επέφεραν νέα λυπηρά επεισόδια. Όταν δε οι διαδηλωταί εισήλθησαν εις την πόλιν, αι αρχαί διέταξαν την διάλυσιν του λαού δια πυρός. Εκλήθησαν προς τούτο εσπευσμένως επί τόπου οι Δικασταί και επί παρούσια τούτων εγένετο το εναρκτήριον του πυρός σάλπισμα, μετεφέρθησαν εις το μέρος εκείνο πυρωμαχικά και φορεία και τα πάντα ήσαν έτοιμα διά να εκτελεσθή η διαταγή του πυροβολισμού κατ' αόπλων πολιτών. Ευτυχώς όμως κατά την στιγμήν εκείνην έφθασαν εκ συμπτώσεως επι τόπου τινές εκ των προυχόντων του Ελληνικού λαού, οίτινες αντιληφθέντες τα γινόμενα εζήτησαν αναστολήν του πυροβολισμού και παρεμβάστες διέλυσαν το πλήθος, απεσόβθησαν δε ούτω μίαν αδικαιολόγητον και άσκοπον αιματοχυσίαν εν τη πρωτευούσῃ, την οποίαν θα προυκάλει η Κυβέρνησης διά των αστόχων μέτρων της.

14. Καθ' όν χρόνον τοιαύτα ετελούντο εν Λευκωσία και κατά τοιούτον τρόπον συμπτειρεφέροντο αι εν τη πρωτευούσῃ Αρχαί, εις τας άλλας πόλεις της νήσου ο εορτασμός της μεγάλης ημέρας εγίνετο εν μέσω απεριγράπτου ενθουσιασμού αλλά και εν απολύτω τάξις. Παρελάσεις του λαού μετά σημαιών, διαδηλώσεις και λαμπταδηφορίαι, έλαβον χώραν χωρίς

το ελάχιστον έκτροπον να συμβή, τούτο δε οφείλεται αφ' ενός μεν εις την βαθείαν συναίσθησιν του καθήκοντος του λαού, αφ' ετέρου δε εις το ότι αι αυτόθι Αρχαί κατανοήσασι πού ακριβώς ενέκειτο το συμφέρον της δημοσίας τάξεως αφήκαν ελεύθερον τον λαόν εις την εκδήλωσιν του φρονήματος και της χαράς του επί τη μεγάλη Εθνική επετείω και συνεπώτατα δεν επεζήτησαν να εφαρμόσωσι διά της βίας τας Κυβερνητικά διαταγάς και να γεννήσωσι προστριβάς μεταξύ Κυβερνήσεως και λαού.

15. Η Κυβέρνησης θέλουσα να δικαιολογήση την στάση της ταύτην προβάινει ήδη εις εσπευσμένην εγγραφήν αστυφυλάκων και μετέφερεν εξ Αιγύπτου Αγγλικόν στρατόν, όστις παρήλασεν επιδεικτικώς με μυδραλλιούβόλα διά των οδών της πρωτευούσης.

16. Τα ανωτέρω μέτρα δεν είναι τα μόνα τα οποία έλαβεν η Κυβέρνησης ουδέ είναι τα μόνα διά τα οποία εξηγέρθη η λαϊκή συνείδησις. Δρακόντειοι νόμοι επεψηφίσθησαν εσχάτως υπό των Επισήμων και Μωαμεθανικών μελών του Νομοθετικού Συμβουλίου, προνοούντες περί περιορισμού της ελευθερίας του Τύπου και περί απελάσεως εκ της νήσου αλλοδαπών. Ο Στρατιωτικός νόμος εξακολουθεί ειν ισχυί εφαρμοζόμενος κατά τρόπον εξεγείροντα την κοινή συνείδησην, και ως εάν η νήσος αύτη απετέλει πεδίον πολέμου. Διακεκριμένος δημοσιογράφος, άνευ δικαστικού εντάλματος και χωρίς να επαγγελθή κατηγορία εναντίον του ουδέ να αχθή ενώπιον των Δικαστηρίων, συνελήφθη και κρατείται εις τας φυλακάς.

17. Ο λαός, Εντιμότατε, ένα μόνον ανευρίσκει σκοπόν των ανελευθέρων και αυταρχικών τούτων μέτρων -να καταπνιγή το Εθνικόν του αίσθημα και να φανή ότι ούτος είναι ευχαριστημένος από το ξενικόν καθεστώς. Εάν η αντίληψις αύτη του λαού είναι ορθή, έχομεν καθήκον να δηλώσωμεν ότι είναι πολύ εσφαλμένον το να νομίζηται ότι λαός, του οποίου το εθνικόν φρόνημα δεν κατωρθώθη να επηρεασθή υπό της στυγερωτέας τυραννίας ολοκλήρων αιώνων, είναι δυνατόν να υποστή και την ελαχίστην επιδρασιν διά των ήδη λαμβανομένων περιοριστικών της ελευθερίας μέτρων. Τοιαύτα μέτρα αντί να συντελούν εις την εμπέδωσην της δημοσίας ησυχίας και τάξεως, υπέρ των οπίων ο λαός ενδιαφέρεται πλειότερον παντός άλλου, προκαλούν λυπτήραν προστριβήν μεταξύ Κυβερνήσεως και λαού και τείνουν να αποδενώσουν τας εγκαρδίους και ειλικρινείς διαθέσεις του νομοταγούς τούτου λαού προς την φιλελευθέρων κυρίαρχον Δύναμιν, μετά της οποίας μας συνδέουσι κοινά συμφέροντα, κοινά αρχαί, κοινά ιδεώδη. Επειδή δε η εξακολούθησης της εφαρμογής ανελευθέρων μέτρων εν Κύπρω όχι μόνον καταρρίπτει το Αγγλικόν γόντρον αλλά και εκθέτει εν μεγάλω κινδύνων τήν τε δημοσίαν τάξιν και ησυχίαν εν τη Νήσω, καταγγέλλομεν εις την Υμετέραν Εντιμότητα την τοπικήν κυβέρνησην ως επιζητούσαν να εγκαταστήση ενταύθη τυραννίαν, ξένην προς τας φιλελευθέρων αρχάς του Βρετανικού Έθνους, ασυμβίβαστον προς την εθνικήν συνείδησιν του Κυπριακού λαού, τυραννίαν επαναφέρουσαν εις την μνήμην ημών τους απαισίους χρόνους της τουρκικής δουλείας, και ευσεβάστως εξαιτούμεθα όπως ειδική ανακριτική Επιτροπεία αποσταλή ενταύθα προς τον σκοπόν του να διαφωτισθή εγκαίρως και καταλλήλως η Κυβέρνησης της Α. Μεγαλειότητος. Επί τούτοις διατελούμεν της Υμετέρας Εντιμότητος ευπειθείς θεράποντες

+ Ο Αρχεπίσκοπος Κύπρου

ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Ο Έλληνες Βουλευταί

Θ. ΘΕΟΔΟΤΟΥ, Φ. ΖΑΝΝΕΤΟΣ, Ν. ΚΛ. ΛΑΝΙΤΗΣ,
Μ.Η. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, ΛΟΥΗΣ Ε. ΛΟΥΙΖΟΥ,
Γ.Σ. ΕΜΦΙΕΤΖΗΣ, Δ. ΣΕΒΕΡΗΣ, Ν. ΠΑΣΧΑΛΗΣ,
Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Προς την Αυτού Εντιμότητα
τον Υπουργόν των Αποικιών
της Μεγάλης Βρετανίας
Εις Λονδίνον

Η Αγγλική Κυβέρνησης, όμως, εκώφευσε τόσο στις μετριοπαθέστατες αυτές εκκλήσεις των ηγετών του Ελληνικού πληθυσμού της Νήσου, όσο και στα επισωρεύμενα μελάνα σύννεφα, των οποίων οι υπόκωφοι τριγυμοί προμηνούσαν ακόμη χειρότερα δρακόντεια καταπιεστικά μέτρα, τα οποία τελικά οδήγησαν στα Δεκεμβριανά του 1931. Η δε άκαμπτη και κυνική αυτή συμπεριφορά της Αγγλίας ενδυναμώνοταν συνεχώς από την άθλια πολιτική κατάσταση που επικρατούσε στην Ελλάδα με τον εθνοκτόνο διχασμό, τον οποίο χρησιμοποίησαν οι τότε "Μεγάλες Δυνάμεις" σαν δικαιολογία για την εγκατάλειψη της χώρας μας στη φανατική και ασυγκράτητη λαίλαπα των δολοφονικών ταγμάτων του Μουσταφά Κεμάλ.

‘Η άπαντηση ένός ‘Ηγέτη

‘Απαρτίσμας (έν. δ Μωάμεθ ό Β') ούν τά πάντα ώς αντώ έδόκει καλῶς έπεμψεν ένδον λέγων τῷ βασιλεῖ (έν. τῷ Κωνσταντίνῳ Παλαιολόγῳ)· γίνωσκε τά τοῦ πολέμου ἥδη ἀπηρτίσθαι... Τί λέγεις; Βούλει καταλιπεῖν τήν πόλιν καὶ ἀπελθεῖν ἔνθα καὶ βούλει μετά καὶ τῶν σῶν ἀρχόντων καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς, καταλιπών τόν δῆμον ἀζήμιον είναι καὶ παρ' ἡμῶν καὶ παρά σοῦ, ἢ ἀντιστῆναι καὶ σύ τῇ ζωῇ καὶ τά υπάρχοντα ἀπολέσεις, σύ τε καὶ οἱ μετά σοῦ, ὁ δέ δῆμος αἰχμαλωτισθείς παρά τῶν Τούρκων διασπαρῶσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ». Ο βασιλεύς δέ ἀπεκρίνατο σύ τῇ συγκλήτῳ· «εἰ μέν βούλει, καθώς καὶ οἱ πατέρες σου ἔζησαν, εἰρηνικῶς σύ ήμιν συνζήσαι καὶ σύ, τῷ Θεῷ χάρις. Ε-κεῖνοι γάρ τούς ἐμούς γονεῖς ώς πατέρας ἐλόγιζον καὶ οὕτως ἐτίμων, τήν δέν πόλιν ταύτην ώς πατρίδα. Καὶ γάρ ἐν καιρῷ πε-ριστάσεως ἀπαντες ἐντός ταύτης εἰσιόντες ἐσώθησαν καὶ οὐδείς δὲ ἀνιστάνων ἐμα-κροβίω... Τό δέ τήν πόλιν σοι δοῦναι οὐτ' ἐμόν ἐστι οὐτ' ἄλλου τῶν κατοικούντων ἐν ταύτῃ· κοινῇ γάρ γνώμη πάντες αὐτο-προαιρέτως ἀποθανοῦμεν καὶ οὐ φεισόμε-θα τῆς ζωῆς ήμῶν».

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΕΟΡΤΗΣ

του Οικουν. Αναστασίου Δ. Σαλαπάτα

Σύμφωνα με τα έθιμα και τις παραδόσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας, κάθε νεογέννητο βρέφος θα πρέπει να προσάγεται στον Ιερό Ναό, από τους άμεσους συγγενείς του, την όγδοη ημέρα μετά την γέννησή του. Κατά την ημέρα εκείνη, όπως η αρχαία εκκλησιαστική παράδοση επιτάσσει, το βρέφος θα "κατασφραγισθεί" και θα εκκλησιασθεί, κι επίσης -σ' αυτό το πρώτο του "προσκύνημα" στο πνευματικό κέντρο της Ενορίας του- θα λάβει επισήμως και σύμφωνα με την εκκλησιαστική τάξη το όνομά του. Γι' αυτό το όνομα θα θέλαμε ν' αναφέρουμε λίγες σκέψεις.

Οι πιστοί Ορθόδοξοι Χριστιανοί γνωρίζουν οτι τα ονόματα που δίνουμε στα παιδιά μας είναι πάντοτε και μόνον ονόματα χριστιανικά, και μάλιστα ονόματα Αγίων της Εκκλησίας μας, όπως π.χ. Νικόλαος, Γεώργιος, Δημήτριος, Ειρήνη, Παρασκευή, Μαρίνα κ.λ.π., ή ακόμη και ονόματα σπουδαίων γεγονότων, όπως π.χ. Αναστάσιος (από την Ανάσταση του Κυρίου μας) και Εισοδία (από την Εισόδια της Παναγίας μας).

Στην Ελληνορθόδοξη Παράδοσή μας επιτρέπεται επίσης να δίνουμε ονόματα στα παιδιά μας τα οποία προέρχονται από τον Αρχαίο Ελληνικό Πολιτισμό, όπως π.χ. Αγαμέμνων, Αγησίλαος, Άλκμήνη, Άρτεμις κ.λ.π. Άλλωστε είναι αλήθεια πως πολλοί Άγιοι φέρουν ονόματα Αρχαίων Ελλήνων.

Είναι -πιστεύουμε- σαφές και απόλυτα κατανοητό πως δεν επιτρέπεται να δίνουμε στα παιδιά μας ονόματα που δεν είναι χριστιανικά. Και βέβαια αναφερόμαστε σε ονόματα ξενικά, τα οποία δεν έχουν καμιά σχέση με το δικό μας εθνικό και θρησκευτικό πολιτισμό. Ακόμη δε, είναι απαγορευμένο να έχουν τα παιδιά μας ονόματα αιρεσιαρχών, όπως είναι το όνομα Άρειος, και ονόματα αρχηγών άλλων θρησκειών, όπως είναι το όνομα Μωάμεθ.

Αναφέραμε παραπάνω ότι τα ονόματα που δίνουμε συνήθως στα παιδιά μας είναι ονόματα Αγίων της Εκκλησίας μας. Το κάνουμε δε αυτό γιατί θέλουμε να δώσουμε στα τέκνα μας πρότυπα μιμήσεως. Εννοούμε μ' αυτό ότι ένα παιδί μας που το ονομάζουμε π.χ. Νικόλαο, το δίνουμε την ευκαιρία να γνωρίσει έναν σπουδαίο Άγιο και Ιεράρχη της Εκκλησίας μας. Θα δώσουμε στο παιδί μας μια εικόνα του Αγίου Νικολάου, θα το μάθουμε να προσεύχεται στον Προστάτη Άγιο του, θα του διδάξουμε τον βίο του Αγίου και θα το προστρέψουμε να μιμηθεί την πίστη και τα σπουδαία πνευματικά χαρίσματα και κατορθώματα του Αγίου.

Θα του μάθουμε επίσης την ονομαστική του εορτή. Είναι καλά ολόκληρη η οικογένεια, με ευλάβεια και πίστη στον Προστάτη Άγιο του τέκνου της, να μεταβεί στην Εκκλησία την ημέρα της εορτής του Αγίου, να ετοιμάσει πρόσφορο και αρτοκλασία για να τιμήσει τον Άγιο ή την Αγία που εορτάζει, και να προετοιμασθούν όλοι να κοινωνήσουν, ιδιαίτερα δε ο εορτάζων, ή η εορτάζουσα.

Στις μέρες μας παραπρούμε ότι πολλοί Έλληνες Ορθόδοξοι Χριστιανοί ενώ δεν ξεχνούν ποτέ τα γενέθλιά τους, φαίνεται να παραμελούν κάπως την ονομαστική τους εορτή. Για τούτο θα θέλαμε στο σημείο αυτό να εξηγήσουμε την σημασία αυτής της εορτής και την διαφορά της από τα γενέθλια.

Τα γενέθλια είναι οπωσδήποτε μια σημαντική εορτή, η οποία έχει ξεκινήσει να εορτάζεται από τον 4ο αι. π.Χ. Είναι βέβαια ειδωλολατρική προελεύσεως εορτή και δεν έχει σχέση με την Χριστιανική μας

Εκκλησία. Επιγραμματικά σχολιάζοντας τα γενέθλια θα λέγαμε πως είναι μια ατομική εορτή, η οποία έχει σημασία και αξία μόνο για το άτομο που την εορτάζει.

Σε αντιδιαστολή με τα γενέθλια η ονομαστική εορτή είναι μια προσωπική και συνάμα εκκλησιαστική εορτή. Είναι η εορτή που μας συνδέει με σύνολη την Εκκλησία, την στρατευομένη και την θριαμβεύουσα. Είναι μια πανήγυρις του σώματος της Εκκλησίας.

Κατά την ονομαστική μας εορτή εορτάζει ένα εξέχον μέλος της Αγίας του Χριστού Εκκλησίας, ένας Άγιος, ή μία Αγία, και μαζί με τον Άγιο εορτάζουν και όλοι εκείνοι που φέρουν το όνομά του, οι οποίοι είναι αγωνιζόμενοι Χριστιανοί, που προσπαθούν να προσεδέψουν πνευματικά, μιμούμενοι τον Προστάτη Άγιο τους.

'Αλλωστε ο Αγ. Ιωάννης ο Χρυσόστομος μάς έχει πολύ σοφά τονίσει πως "μνήμη Αγίου σημαίνει μίμηση Αγίου". Για τούτο συνέστηνε πάντα στους ακροατές των σπουδαίων ομιλιών του να απονέμουν "τοις εαυτών παιδίοις ου τας τυχούσας προσηγορίαν προς τον Θεόν εσχηκότων" (Ομιλ. εις Γένεσιν, Ρ.Γ. 53, 179).

Ενα σημαντινό κέρδος που έχουμε όταν φυλλάσσουμε την ονομαστική μας εορτή είναι η επικοινωνία ημών των μελών της στρατευομένης Εκκλησίας, των Χριστιανών δηλαδή που βρισκόμαστε και κατοικούμε πάνω στη γη, με τα μέλη της θριαμβεύουσας Εκκλησίας, που είναι ο Αγιοί, οι οποίοι τελεύτησαν την επίγεια παρουσία και ζωή τους και βρίσκονται τώρα πια κοντά στον Θρόνο του Μεγάλου Θεού μας. Τα δύο αυτά τμήματα της Μιάς Εκκλησίας βρίσκονται σε συνεχή διαλεκτική, μέσω των προσευχών ημών των εν τη γη κατοικούντων Χριστιανών. Βιώνουμε δε ιδιαίτερα αυτή την εκκλησιαστική πραγματικότητα κατά τις ημέρες που εορτάζουν οι Άγιοι της Εκκλησίας μας.

Πολλές φορές εκείνοι οι Χριστιανοί που αντιμετωπίζουν τυπολατρικά την χριστιανική τους ιδιότητα και ταυτότητα, ενώ δείχνουν να μην έχουν την ονομαστική τους εορτή, όμως βρίσκουν διάφορους τρόπους και δικαιολογίες για να αποφύγουν τον εκκλησιασμό την ημέρα της εορτής του Προστάτη τους.

Κάποιοι δικαιολογούνται ότι εργάζονται, άλλοι οι πρέπει να πάνε στο Σχολείο ή το Πανεπιστήμιο και άλλοι τηλεφωνούν στον Ιερέα της Ενορίας τους και τον παρακαλούν να τους κάνει αυτός την "εορτή", χωρίς αυτό να ενοχληθούν να προσέλθουν στον Ιερό Ναό, ούτε να ετοιμασθούν να μεταλάβουν των Αχράντων Μυστηρίων.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω θα λέγαμε πως, είναι οπωδήποτε ουσιαστική πνευματική ανάγκη -κι αυτό αφορά το σύνολο των Χριστιανών- να μην παραλείπουμε ποτέ την ονομαστική μας εορτή, την οποία θα πρέπει να εορτάζουμε με εκκλησιαστικό πνεύμα και όχι τυπολατρικά, αφού στο σημείο αυτό είναι ένα από εκείνα που αγγίζει την ουσιαστικοποίηση και πραγμάτωση, στην πράξη της καθημερινής μας ζωής, αυτής καθ' αυτής της χριστιανικής μας ταυτότητας και οντότητας, η οποία εμπλουτίζεται και αναβαθμίζεται όταν εκκλησιαζόμαστε και κοινωνούμε τον Χριστό τακτικά, ιδιαίτερα δε κατά την ημέρα της ονομαστικής μας εορτής.

THE BIBLE AND THE ECOLOGICAL ISSUE

by the Very Revd. Archimandrite Dr. Panteleimon Tsorbatzoglou

Last April the Europeans remembered the ecological disaster that followed the explosion of the Tsernobil's nuclear power station in April 1986. Ten years later the people look at the aftermath of that disaster, they are much more anxious and wonder what will happen in the future. After that accident many other ecological catastrophes occurred, in different places under different circumstances, but with the same bad consequences.

After the first nuclear tragedy in August 1945 against the two Japanese towns many other serious environmental disasters followed, spreading fear for the future.

However, as the environmental accidents became more frequent, different people in different places but with the same concern, more or less simultaneously, started to protest against them. Firstly, the reaction had a slightly romantic character with only a regional influence, but some of them quickly drew the international attention, because of the kind of the problems. As the multinational companies were spreading their activities around the world looking for cheap labour force and natural resources, they created many problems to the local communities. All of them had a strong impact upon those who had finally decided to react.

Some people have the rather wrong idea that activity related to environmental issues always hides political aspects, but they do not realise that beyond any political analysis the environmental pollution is a global problem with a boundless impact. And the ecological movement signifies the ethical direction of different people against a common evil, rather than a solid pact of an organised group.

In fact, after the post-war affluent decades of '50s and '60s- the years of innocence- where the western societies lived in their consumption euphoria, some voices had been raised against the neglect of the possibility of an environmental disaster. But in that era, quite a few people paid attention to such problems, because the daydream of any householder was to rise to the model of Hollywood lifestyle. However, the cost of that "paradise" was a number of ecological problems, which were afterwards transferred to the next generation.

Some new inexplicable diseases, some other much more durable to the medicines, the acid rain that damages the forests, are to a great extent according to scientific reports, due to the widespread pollution. When one morning in April 1986, all the people in Europe woke up from bed, they had been polluted from a radioactive cloud, which was hovering on the sky.

The explosion of the Tsernobil's nuclear station marked a new era. This accident put an end to our unconcerned lifestyle. At the same time it fragmented the shell of the selfish, which had worked as a buffer zone to protect them from the neighbours. Actually, it was disclosing that all of us were cohabitants of the same place and were facing the same destiny. In addition of this, on the ten years anniversary of the Tsernobil's accident, a new panic spread across Europe about the "mad cow disease". All these events confirm that we cannot easily escape from this vicious circle that seems to be surrounding us. Unfortunately, it took an accident of Tsernobil's scale to get us up from hibernation, and to make us start thinking about our common future.

The ecological problem is related to the general philosophical view of the human life and its future. From the given answers, depends the necessary direction in order to achieve the required solution. There are, of course, many different ways in approaching the problem, but it seems to me Bible's explanation is much more comprehensive than any other, and I shall try to examine it.

The environmental problem is not an autonomous problem, but it linked with the major problem, who is the master of this world. According to the Bible, when God created the man, he latter was "placed in the garden of Eden" which was going to be his domicile, and was assigned, "to cultivate it and to care for it" (Gen. 1:15). The care was not confined to Paradise, but spread generally to all the earth, because He gave man the permission to more or less a direction - "be fill the earth and subdue it; bear rule over the fish of the sea; over the birds of the air and over every living, moving creature on earth" (Gen.1:28). So the man took up a special duty as the "guardian" and "curator" of Paradise.

In Paradise, the man and the other creatures, were living peacefully. The first known hierarchy was easily organised with the God as the lord of the man, and the man as the lord of nature. Harmony was in a simple word the kind of relationship they had in Paradise. This special climate, in the Greek translation of the Old Testament by the O', is expressed by the word, "COSMOS", that mainly means beauty. Later, the word cosmos started to describe the universe, because it had something of the lost beauty and the tranquility of Paradise.

After the man's disobedience, the above mentioned framework broke up, and the order changed dramatically, "thorns and thistles it shall grow for you and you must eat herbs of the field" (Gen. 3:18). The mutiny of the man against his creator spoiled the serenity of

Paradise and produced a different lifestyle, in which the main factor was the imbalance and the fear.

St. Paul describes the aftermath of the expulsion of the Paradise when saying: "for the creation eagerly awaits the revealing of the sons of God; for the creation was subjected to frustration, not from choice but through him who effected that bondage, and that with hope" (Rom.8:20-22), and it means that the nature will suffer involuntary with the man. In other words the master-point of the upheaval is focused on the man's misconduct. After it, when Pandora's box was opened, all the evil spread out to the world!

When as this overthrow happened, the balance of beings and powers was completely destroyed, and the major consequence was the change of the roles. God ceased to be the Father of the man, and Adam understood him as the severe avenger of his disobedience. This change is clearly depicted by the saying of Adam after having eaten the forbidden fruit: "I heard thy sound in the garden and I was afraid because I am naked; so I hid myself" (Gen. 3:10), instead of the previously cordial communication between them. The tranquility was replaced by a general sense of fear.

After the Paradise, in the new era, a general dread dictated the man's behaviour, and it was an essential element of his culture. The former curator of the Paradise replaced by the user who survives by looting the nature.

This downgrading of the human's role, had a general impact on all creatures, but mainly on the triangular relationship between God-Man-Nature. Studying two different examples from the New Testament, we can realise better the how different contact.

In the first three Gospels, i.e. according to Matthew (14:15-21, 15:32), Mark (6:39-44, 8:4-10) and Luke (9:12-27), two different cases of wonderful satisfaction by Jesus Christ are mentioned; in one case five thousand and in the other four thousand men, not including the women and the children. The most impressive part beyond the miracles, is the order by Jesus for the collection of the rest of the food: "They all ate and satisfied, and they picked up the fragments which were left over 12-full baskets" (Mat. 14:20), and in the other case, "the leftovers filled seven hampers" (Mat. 15:7). It may be easier for other people to throw away the rest of the food, but Jesus Christ ordered his disciples to collect it, giving thus an excellent example for how to use correctly the natural resources. In the next case, though we can study a different practice.

According to this parable: "the field of a certain rich man yielded abundantly, so he considered within himself, 'what shall I do; for I have no room to store my crops', and he couldn't sleep, thinking all the time about this huge problem; one day suddenly he had a brilliant idea: "I will tear down my barns and build bigger ones and there I will store all my produce and my goods, and I will say to my soul, 'Soul, you have much wealth laid up for many a year. Take it easy; eat, drink,

enjoy yourself' (Luke. 12:16-19).

The possessive pronouns, my produce, my goods, are the centre of the rich man's life. But he didn't realise that if the weather conditions were not so favourable, he would not have had a good harvest... In the second case, the rich man behaves like the pirate who takes care just of the booty. This man is described by God as a: "Fool... what you have gotten ready, whose is it to be" (Luke 12:20). This man was marked as a fool because, according to the New Testament, greediness is equal to idolatry, (Col. 3:5). And he who is greedy, stands as an idolater with a fake god, his material; another day, another dollar!

The final judgement was expressed by Jesus Christ in the end of the parable: "Thus does the person fare who stores up treasure for himself and is not rich in relation to God" (Luke 12:21).

'The last statement summarises the whole "philosophy" of the current ecological problem. The main stream of this, is the handling of the natural resources. Some people have the idea that the natural resources belong to their master in law: but some others, think that all of them (the resources) do not belong just to our generation, but also to the following ones. Nowadays, after a chain of ecological disasters we understand that nature does not belong to anyone, and it knows how to take revenge. Apparently, from the above adopted point of view towards the nature, anyone could be named as a fool or a wise person.

This relationship towards the nature, is similar to the patronage in which the children do not belong to their parents like an animal does, but they take up a special duty to foster them with total affection, and to love them for under circumstances. The nature, around us is not something beyond us, but it is a part of us.

When the man was living in the Paradise, he enjoyed the love and the affection of the God, and the amicable relationship of all the creation. Jesus Christ brings us, with the New Testament, back to Paradise and reconstructs the broken ties between man and God; in other words he rejoins the separated God's family. The main factor in this new era is the reconciliation between man and God with a general impact on all the creation. In this new era, it is up to Christians to implement the new approach towards the nature. To complete this duty there are all sorts of actions that we can be taken. But irrespective of selective kinds of action, Christians must spread around these ideas and support actively any well-meant endeavour to the prementioned direction.

The inauguration of the 1st of September as the "Day of the Environment", by the Ecumenical Patriarchate is a significant gesture for all the world to express its burning interest for the ecological problem. Church's involvement in this problem has a special meaning for all the people who operate against this evil, and it encourages them not to withdraw from this venture.

AUGUSTINE OF HIPPO

THE SPECIAL FEATURES OF HIS TEACHING ON THE TRINITY

By Fr. Christos B. Christakis

Augustine (354-430) was born at Thagaste in Numidia. Having studied first in North Africa, and particularly in Carthage (370-374), he left for Italy in 383, and soon was chosen as an official teacher of rhetoric in Milan. There his conversion took place in 386. He returned to Africa in 387, adopted the ascetic life, became presbyter in 391, and bishop of Hippo in 396. In succeeding centuries Augustine has influenced Western Christian theology more than any other of the Fathers.

What are the special features of Augustine's teaching on the Trinity?

Augustine's work of fifteen books on the Trinity certainly synthesizes and adds the finishing touches to the most profound and exact statements which had been made about this doctrine. Especially it harmonizes the divinity of the Son and the Holy Spirit -never afterwards to be questioned- with the unity of the divine being. The outstanding characteristic of his Trinitarian teaching is that it clearly manifests the progress of the Latin mind in its thought about the Trinity, a progress opposed to that of the Greek Fathers.

This development of the dogma is the more remarkable because the Trinitarian teaching of Augustine as molded by Scholasticism was to direct the thought of all the Western theologians. The principles held in common by the Greek and Latin Fathers at the time when Augustine wrote were the dogma of the three persons participating fully and equally in the same divine nature and the explanation of the dogma by this axiom, implicitly formulated by the Greeks themselves: "In God everything is one where there is no distinction by relative opposition," a formula in which unity is referred to the nature and distinction to the persons (De Trinitate, V, 5-6).

Expressions in the introduction to the eighth book of De Trinitate, set down this great norm: The absolute properties of the essence must be predicated in the singular: "There is one God, the good and omnipotent Trinity itself. The same is true of whatever is predicated of each of the persons in themselves and not in so far as they are related to one another. For such things are predicated of them according to essence." (De Trinitate, VIII, 1).

In his explanation of the Trinity Augustine conceives the divine nature before the persons. His formulation of the Trinity was to read: one single divine nature subsisting in three persons. The Greeks, on the contrary, put it this way: three persons having the same nature. Up to that point the attention of the Greeks was centered directly on the persons: on the Father, conceived as God in a special manner (at first the word Deus, ο Θεός, was used only for Him), I believe in one God, the Father; then on the Son, born of the Father, "God of God"; and finally on the Holy Spirit, proceeding from the Father as Father and then through the Son. It was only through reflection that the Greek mind considered directly the one identical divine nature in these three persons.

Augustine, on the other hand, foreshadowing the Latin concept which the Scholastics borrowed from him, considered the divine nature before all else and investi-

gated this nature until he attained its complete reality in the persons. God for him, did not directly mean the Father, but the more general notion of the Godhead, conceived concretely and personally no doubt, but not as any one person in particular. It is the God-Trinity, that is, the basic Divinity unfolding itself into three persons, Father, Son, and Holy Spirit, without succession of time or nature, but not without an order of origin.

This special character of Augustine's Trinitarian theory explains the form of the pseudo-Athanasian Creed which it inspired, as Eugene Portalie remarks (A guide to the thought of Saint Augustine, London 1960, p.131). All the ancient creeds are drawn up according to the old idea beginning with faith in one God who is the Father and concluding with the Holy Spirit, speaking of the Trinity in no other way: "I believe in God the Father..." (the First person) "and in Jesus Christ, the Son..." (the oldest form of the Creed). "We believe in one God the Father... and in our one Lord, Jesus..." (Niceno-Constantinopolitan Creed). But the pseudo-Athanasian Creed, based on Augustinian inspiration, opens by professing faith in the God-head common to the three persons: "This is the Catholic faith, that we worship one God in the Trinity and the Trinity in unity."

The doctrine is certainly the same, but it is plain that the Augustinian conception anticipates and averts objections in advance because it emphasizes the unity of nature. Never, up to his time, had the divine unity been set in relief so strongly in its relation to the three divine persons. The Greek Fathers, accentuating the role of the persons, were constantly harassed by accusations of tritheism and consequently felt obliged to recapitulate the whole Trinity in its primal source, the Father.

With Augustine, however, the oneness of the Divinity appears immediately; later, this way of considering the question was to result in the distinction between the two treatises De Deo Uno and De Deo Trino, a distinction which the Greek view would never have inspired.

The equality of the divine persons likewise shines forth with greater clarity. The ancient concept brought into prominence the role of the Father as the sole source of the Divinity and the source and origin of the other persons, so that the Divinity seemed to belong properly to Him alone. He is God to a supereminent degree (ο επι πάντων Θεός, ο των όλων Θεός). Such insistence, however, carried with it the danger, for minds not keen, of a subordination of the Son and the Holy Spirit.

Therefore Augustine concentrated his attention first on the divine nature with all its absolute perfections, existing identically the same in each of the three persons. Augustine can say of this great identity that "the equality is so absolute that not only is the Father not greater than the Son... but neither is any one person of the Trinity less than the Trinity itself." (De Trinitate, VIII, 1)

It is the combination of acute reasoning with the spirit of devotion that marks Augustine's teaching at this point. He accepted the doctrine on the authority of Scripture and the Church, and desired to understand it as far as possible. It is no wonder that a man of his temper should stress the Divine Unity even more than any of

the previous theologians. The Trinity is one God, and the distinction of the Persons does not destroy the Divine Simplicity, in which all the Divine attributes are one with the Divine Essence (De Trinitate, XV,5,8). The operation of the Trinity in the world is inseparable. The Trinity operates as One God and One Creator (IV, 21, 30). This unity of God is expressed by saying that He is One Substance.

Nevertheless in the Unity there are three Persons. This is the doctrine of Scripture, as Augustine shows in detail. Moreover scripture teaches the absolute equality of the Persons. Here Augustine differs from the Greek doctrine, according to which the Father is the Source of the whole Godhead (πηγή θεότητος). The Father and the Son are equally the origin (principium) of the Spirit (De Trinitate, V,14,15). Augustine found the key to the distinction of the Persons in a conception which is found already in Nazianzen, that of relation (σχέσις, relatum). Father, Son and Spirit are distinguished only by their mutual relations.

As regards terminology, Augustine uses the traditional Western language in speaking of One Substance and Three Persons. He decides against the alternative terminology of One Essence and Three Substances, which would be the literal equivalent of the Greek μία ουσία, τρεις υποστάσεις. He thinks "three Persons" more convenient than "three Substances" (De Trinitate, VII,5,10). But even the word "person" does not satisfy him. We say "three Persons", not as though that meant really saying something worth while, but simply so as not to say nothing at all (V,9,10).

There is also another danger. Once one has become accustomed to conceiving the Divinity independently of the three persons, will one not gradually come to conceive it as a personal God before becoming the Father, Son, and Holy Spirit, thus entailing either a fourth person in God or absorbing the three persons in a new kind of Sabellianism? The theory which affirms a subsistence common to the three persons could never have arisen from the ancient concept, although it was a natural enough product of the Latin spirit. Augustine sensed this danger and acted to prevent it when he denied that the Divinity had any reality distinct from the reality of the divine persons.

Another step forward initiated by Augustine in his Trinitarian theory is his insistence on making all the divine action the work of all three persons indistinctly. Only according to the special way in which each person possesses the divine nature can one attribute to each of them the role in external operations which is proper to the character of its origin: simple "appropriation" is the phrase the Latins after Augustine will use.

The Greek Fathers also affirmed this unity of operation (ενέργεια) in God, for it was their great proof of the unity of nature. But this was the fruit of reflection, for in their direct description of the Trinity they emphasized, on the contrary, the part of each person in the operations performed in community of action until it became almost a distinct role. Hence arose those expressions which sounded quite strange to Latin ears: "From the Father through the Son in the Holy Spirit".

Hence also came some absolute assertions which seemed to reserve a proper operation exclusively to each person: only the Holy Spirit formally had descended on Pentecost, just as the Incarnation belonged solely to the Son. Hence in particular arose that popular explanation of the visible manifestations of God in the Old Testament according to which the Son alone had appeared to the ancient patriarchs.

Augustine proclaims first that in reality the manifes-

tations are necessarily the work of the whole Trinity, although one of the persons could occasionally be manifested in a special way. (De Trinitate, II,17,32). The Father, he adds, can appear as well as the Son. (De Trinitate, II,17-18). As a matter of fact, in the terrestrial Paradise it was not one person, but the Divinity, Father, Son, and Holy Spirit, which was manifested. (De Trinitate, II,9-10). The words heard by Adam were not only spoken by the Trinity, but in the name of the Trinity, "showing the person of the same Trinity". (De Trinitate, II,10,18).

Besides, in these apparitions the Trinity ordinarily makes use of angels as messengers to manifest itself under a created form. (De Trinitate, III,11,27). Finally, in the Incarnation itself the whole Trinity effected this wonderful union, although only the Word communicates its personality to the humanity of Christ: "The Trinity wrought that human form from the Virgin Mary, yet is the person of the Son alone; for the invisible Trinity wrought the visible person of the Son alone." (De Trinitate, II, 10,18).

Augustine also laid the foundations for the psychological theory of the processions. In this conception, brought into systematic form later by Anselm and completed by Thomas Aquinas, the mind tries to penetrate into the inner life of God and, contemplating the divine nature endowed with intellect and will, explains through these two operations the number and the nature of the processions concerning the origin of the Son and the Holy Spirit. The Son is born of the Father as the Verbum of the divine intellect. The Holy Spirit proceeds from the Father and the Son as the substantial term of their love, "a procession of love".

With these two processions the cycle of what can be called the divine evolution is completed because only these two operations demand a substantial term. This is the profound metaphysical study which Augustine inaugurated by his analysis of the human soul, which he liked to see as the most beautiful image of the Trinity. He had also sought out traces of this great mystery in other creatures, analogies sometimes arbitrary and forced, but which at least show a rare inventive power in him.

BIBLIOGRAPHY, TEXTS AND STUDIES

The Works of Augustine, edited by the Rev. Markus Dods, vol.VII, Edinburgh.

M.F. Wiles-M.-Santer, Documents in early Christian thought, Cambridge 1975.

J.N.D. Kelly, Early Christian Doctrines, London 1985.

C. Gunton, Augustine, The Trinity and the Theological Crisis of the West, in Scottish Journal of Theology 1990, p.p.33-58.

J.A. Doul, Augustinian Trinitarianism and Existential Theology, in Dionysius 3 (1979), p.p.111-159.

A.D.R. Polman, The Word of God according to St. Augustine, London 1961.

W.P. Clark, Saint Augustine, London.

E. Braun, A Philosophical Evaluation of the Trinity Idea of St. Augustine, St. Louis, MO: Saint Louis University Thesis, 1935, 75 pages.

A.E.J. Rawlinson, Essays on the Trinity and the Incarnation, London 1928.

E. Portalie, A Guide to the Thought of Saint Augustine, London 1960.

L. Hodgson, The Doctrine of the Trinity, Oxford 1972.

R.S. Franks, The Doctrine of the Trinity, London 1953.

H. Chadwick, The Early Church, London 1990.

ECCLESIASTICAL NEWS

ECUMENICAL PATRIARCHATE

On Sunday, 2nd February, and in the presence of His All-Holiness Patriarch Bartholomaeos, Metropolitan Ieronymos of Thebes and Levadia ordained Deacon Athenagoras Chrysanthos to the priesthood during the Divine Liturgy in the Patriarchal Church of St George at the Phanar. At the end of the service, His All-Holiness conferred the title of Great Archimandrite of the Holy Great Church of Christ on the newly-ordained priest.

On Tuesday, 27th May, the Holy Synod of the Patriarchate unanimously elected Archimandrite Gennadios Stylianos as titular Metropolitan of Sassima (of which see St Gregory the Theologian was once bishop) on the recommendation of His All-Holiness. His consecration took place in the Patriarchal Church of St George on Sunday, 1st June.

ARCHDIOCESE OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

"Hellenism in England" was the subject of the colour supplement included with the Sunday issue of the Greek newspaper 'Kathimerini' on 9th February. Among the articles published were: "The History of the Hellenes in Great Britain", "Orthodoxy and our fellow-countrymen"; "The spiritual role of the Archdiocese of Thyateira and Great Britain" and "The Cypriot brotherhood" all by Haris Mettis of the Archdiocese's Press Office, and "Great Families" by Bishop Timotheos of Mileutopolis.

METROPOLIS OF NEW ZEALAND

Bishop Soterios of Zela, assistant to Metropolitan Dionysios of New Zealand, reports in his Easter letter that a few days before the Great Week, the original Epitaphios of the Church of St Nicholas in Seoul (which had been lost during the Korean war forty-six years earlier) had been returned from the United States to which it had been taken by a Russo-American serviceman. The Epitaphios was embroidered 124 years ago in a Russian monastery; and since being taken to America, it had been kept in a Carpatho-Russian Orthodox Church. It was returned to Korea following enquiries about its fate on the Internet, and was used in this year's Great Friday ceremonies.

PATRIARCHATE OF ALEXANDRIA

On Friday, 21st February, Metropolitan Petros Apapetrou was elected to succeed the late Patriarch Arsenios as Pope and Patriarch of Alexandria, taking the title of Petros VII. The new Patriarch was born in Synghari in Cyprus on 3rd September 1949.

He first studied at the 'Apostolos Varnavas' seminary in his native island, and was tonsured as a monk of the Monastery of Machaera. Ordained to the diaconate in 1969, he went to Alexandria the following year to serve as deacon to Patriarch Nikolaos VI. He completed his theological studies in Athens in 1978, and was ordained to the priesthood the same year. In 1983, following a period in the diocese of Johannesburg (South Africa), he was consecrated as titular Bishop of Babylon. In 1990, he was elected to the see of Accra and West Africa which, in 1994, was renamed Cameroon and West Africa. He speaks Greek, English, French and Arabic.

The Patriarch's enthronement took place in the church of the Annunciation of the Mother of God in Alexandria on Sunday, 9th March. The Ecumenical Patriarchate was represented by Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain and Metropolitan Iakovos of Laodicea. Also present were Patriarch Maxim of Bulgaria, representatives of other Orthodox churches, Coptic Patriarch Shenouda together with representatives of non Orthodox Confessions, and the presidents of the Hellenic Republic and the Republic of Cyprus. During the cere-

mony, the locumtenens of the Patriarchal Throne, Metropolitan Pavlos of Johannesburg, presented the new Patriarch with his pastoral staff and the patriarchal tiara was placed on the Patriarch's head by Metropolitan Petros of Axum. Archbishop Gregorios presented a pastoral staff to the Patriarch in the name of His All-Holiness the Ecumenical Patriarch; and Metropolitan Pavlos of Kyrenia presented the Patriarch with a set of eucharistic vessels with the prayer that he would be able to use them in the church of his birthplace, which is at present under Turkish occupation.

PATRIARCHATE OF JERUSALEM

Following the request of Archbishop Damianos of Mt. Sinai, the Patriarchate of Jerusalem has canonised sixty-three ascetics of the Monastery of St. Catherine on Mount Sinai, whose annual commemoration has been set for the Tuesday in Bright Week.

PATRIARCHATE OF GEORGIA

In a letter dated 22nd May and addressed to the General Secretaries of the World Council of Churches and the Council of European Churches, Catholicos-Patriarch Ilia II of Georgia informs them that the Orthodox Church of Georgia is withdrawing from both these Organisations due to the fact that "frequently, the interests of the Orthodox are not taken into account by the WCC [CEC], and (that) during recent years it has been observed that there has been an attempt to attribute an ecclesiological nature to the WCC [CEC]."

CHURCH OF CYPRUS

The Church of Cyprus has given a plot of land in Limassol to the Moscow Patriarchate for the construction of a church there to serve the religious needs of Russian Orthodox Christians in Cyprus. It is estimated that between 5 & 6 thousand Russians - live permanently on the island, and that an additional 25 thousand visit Cyprus during the summer months. The agreement for this was signed recently by Archbishop Chrysostomos and Archbishop Sergei of Solnecnogorsk (head of the Caritas Department), representing Patriarch Alexei II.

THESSALONIKI: 1997 EUROPEAN CITY OF CULTURE

Exhibitions of direct interest to Orthodox Christians held during the first four months that Greece's second city and co-capital has held the honour of being Europe's "Cultural Capital" have included one of Byzantine and post-Byzantine icons belonging to the Velmeyris' Collection, and another entitled "From the Elysian Fields to the Christian Paradise" (dealing with the changes in burial practices) - both held at the splendid newly-built Museum of Byzantine Culture. A descriptive essay by Eutychia Kourkoutidou-Nicolaïdou and a catalogue of the second exhibition's exhibits have been included in "The Transformation of the Roman World AD400-900", recently published in London. Also of interest was the impressive exhibition of Paul Pennisi's more recent paintings, held at the Municipal Art Gallery. The works on view included many in which the artist has drawn his inspiration from Byzantine art to produce images which he refers to as 'secular icons' (icone profane) or in which he depicts the monasteries of Mount Athos or the Meteora. Paul Pennisi exhibited at the Gallery K in London's Hampstead in 1995 and hopes to exhibit again in England during the course of next year, following an exhibition of his work in Larnaca (Cyprus) this coming September. Of artistic interest is the composition by Yiorgos Zongolopoulos entitled "Umbrellas" that is situated near the centuries-old symbol of this historic Byzantine city, namely the White Tower, where it will stand throughout the year that Thessaloniki hosts this celebration of European culture. However, the event which is expected to create the most interest is that devoted to the treasures of Mount Athos. This unique exhibition, which opened in June, will last until the end of the year.

ΜΑΙΟΣ

- Ο Σεβασμιότατος παρακολούθησε ρεσιτάλ Βιζαντίνης μουσικής που δόθηκε στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας στο Bayswater.
- Ενιάλγησε τους γάμους του Hans Staal και της Ερήμας Χάσικου στο Παρεκκλήσι της Αρχεπισκοπής και σε συνέχεια παρέστη στη δεξιότητη που δόθηκε στο Lanesborough, Hyde Park Corner.
- Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό των Αγίων Γεωργίων στο Kingeston-upon-Thames. Το απόγευμα βάπτισε την Ραφαέλλα Ελευθερία Βασιλεία, τη θυγατέρα του Εναγόρα και της Μαρίας Μιχαήλιδην. Αργότερα, έλαβε μέρος σε τελέτη στο Αββαείο του Westminster με την εικασία της "Ενοριακής Εβρούμαδας".
- Παρεκάθησε σε γεύμα με τον Δημήτριο Σταθερό. Κατόπιν παρέστη σε συνέδρια για τους εορτασμούς των 75 χρόνων της Αρχεπισκοπής και στη συνέχεια τον επισκέψθηκαν οι Σάμπρας Χατζηνικόπουλος, Γεώργιος Σάσσος και Χωτοφόρος Κουντουρόνης. Το απόγευμα παρέστη σε τελέτη στο Αββαείο Westminster, στην οποία ο Pandurang Shastri Athavale τιμήθηκε από τον Δούκα του Εδμηνίου (Philtlpt) με το βραβείο Templeton.
- Το πρωί τον επεσκέφθη ο Καθηγητής της Ζογραφικής Vladimir Kachanov (συνοδεύμενος από τη Δρά. Κάτια Αλεξάνδρου). Το απόγευμα μετέβη στην Οξφόρδη για να λάβει μέρος στην προτερηνά διάλεξη ΥΔΡΑΙΟΥ (η οποία οργανώθηκε από τον Αιδεσμιώτατο Δρά. Arthur Peacocke στο παρεκκλήσι του Κολλεγίου Manchester) με θέμα "Χαιρετίζοντας "τον μεταφρισμένο φύλο"- Δορυφορικός και Θεολογία".
- Το πρωί επεσκέφθη το Τυπογραφείο των Πανεπιστημίων Oxford. Το απόγευμα παρέστη στη δεύτερη (και τελευταία) φετινή διάλεξη Υδραίου, η οποία είχε θέμα "Αναζήτηση της Πειστοτήτας του Χριστιανισμού". Το βράδυ επεστρέψε στο Λονδίνο.
- Κατά τη διάρκεια της πέμπτας του επεσκέψθηκαν οι Ειάγρελος Ιωακιμίδης, Δρ. Σταύρος Πλέσσας. Ανθύμιος Παπανδρέου, πρόσφατα αποχωρήσας Πρόεδρος της Κοινότητας Reading, ο Ανδρέας και η Μαρίνα Καουνή και ο Ανδρέας Λεμονάρης.
- Το πρωί μετέστη στο Πανοφθόρο Συμβούλιο Χριστιανικής Παιδείας που έγινε στη Σερβική Ορθόδοξη Εκκλησία του Λονδίνου, με την εικασία της έναρξης της τρίτης περιόδου μαθημάτων. Αργότερα παρέστη σε εκδήλωση για την οικουμενική ενίσχυση του Ελληνικού Επιμορφωτικού Κέντρου του Hendon, στην οποία παρενέβησε επίσης και η τέως Βασιλικός Άννα Μαρία.
- Το πρωί τέλεσε τα εγκαίνια του Ιερού Ναού των Αγίων Κυρίλου και Μεθόδιου στο Mansfield (Nottinghamshire) και στη συνέχεια τη Θεία Λειτουργία συμπλαστατούμενος από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Τροπαίου Αθανάσιο. Επιστρέφοντας στο Λονδίνο παρακολούθησε τη Θεατρική Πράσταση "Έδον Κύπρος, Σ.Ο.Σ." που έδωσε το Ελεύθερο Θέατρο Κέντρον στο Bounds Green Centre.
- Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Νίκος Κωνσταντόπουλος (Πρόεδρος των Συνασπισμούν της Αριστεράς και της Προσδόσου) συνοδεύμενος από τους Μιχάλη Παπαγιάννη, μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τους Ιωάννη Βραζάκη, Μιχάλη Γαλανόπουλο και Νικόλαο Γαριβίδη, και ο Αρχιμανδρίτης Εφραίμ Lash. Το μεσημέρι παρέστη σε δεξιότητη που έδωσε ο Πρέσβυτος του Ιωάννη για τον εορτασμό της 49ης επετείου της ζώνης του. Το απόγευμα τον επεσκέψθηκαν διαδοχικά ο Πρωτογερμανός Κυρίλλος Letet-Aldir και ο Νικόλαος Σχημίτης. Το βράδυ παρεκάθησε σε δεύτερο που παρέθεσε προς τιμήν του ο κ. Νικόλαος Σ. Λαιμός.
- Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Καθηγητής Βασιλείους Αναγνωστόπουλος, η Πολύμνια Φλεμετάκη, ο Πρωτοπρεσβύτερος Πολύβιος Πέτρου με την Πρεσβύτερη του Κυριακή και τη Μαρία Ελευθεράδων· ο Επίσκοπος Ζηνούπολεως Αριστοάρχος η Ολγα Παπατίμη μαζί με τον Ανδρέα Μανούμαρτη, τη Δώρα Τσιρίδη, την Αγγελική Μαριώδην και τον Παναγιώτη Λόζου· ο Αρχιμανδρίτης Σπυρίδωνας Νεασκυτιώτης συνοδεύμενος από τους Αγηστόλο και Ελένη Μενίκου. Το βράδυ παρακολούθησε τη διάλεξη που έδωσε ο Νίκος Κωνσταντόπουλος στο New Theatre του London School of Economics.
- Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Χαροβαλδινός Παρακάθησε σε γεύμα με τον Καθηγητή Βασιλείου Αναγνωστόπουλο. Το απόγευμα υποδέχθηκε τον Επίσκοπο Ζηνούπολεως Αριστοάρχο. Το βράδυ παρακολούθησε τη διάλεξη που έδωσε ο Αλέξος Μαρκιών (Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας της Κύπρου) στο Hellenic Centre με θέμα "Κύπρος και Διεθνές Δίκαιο". Εν συνεχεία παρακάθησε σε δεύτερο με τον Έλληνα Πρέσβη κ. Σφειρόπουλο και τη συνέχιστη.
- Το πρωί τον επεσκέφθηκε ο Πρωτοπρεσβύτερος Κυπριανός Κωνσταντινίδης και η Πρεσβύτερη του Φωτεινή, και ο Αρχιμανδρίτης Νικόλαος Σεργκάκης. Το μεσημέρι παρέθεσε γεύμα στην Αρχεπισκοπή στο οποίο παρεκάθηκαν οι Σεβασμιότατοι Μητροπολίτες Εφέσου κ. Χουστόπομος και Μύρων κ. Χουστόπομος, οι Θεοφιλόπολειτοί Επίσκοποι Ζηνούπολεως κ. Αριστοάρχος και Τροπαίου κ. Αθανάσιος, ο Αρχιμανδρίτης κ. Νικόλαος Σεργκάκης και ο Καθηγητής κ. Βασιλείου Σταυρίδης μετά της συνέχιστης του. Το απόγευμα αναχώρησε για την Οξφόρδη, για να λάβει μέρος στις Προκαταρκτικές Συνέηπησες που έγιναν μεταξύ θεολόγων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και του Παγκοσμίου Συμβουλίου Βαπτιστών στο Regent's Park College του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης.
- Κατά τη διάρκεια της πέμπτας του παρεκάθησε σε σημείησεις με τα μέλη του Παγκοσμίου Συμβουλίου Βαπτιστών. Επιστρέφοντας το βράδυ στο Λονδίνο παρέθεσε στην "Βραδιά αφειρούμενή στην Ελληνική Φύλανθρωπία" στο Marriott Hotel του Regent's Park, στο Swiss Cottage, που οργάνωσε η Φιλανθρωπική Αδελφότητα Γυναικών "Η Αγία Ελένη".
- Το πρωί τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό των Αγίων Αθανασίου και Κλήμεντος στο Cambridge. Αργότερα ευλόγησε εκεί τους γάμους του Ανδρέα Papsos και της Στέλλας Πασχάλη. Επετρέψε το βράδυ στην Οξφόρδη.
- Το μεσημέρι επεστρέψε από την Οξφόρδη μαζί με τα άλλα μέλη της Αντιπροσωπείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου για προκαταρκτικές συζητήσεις με τα μέλη του Παγκοσμίου Συμβουλίου Βαπτιστών, με τους

οποίους και παρακάθησε σε γεύμα. Το απόγευμα τον επεσκέφθησαν η Βιζηνία Τσουδέρου και Καλλώπη Σαμονά. Το βράδυ παρεκάθησε σε δεύτερο που παρέθεσε προς τιμήν του το ζεύγος Διαμαντή και Δέπονα Σκηνίτη.

20. Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά η Αθηνά Γεοργίου και ο Αρχιμανδρίτης Ησαΐας Σιμωνοπετρίτης. Παρακάθησε σε γεύμα με τον Καθηγητή Βασιλείου Σταυρίδη και την συνέχη του, και τον Ανθύμιο Παπανδρέου. Το απόγευμα τον επεσκέφθησαν ο Γεώργιος Χριστοφίδης (συνοδεύμενος από τον Ανδρέα Δαμιανού), οι οποίοι στη συνέχεια παρέστησαν σε συνεδρία με τα μέλη της Επιτροπής για την Ιδρυματική Σχολείου στο Ν. Λονδίνο. Το ίδιο βράδυ προσήρθεν στη συνεδρίαση των Κοινότητών του ευρύτερου λονδίνου, στο οποίο συζητήθηκαν οι εορτασμοί για τα 75 χρόνια από την ιδρυση της Αρχιεπισκοπής.

22. Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Πατήρ Michael Harper και Alexander Haig, και η Κλαύδη Αγγελίδην. Παρακάθησε σε γεύμα με τον Επίσκοπο Τροπαίου κ. Αθανάσιο, τον Καθηγητή Βασιλείου Σταυρίδη και την συνέχη του, και την Celia Habibi. Το απόγευμα παρακάθησε στο ταύτισμα που έδωσε η Ελληνική Φιλόπτωχος Αδελφότητα στο Claridges. Στη συνέχεια παρακαλούθησε την πανηγυρική εορτή "Η Αμώμωτος Δια Μέσου Του Ανών" στην οποία οργανώθηκε από την Επιτροπή Βασιλείου της Αρχιεπισκοπής.

23. Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Πατήρ Michael Harper και Alexander Haig, και η Κλαύδη Αγγελίδην. Παρακάθησε σε γεύμα με τον Επίσκοπο Τροπαίου κ. Αθανάσιο, τον Καθηγητή Βασιλείου Σταυρίδη και την συνέχη του, και την Celia Habibi. Το απόγευμα παρακάθησε στο ταύτισμα που έδωσε η Ελληνική Φιλόπτωχος Αδελφότητα στο Claridges. Στη συνέχεια παρακαλούθησε την πανηγυρική εορτή "Η Αμώμωτος Δια Μέσου Του Ανών" στην οποία οργανώθηκε από την Επιτροπή Βασιλείου της Αρχιεπισκοπής.

24. Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Πατήρ Michael Harper και Alexander Haig, και η Κλαύδη Αγγελίδην. Παρακάθησε σε γεύμα με τον Επίσκοπο Τροπαίου κ. Αθανάσιο, τον Καθηγητή Βασιλείου Σταυρίδη και την συνέχη του, και την Celia Habibi. Το απόγευμα παρακάθησε στο ταύτισμα που έδωσε η Ελληνική Φιλόπτωχος Αδελφότητα στο Claridges. Στη συνέχεια παρακαλούθησε την πανηγυρική εορτή "Η Αμώμωτος Δια Μέσου Του Ανών" στην οποία οργανώθηκε από την Επιτροπή Βασιλείου της Αρχιεπισκοπής.

25. Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά οι Αναστασία Δημήτρα. Το απόγευμα τον επεσκέφθηκε ο Οικουν. Ιωνήρη Παλιούρας. Το βράδυ παρακάθησε σε δεύτερο στην Επιτροπή Βασιλείου της Αρχιεπισκοπής.

26. Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Πατήρ Michael Harper και Alexander Haig, και η Κλαύδη Αγγελίδην. Παρακάθησε σε γεύμα με τον Επίσκοπο Τροπαίου κ. Αθανάσιο, τον Καθηγητή Βασιλείου Σταυρίδη και την συνέχη του, και την Celia Habibi. Το απόγευμα παρακάθησε στο ταύτισμα που έδωσε η Ελληνική Φιλόπτωχος Αδελφότητα στο Claridges. Στη συνέχεια παρακαλούθησε την πανηγυρική εορτή "Η Αμώμωτος Δια Μέσου Του Ανών" στην οποία οργανώθηκε από την Επιτροπή Βασιλείου της Αρχιεπισκοπής.

27. Το πρωί τον επεσκέφθηκε σε μηδενικό η Βιζηνία Χρυσούρας. Το απόγευμα παρακάθησε σε δεύτερο που δόθηκε με την εικασία αυτή στο Hellenic Centre του Λονδίνου. Επίσημος ομιλητής ήταν η Κλαύδη Αγγελίδην. Αργότερα παρακάθησε σε δεύτερο που δόθηκε με την εικασία αυτή στο Ηπειρωτικό Κέντρο του Λονδίνου. Επίσημος ομιλητής ήταν η πρώτη Υπουργός Παιδείας Κύπρου και Κλαύδη Αγγελίδην.

28. Το πρωί τον επεσκέφθηκε σε μηδενικό η δημοποιηγόρας Αναστασία Δημήτρα. Το απόγευμα τον επεσκέφθηκε σε γεύμα με την εικασία αυτή στο Cappaught Rooms.

29. Το πρωί τον επεσκέφθηκε σε μηδενικό η δημοποιηγόρας Αναστασία Δημήτρα. Το απόγευμα τον επεσκέφθηκε σε γεύμα με την εικασία αυτή στο Οικονόμου Σταύρου.

30. Το πρωί τον επεσκέφθηκε σε μηδενικό η δημοποιηγόρας Μονάστη που έδωσε την έπιπλη στην Αγοράς (Μονή Χώρας), το οποίο είναι φημισμένο για τα βιζαντινά μοσαϊκά και τις τοιχογραφίες του. Το βράδυ και συνοδεύμενος από τον Καθηγητή Νικολάου από τον Σεβασμιότατο Κέντρο της Θεοτοκού στο Wood Green.

31. Το πρωί τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στην Πατριαρχική Εκκλησία του Αγίου Γεωργίου με την παρασκευή της Γεννήσεως της Θεοτοκού. Στη συνέχεια χοροστάτησε σε μηνησινον έιναι μηνή των νεκρών της οικογενείας Γουλανδρή. Μαζί με τον Παναγάτωτα και τη συνοδεία του, παρακάθησε σε γεύμα στη γιοτ της Οικογένειας Γουλανδρή.

32. Το πρωί τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Νεκταρίου στο Battersby, για την Εορτή της Αναλήψεως, και στη συνέχεια παρεκάθησε σε γεύμα με τον Ανδρέα Νικολάου. Αργότερα παρεκάθησε σε γεύμα με τον Ανδρέα Δαμιανού.

33. Το πρωί τον επεσκέφθηκαν διαδοχικά ο Χόρης Κόμπος και η Natalia Spiridonova. Το απόγευμα τον επεσκέφθησαν πάλι ο Μητροπολίτης Πάρον κ. Χρυσόποτος και ο Παντελής Δημιούρης. Αργότερα τον επεσκέφθησαν ο Αναστάσιος Λεωνίδους και ο Ανδρέας Νικολάου. Νορίς το βράδυ προήρθεν σε συνεδρία του Trust του Αγίου Νικολάου. Αργότερα παρεκάθησε σε γεύμα με τους Δάμου και Χριστίνα Κουτσούδην.

34. Το πρωί τον επεσκέφθηκε σε μηδενικό η Ολγα Παπλά και το απόγευμα ο Γεώργιος Τάκκος. Παρεκάθησε σε δεύτερο με τον Αθανάσιο Οικονόμου, Στρατιωτικό Ακόλουθο της Ελληνικής Προσβείας.

35. Το πρωί τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό του Αγίου Νεκταρίου στο Battersby, για την Εορτή της Αναλήψεως, και στη συνέχεια παρεκάθησε σε γεύμα με την συνέχη τους, την Ελένη Σπερνά, στην Ερέτρια Καραγάλην.

36. Αργά το απόγευμα προήρθεν σε συνεδρίας της Επιτροπής της Κοινότητας Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στην Hackney. Στη συνέχεια, συνοδεύμενος από τον Μητροπολίτη Πάρον κ. Χρυσόποτο σημειώθηκε σε δεύτερο που παρέθεσε προς τιμήν του Σάββα Καραγάλην.

37. Το μεσημέρι παρείστησε στην Κοπτική Εκκλησία του Kensington. Το βράδυ παρεκάθησε σε δεύτερο που παρέθεσε προς τιμήν του Ηλία Yaacoub και Sherry Bishōn που έγιναν στην Κοπτική Εκκλησία του Kensington.

38. Το πρωί προσήρθε τη Θεία Λειτουργία συμπαραστούμενος από τον Μητροπολίτη Πάρον κ. Χρυσόποτο και τον Επίσκοπο Τροπαίου κ. Αθανάσιο που ιστορεί τον Αποστόλο Βαρθολόμεο στην Αγία Ελένη.

39. Το μεσημέρι επεστρέψε από την Οξφόρδη μαζί με τα άλλα μέλη της Αντιπροσωπείας του Οικουμενικού Πατριαρχείου για προκαταρκτικές συζητήσεις με τα μέλη του Παγκοσμίου Συμβουλίου Βαπτιστών, με τους

19. He returned from Oxford at midday together with the other members of the Ecumenical Patriarchate's delegation to the Preliminary Conversations with the World Baptist Alliance, whom he entertained to lunch. In the afternoon, he received Mesdames Virginia Tsouderou and Kalliope Samona. In the evening, he had supper with Diamantis and Despoina Skinitis.

20. During the morning, he received Mrs Athina Georgiou, and Archimandrite Isaia Simonopetritis. He entertained Professor & Mrs Vassilios Stavridis and Anthimos Papandreou to lunch. In the afternoon, he received Georgios Christofidis (accompanied by Andreas Damianou), and they were later joined by members of the GALE Committee. Later, he received Stelios Sakellariou. In the evening, he presided at a meeting of representatives from the Communities of the Greater London area at which the celebrations of the 75th anniversary of the founding of the Archdiocese were discussed.

22. During the morning, he received Fathers Michael Harper & Alexander Haig, and Mrs Klaeri Angelidou. He entertained Bishop Athanasios of Tropaeou, Professor & Mrs Vasilios Stavridis, and Miss Celia Habibi to lunch. In the afternoon, he attended the Hellenic Community Benevolent Fund's Teaparty at Claridges. Later, he was present at the Anglo-Hellenic League's Runciman Awards' Ceremony at Burlington House. Afterwards, he attended a festive celebration entitled 'Famagusta through the centuries', which was addressed by Mrs Klaeri Angelidou and held at the Hellenic Centre. He was later entertained to supper there.

23. He entertained Miss Anastasia Dimiza to lunch. In the afternoon, he received Father Iosif Paliouris. In the evening, he was entertained to supper at the home of Andreas Nikolaou.

24. In the evening, he was present at the reunion of Famagusta Gymnasium and other similar Schools at the Connaught Rooms.

25. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. In the afternoon, he blessed the marriage of Eleftherios A. Kyriakou and Georgia K. Kramboutsas at the Cathedral Church of the Dormition of the Mother of God in Wood Green, attending the reception afterwards.

26. In the morning, he was present at a service held at Canterbury Cathedral in the presence of the Prince of Wales to commemorate the 1400th anniversary of the mission of St Augustine of Canterbury to England in 597 AD and the founding of the Cathedral itself.

27. In the morning, he received Andreas Damianou. In the afternoon, he returned to Canterbury Cathedral to attend Solemn Monastic Vespers for the feast of St Augustine.

28. He received Lefteris Chrysoboos in the morning. In the afternoon, he left for Constantinople, flying from Heathrow Airport.

29. In the morning, he and Bishop Athanasios of Tropaeou (who had accompanied him from London) were received by His All-Holiness the Ecumenical Patriarch, who later entertained them to both lunch and supper.

30. In the morning, he visited the historic Monastery of the Saviour in the Fields (Chora Monastery) which is famed for its Byzantine mosaics and murals. In the evening, and accompanied by Metropolitan Joakeim of Chalcedon and Bishop Athanasios, he was entertained to supper by Beyti Guler.

31. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy in the Patriarchal Church of St George in the presence of His All-Holiness. In continuation, he served a memorial service for deceased members of the Goulandris' family. Together with His All-Holiness and his entourage, he had lunch on the Goulandris' family's yacht.

JUNE

1. He returned from Constantinople in the morning. In the early afternoon, he baptised the infant child of Savvas K. Nikola at the Cathedral of the Mother of God in Wood Green. Later, he attended the Ayios Amvrosios Association (UK)'s annual cultural celebration in Wood Green.

2. In the morning, he received Mesdames Elli Pitschali and Maria Aryirou. In the afternoon, he received Metropolitan Chrysostomos of Paphos accompanied by Pantelis Dimosthenous.

3. During the morning, he received Christos Kombos accompanied by Andreas Damianou, and Deacon Kenneth Craddock and Miss Natalya Spiridonova. In the afternoon, he was again visited by Metropolitan Chrysostomos of Paphos and Pantelis Dimosthenous. Later, he received Anastasios Leonidou, and Andreas Nikolaou. In the early evening, he presided at a meeting of St Nicholas' Trust. He was entertained to supper by Dimos & Christina Koutsoudis.

4. He received Miss Olga Pappa in the morning and Georgios Takkos in the afternoon. He had supper with Athanasios Ekonomou, Defence Attaché at the Hellenic Embassy.

5. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St Nectarius in Battersea, it being the feast of the Ascension. Afterwards, he was present at a lunch offered to pensioners by Gerasimos Petropoulos in the church hall. In the evening, he attended a joint lecture given at the Hellenic Centre by Mrs Maggie McNie on "The Greek Wine Revolution" and by Mr S. Kosmetatos on "The Cephalonian Connection".

6. In the late afternoon, he presided at a meeting of the Committee of the church of St John the Theologian in Hackney. Afterwards, accompanied by Metropolitan Chrysostomos of Paphos, he was entertained to dinner by Mr and Mrs Savvas Karayannis.

7. At midday, he was present at the Betrothal Ceremony of Ehab Yaacoub and Sherry Bishoy held at the Coptic Church in Kensington. In the evening, he attended the Dinner given by the Community of St Elias in Reading at which the retiring Chairman, Anthimos Papandreou, and his wife were honoured.

8. In the morning, he presided at the Divine Liturgy, which he concelebrated with Metropolitan Chrysostomos of Paphos and Bishop Athanasios of Tropaeou, at the church of St Barnabas in Wood Green, and held to mark Cyprus Day. He was entertained to lunch by the Community afterwards. In the mid-afternoon, he blessed the wedding of Charis Iakovidis & Iota Nicholas at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. Afterwards, he attended the

reception, which was held at the London Hilton.

9. During the morning, he received Miss Edith Reyntiens and Mrs Rosa Kovvatz. During the afternoon, he received Yiannis Mentonis and Brian Butler. In the evening, he attended a lecture delivered by Metropolitan Chrysostomos of Paphos at the church of St Panteleimon in Harrow, being entertained to supper by the parish afterwards.

10. In the morning, he visited South-Eastern University. At midday, he attended a farewell luncheon given for Metropolitan Chrysostomos of Paphos at the Niki Hotel in Paddington. In the afternoon, he received Mrs Aekaterini Petouzi. In the evening, he attended a reception given at the Residence of the Cyprus High Commissioner and Mrs Markides.

11. In the morning, he received the priest and members of the committee of the parish in Nottingham. He entertained Christophoros Koutourousis to lunch. Afterwards, he received Georgios Hadjifanis. He then presided at a meeting of the Archdiocesan Clergy's Pension Fund. In the evening, he presided at a meeting of the Trust of the Archdiocese.

13. He received Dimitrios Papalexandros in the morning and Georgios A. Laemos in the afternoon. Later, he celebrated Vespers in the chapel of the Archdiocese, followed by the appointed Trisagion for the departed.

15. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy of the feast of Pentecost and presided at Kneeling Vespers held in continuation at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. In the afternoon, he blessed the engagement of Georgios Vassiliou and Maria Andreou, which was held at the Imperial Hotel in Russell Square.

16. During the morning, he received Father Christos Kaparelos, who was accompanied by his presvytera Panayiota and their son Dimitris, and Mesdames Theodora Pateraki & Aekaterini Vezyrghiani. During the afternoon, he received Owen Jones (President of Rose Hill College in Aiken, South Carolina), Nikolaos Skinitis, and Mr & Mrs Nikolaos Skaliotis. Later, he presided at a meeting of the Secretariat of EFEPE.

17. He entertained Professor Judith Herrin (Director of the Centre for Hellenic Studies at King's College, University of London) & Dr. Nikolaos Papadakis to lunch. In the afternoon, he received Miss Anastasia Tacha. In the evening, he was present at the Constantinos S. Capsakis Foundation's Award Ceremony at the Hellenic Centre held in conjunction with an exhibition entitled 'Intersection'. In continuation, he attended a performance of "Ammochostos Vasilevoua" (Famagusta Regina) by Kyriakos Charalambidis, performed by the 'Theatro Ena' at the Bloomsbury Theatre.

18. During the morning, he received Miss Evdokia Loizou, the Committee of the Community in Maidstone, and Nikos Iakovidis & Georgios Hadjifanis. In the evening, he was present at John Julian Norwich's lecture at Bridgewater House entitled 'St. Catherine's: Saving the World's Monuments'. Returning to Thyaiteira House, he held a dinner party to bid farewell to the Apostolic Nuncio and Dean of the Diplomatic Corps, Archbishop Luigi Barbarito, on his retirement. His Excellency was accompanied by the Nunciature's Counsellor, Mgr. Thomas Yeh.

19. In the morning, he attended a meeting of the Joint Presidents of the Council of Christians and Jews at Lambeth Palace. At noon, he participated in the service held to mark the opening of the new Parliament at St Margaret's, Westminster Abbey; and was entertained to lunch afterwards by the rector. Returning to Thyaiteira House, he received Hieromonk Philotheos Grigoriatis. In the evening, he presided at a meeting held to organise the 75th anniversary celebrations of the establishment of the Archdiocese.

20. In the morning, he visited Spyros Karassis of ELKA. Returning to Thyaiteira House, he received Haris Sophokleides & Andreas Yiassoumis, and Deacon Ioannis Yapiogioglou. He had lunch with Andreas and Loula Yiassoumis, and blessed their house.

21. In the afternoon, he was present at the Greek Musical Afternoon organised by the International Spinal Injuries and Rehabilitation Centre of the Royal Buckinghamshire Hospital in Aylesbury and presented by the Hellenic Captains' Club, the Greek Orthodox Charity Organisation and the London Greek Theatre Group. Returning to London, he was present at the Hellenic Society of Professional People and Scientists in Great Britain's annual Dinner-Dance, held at the Park Lane Hotel.

22. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of All Saints in Camden Town on the occasion of its patronal festival. Later, he was entertained to lunch by the Community at the Imperial Hotel.

24. He left for Cyprus in the morning.

25. In the morning, he visited the Minister of Education and Culture, Georgios Hadjimikolaou. In the evening, he blessed the Georgion Hotel in Nicosia.

26. He had lunch with Yiannis Papadopoulos, owner of the aforementioned hotel. Afterwards, he went to Limassol to visit his sisters Kyriaki Orthodoxou and Irini Yiorka and other relatives.

27. In the morning, he visited the Minister of Finance, the President of the Cyprus Parliament, and Archimandrite Nikiphoros, Abbot of the Monastery of Kykkos. He had lunch with Archbishop Chrysostomos of Cyprus. Afterwards, he went to visit his brother, Panayiotis Theocarous. Later, he visited Metropolitan Chrysostomos of Kitium at his residence. He returned from Cyprus in the evening.

28. In the afternoon, he blessed the Research Centre established by Professor G. Giangrande at the Greek and Greek Cypriot Cultural Centre on the occasion of its inauguration. In the evening, he was present at 'A Celebration of Twentieth Century Greek Music' organised by the London Greek Theatre Group in association with the Royal College of Music at the Hellenic Centre.

29. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Anthony & John the Baptist in Holloway. In the afternoon, he attended a session of the Methodist Conference at Westminster Central Hall at which Senior Church Leaders were presented to its President.

30. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy for the Community of the Holy Apostles in Cuffley, Hertfordshire on the occasion of its patronal feast. In the evening, he was entertained to supper by Bishop Athanasios of Tropaeou.